

Konstpedagogisk enhet i länet

En förstudie för att undersöka förutsättningarna för Aguélimuseet som bas för mobil konstpedagogisk verksamhet i Västmanlands län.

Innehåll

Bakgrund	2
Förstudiens mål	2
Förstudiens förfarande	3
Nulägesbeskrivning	5
Analys	10
Handlingsplan	11
Regional utveckling	13
Möjliggörande av utveckling	14
Bilagor	15

Bakgrund

Som en del i Aguélimuseets arbete med att utveckla utställningsverksamheten och nå en större publik behöver museets konstpedagogiska verksamhet för barn och unga utvecklas. Sala har ett flertal landsortsskolor som är utspridda i kommunen, vilket gör olika kulturinsatser resurskrävande. För att kunna uppnå önskvärd omfattning och kvalitet på en dylik verksamhet vore det fördelaktigt med en samverkan mellan flera kommuner och länets två konstinstitutioner. I arbetet med att skapa en omfattande och långsiktig verksamhet krävs ett gediget samarbete med skolan. En viktig del av förstudien har varit att titta på olika lösningar där konstpedagogiken kan integreras på ett bra sätt i skolans undervisning. När detta samarbete är förankrat kan man vidareutveckla övrig pedagogisk verksamhet.

Både i den lokala och regionala kulturplanen 2015-2018 läggs stor vikt vid arbetet med barn och unga. I den regionala kulturplanen står följande:

"Barns och ungas rätt till kultur är ett prioriterat område i kulturpolitiken. Lokalt, regionalt och nationellt har kommuner, landsting och myndigheter ett ansvar för att barnkonventionen efterlevs inom olika områden. Inom kulturområdet handlar det om att ge barn och unga goda förutsättningar att utvecklas till självständiga individer genom att ge dem tillgång till olika kulturella uttrycksformer samt kunskap och resurser för eget skapande. Att arbeta systematiskt med att tillhandahålla lämpliga och lika möjligheter för kultur och konstnärlig verksamhet för barn och unga i hela länet är en betydelsefull uppgift."

I skolans uppdrag ligger att integrera konstperspektivet i de olika ämnena. Här kan konstinstitutionerna verka aktivt för att detta ska ske i hela länet. Om Aguélimuseet får ytterligare resurser kan det fungera som bas för konstpedagogisk verksamhet i de av länetts kommuner som har svårt att ta del av utbudet i Västerås.

I den regionala kulturplanen beskrivs också behovet av att utveckla kulturskolornas roll. "Musik- och kulturskolorna är även viktiga pedagogiska samverkanspartners för den obligatoriska skolan och i många fall en plattform där kommunens kulturliv kan mötas, samordnas och utvecklas."

Kulturskolans uppdrag har breddats och de olika kulturyttringarna ska få en jämnare fördelning. Grundskolan och kulturskolan har olika uppdrag, men i mindre kommuner kan ett närmare samarbete gynna utvecklingen av konstpedagogiken. I den här förstudien har kulturskolorna varit aktiva i samtalet och visat en öppenhet för alternativa lösningar. Detta är en utmärkt grund till samarbete, där konstinstitutionerna kan bidra med kompetens och utvecklingsarbete.

Förstudiens mål

Förstudiens mål är att skapa underlag och ett finansieringsförslag för en heltids tjänst för konstpedagog samt deltid för verksamhetsledare att utveckla konstpedagogiska arbetet på Aguélimuseet och i Sala. Förstudien ska påvisa hur den konstpedagogiska verksamheten kan se ut i samarbete med Västerås konstmuseum samt visa hur verksamheten integreras

i skolans undervisning. I förstudien kommer kommunikationen med skolorna i Sala kommun vara viktig samt skolor i de nordligare kommunerna i Västmanland.

Västerås konstmuseum har under lång tid haft en väl utvecklad konstpedagogik och kan därmed bidra med erfarenheter och kompetens i det här arbetet. Trots att det är en kommunal institution och därmed inte har ett regionalt uppdrag så kan de fungera som kunskapsförmedlare och dela sin kompetens i länet. Samverkan och dialog är viktigt och verksamheten bygger på att de samverkar med konstaktörer kommunalt, men även regionalt och nationellt. Inom ramen för detta ryms även ambitionen att stödja Aguélimuseet i uppbyggandet av en konstpedagogisk verksamhet.

Förstudiens förfarande

Under de 6 månader förstudien pågick arrangerades ett antal möten med större grupper där samtal fördes omkring frågeställningar som rörde utvecklingen av konstpedagogik med fokus på det mobila. Projektledaren var närvarande vid och ledde alla möten, utom den avslutande workshopen som leddes av konstpedagogerna på Västerås konstmuseum. Parallelt med de större mötena förde projektledaren en dialog med representanter från de olika kommunerna.

Möteshistorik

140905 Kick off, Aguélimuseet Sala

Deltagare:

Johanna Byström Sims -Projektledare
Staffan Bergman -Chef, Kulturskolan Skinnskatteberg
Anita Hedberg -Styrelseledamot, Sala konstförening
Ylva Hillström -Intendent Förmedling, Moderna Museet
Peta Jablonski -Kulturutvecklare, Sala kommun
Karin Kvam (Jämtland) -Konstkonsulent, Jämtland
Karin Levander -Museichef, Västerås konstmuseum
Kerstin Lundborg, Styrelseledamot Sala konstförening
Shahla Mohebbi -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Mikael Reuter -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Linda Svalby -Bildlärare + marknadsförare, Kungsängsgymnasiet Sala
Anna Törrönen -konstnär och fn vikarierande kulturutvecklare för konst,
Landstinget Västmanland
Linda Wallenberg -Kulturutvecklare för konst, Landstinget Västmanland
Lotta Wederus, Enhetschef Kulturenheten, Landstinget Västmanland
Benny Wetterberg -Chef, Kulturskolan Sala

Frågeställningar som togs upp:

- Vad menar vi när vi pratar om mobil konstpedagogik?
- Varför mobil konstpedagogik?

141024 **Arbetsgruppsmöte nr.1, Kulturskolan Skinnskatteberg**

Deltagare:

Johanna Byström Sims -Projektledare
Linda Svalby -Bildpedagog, Kungsängsgymnasiet Sala
Benny Wetterberg -Chef, Kulturskolan Sala
Staffan Bergman -Chef, Kulturskolan Skinnskatteberg
Tina Kuzub -Bildpedagog, grundskolan och Kulturskolan Skinnskatteberg och Fagersta
Stefan Sundqvist -Chef, Kulturskolan Fagersta

Frågeställningar som togs upp:

- Titta på den bild- och konstpedagogiska verksamhet som redan pågår.
- Vad är konstpedagogik till skillnad mot skolans bildpedagogik? Hur kompletterar konstinstitutioners/konstnärers konstpedagogik skolans bildpedagogik?
- Vilken målgrupp bör vi inrikta oss på till att börja med? Lärare / elever / grundskolan / gymnasiet / allmänheten / andra?
- Finns det idag någon samverkan kring konst eller bildpedagogik mellan kommuner?
- Konkreta fördelar med att samverka mellan kommuner och institutioner?
- Hur kan vi använda de institutioner som finns?
- Visioner för hur konstpedagogiken skulle kunna se ut i länet? Utifrån skolans behov? Elevernas? Lärarnas? Kopplat till läroplan? Utifrån konstinstitutionernas mission?

141113 **Arbetsgruppsmöte nr.2, Aguélimuseet Sala**

Deltagare

Johanna Byström Sims -Projektledare
Mikael Reuter -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Shahla Mohebbi -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Lars Renklint - IT-pedagoglinjen, Tärna FHS
Ylva Hillström -Intendent Förmedling, Moderna Museet
Christer Andersson, Rektor, Lindboskolan Hallstahammar
Agneta Lindström, Västerås konstmuseum
Petrab Jablonski, Kulturutvecklare Sala kommun

Samtalspunkter

- Titta på den bild- och konstpedagogiska verksamhet som redan pågår.
- Vilken målgrupp bör vi inrikta oss på till att börja med? Lärare / elever / grundskolan / gymnasiet / allmänheten / andra?
- Hur ska målformuleringen och strukturen se ut för att de ska fungera i ett samarbete med rektorer?
- Hur kan vi använda de institutioner som finns?
- Hur ska Aguélimuseet och Västerås konstmuseum samverka för att kunna verka i hela länet?

- 141204 "Konstnärer som arbetar pedagogiskt", -Möte med Ingrid Falk, kursansvarig för kursen Pedagogik och didaktik för konstnärer, Konstfack, Anna Törrönen, konstnär och fn vikarierande kulturutvecklare för konst, Landstinget Västmanland som arbetar bl a med att initiera KAP och Johanna Byström Sims, projektledare
- 141205 Möte med Karin Levander, museichef Västerås konstmuseum, Lotta Wedérus, enhetschef Kulturenheten Landstinget Västmanland och Johanna Byström Sims, projektledare
- 141212 **Workshop** på Moderna Museet Stockholm
- Deltagare
- Johanna Byström Sims -Projektledare
Mikael Reuter -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Shahla Mohebbi -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
Ylva Hillström -Intendent Förmelding, Moderna Museet
Christer Andersson -Rektor, Lindboskolan Hallstahammar
Sven-Olof Juvas -Kulturchef, Hallstahammar
Petra Jablonski -Kulturutvecklare Sala kommun
Tina Kuzub -Bildpedagog, grundskolan och Kulturskolan Skinnskatteberg och Fagersta
Teresa Binbach -Kultursekreterare, Köping
Jon Nyström -Praktikant, Aguélimuseet

Nulägesbeskrivning

Kommuner som deltagit i förstudien

Västerås

Grundskolor: 58

Aktörer som arbetar med konstpedagogik:

■ **Västerås konstmuseum**

Inom museets konstpedagogiska arbete är målgruppen barn och unga prioriterad.

Under 2014 togs 469 grupper emot av pedagog för visning och/eller workshop. Av dessa var 233 grupper med 4 651 deltagare barn och ungdom.

Under 2013 togs 477 grupper emot av pedagog för visning och/eller workshop. Av dessa var 261 grupper med 5 502 deltagare barn och ungdom.

De allra flesta barn och ungdomsgrupper bokar visning och workshop i konstlabbet, vilket innebär att varje besök varar i minst 90 minuter och deltagarna både får möjlighet att samtala kring konst i utställningarna och själva vara skapande i olika övningar i konstlabbet. Konstmuseet har en sparad lokal som ateljé för konstpedagogiken direkt i anslutning till utställningssalarna.

Skapande skola 2013-2014

Konstmuseet genomför årligen några mer omfattande Skapande skola projekt i nära samverkan med respektive skola. Varje projekt avslutas med någon form av vernissage.

Öppen verksamhet

Barnens konstfredagar - öppen för barn upp till 6 år tillsammans med vuxen

Konstlabbet öppet på lördagar – workshop för alla

Konstlabbet UNG – framför allt möjlighet för ungdomar att visa sitt eget skapande i utställningsform i konstlabbet. Under 2014 har tre Konstlabbet UNG - utställningar visat foto, blandteknik samt dagboksanteckningar, film och foto av unga bildskapare.

Övriga program, ett urval:

Under 2014 har ett drygt tiotal barnkalas genomförts i Konstlabbet.

Under våren 2014 ägde en skriworkshopen för barn från 7 år rum vid tre tillfällen.

Eleverna på estetlinjen vid Carlforsska gymnasiet invaderade Karlsgatan 2 under två dagar i april både 2013 och 2014 med performance, konserter, foto, film mm.

Internationella kvinnodagen uppmärksammades i samband med utställningen *The Beginning is Always Today* med samtida feministisk konst. Programmet gjordes tillsammans med konstpedagogerna och bl a Tjejjouren Ronja. I en barnboksutställning tolkade danselever från Fryxellska skolan böckernas bilder.

Sommaraktiviteter

Under sommaren genomförs Konstlabbkollo, med avslutande vernissage.

Konstmuseet medverkar varje år under Västerås Barnfestival med en workshop samt i Västerås Cityfestival i juni med en workshop i Stadsparken tillsammans med andra kulturaktörer.

Konstmuseet har deltagit i olika samarbeten som exempelvis NOVU Nordiskt Vänortsutbyte för ungdomar; Konstlabbet på rymmen sommarlovsaktivitet på Vallby friluftsmuseum och olika workshops bl a i samarbete med fritidsgårdarna 2013.

Fortbildningar

Museets pedagoger har genomfört fortbildningar för personal inom förskolan. Museet har deltagit i arbetsgrupp för planering av samt med fortbildning i användning av ett nytt återvinningscentrum för förskolan på Knytpunkten, Råby.

Konstpedagogik i utställningar

I en barnboksutställning 2014 fanns interaktiva och pedagogiska delar som inbjöd besökare i alla åldrar till eget skapande och lek. Under en period 2014 visades lekbara skulpturer i en utställning, skulpturerna av Monika Gora skulle sedan placeras i en park i staden. Pedagogiken strävar efter att i större utsträckning vara synlig och finnas som interaktiva delar i museets utställningar.

Visningar/konstpedagogik för vuxna

Varje vecka erbjuds introduktioner till en aktuell utställning. Museet tar emot grupper med vuxna för visningar samt arrangerar studiecirklar i samverkan med Pensionärsuniversitetet och PRO Kultur. Konsten på Mälardalens högskola och den offentliga konsten i stadsrummet har uppmärksammats i konstvandringar. Arkitekturvandringar i olika stadsdelar har genomförts med Sveriges Arkitekter Västmanland och Västerås konstförening.

Samverkan

Konstlabbets lokaler har använts av ABF för studiecirklar i kroki. Konstlabbet har även använts för Västerås kulturskolas bild- och formkurser.

Konstlinje Konstmuseet har i samarbete med Kulturskolan och Västerås konstskola/ABF

medverkat till utvecklingen av en fördjupningslinje inom bild och form.

■ Västerås kulturskola

Västerås konstskola genomför ett antal konstkurser kurser i bild och form för olika åldersgrupper. Dessa bedrivs kontinuerligt utanför skoltid. Kulturskolan samverkar med Västerås konstmuseum och även med Västerås Konstskola med en fördjupningslinje inom bild och form.

Sala

Grundskolor: 13 + Kunsängsgymnasiet

Aguélimuseet

Tillfälliga skapande skola projekt

Kulturskolan

Kulturgarantin

I Sala får alla barn och elever i för- och grundskolan och särskolan pröva på olika sätt att lära sig, genom kultur. Det kan vara kopplat till alla ämnen. I förskolan är det i första hand drama, i förskoleklass sång och rytmik. På låg- och mellanstadiet är det bild och form, folkmusik, drama, bild/ljud-teknik, berättande och dans och på högstadiet drama, konst och musikstudio. Kulturskolan sköter detta. Totalt berörs cirka 1200 förskolebarn och 2300 elever i grundskolan. Kulturskolan har fast anställd personal för detta, men anlitar även fria aktörer.

Beskrivning av kulturgarantin:

förskolor (0-5 år)

- föreställning/konsert från Kulturskolan för alla barn
- drama för alla femåringar

grundskola inkl förskoleklass (6-16 år)

årskurs	kulturform	innehåll
f-klass:	musikrytmik	sång, spel, lek
åk 1:	bild och form	konstruktion
åk 2:	musik (bild)	folkmusik
åk 3:	drama	valt tema
åk 4:	berättande	skrivarverkstad
åk 5:	bild	bildsaga
åk 6:	dans	dansmatte
åk 7:	drama	sagotema
åk 8:	bild	tema makt
åk 9:	musik	musikinspelning

Skapande skola

Kulturskolan samordnar och ansöker om pengar för *skapande skola* projekten i Sala kommun och pengarna används bland annat till konstprojekt och dans- och drama-inslag i undervisningen. Alla elever i grundskolan och särskolan berörs av detta.

Bildpedagognätverk

Bildpedagogerna på kommunens högstadieskolor samt gymnasieskolan har bildat ett nätverk inom vilket de genomför konstpedagogiska projekt och arbetar för att stärka grundkunskaperna inom bildämnet på grundskolan.

Exempel på projekt:

ÄGD (2014) -ett samarbete med Sveriges hembygdsförbund

MAKT (2015) -ett samarbete med Kulturskolan och Aguélimuseet

Hallstahammar

Skolor: 7

Fokus ligger på att utveckla bilden. "Hallstahammar Play" är kommunens nuvarande satsning på film -alla barn och ungdomar i Hallstahammars kommun ska få både arbeta med och titta på film. En filmpedagog har anställdts till projektet. (Se bifogad presentation av "Hallstahammars pedagogiska modell för estetiska lärprocesser.")

Arbetet med att omstrukturera musikskolan till kulturskola har påbörjats.

Skinnskatteberg

Skolor: 1

En deltidanställd konst-/bildpedagog arbetar i grundskolan samt i kulturskolans frivilliga verksamhet.

Verksamhet:

Grundskolan, inom bild och form.

Kulturskolan, en frivillig bild- och formgrupp med elever i lägre åldrar ca 8-11 år.

Båda under ledning av Alevtina Kuzub, konstnär och bildpedagog.

Skapande skola: Har under 2014 inte förekommit. Men en grupp med grundskolerektör, kulturchef, grundskolelärare och kulturskolelärare har i december-2014 januari 2015 tillsammans arbetat fram en ansökan som har ingivits till Statens Kulturråd för kommande år. Kontakter har tagits bl.a. med Västerås stad för att etablera ett samarbete kring Skapande skola.

Grafikverkstans pedagogiska verksamhet: Från och med 2014 har Grafikverkstan förändrat sin utåtriktade, pedagogiska verksamhet inom ramen för Öppen Verkstad. Grafikverkstaden arrangerar regelbundet i förväg utannonserade föreläsningar, bildvisningar och demonstrationer med olika inriktning. Verkstan tar också emot skolklasser i mån av intresse och behov.

Galleri Astley: Biblioteket i Skinnskatteberg har inlett ett samarbete med Galleri Astley där galleriet hänger en del av sin grafiska samling som tillfälliga utställningar på biblioteket som aptitretare för sin samling. Där finns också möjligheter för konst/bildpedagogen att använda sig av utställningarna i pedagogiskt syfte.

Fagersta

Skolor: 4

En deltidanställd konst-/bildpedagog arbetar i grundskolan samt i kulturskolans frivilliga

verksamhet.

Skapande skola är grundskolans projekt. Pengar söks av grundskolan och grundskolan själva önskar/bokar projekt. Kulturskolan i Fagersta är inte i dagsläget involverade i skapande skola. I Fagersta har man på högstadiet jobbat ganska mycket med film.

Kulturskolans frivilliga verksamhet:

Arbetar gränsöverskridande, bl a med bild och musik. Fagersta kulturskola har genom åren gjort en rad projekt i där skolans samtliga lärare är delaktigt. Det kan gälla musikaler där konst/bild läraren med sina elever gör affischer, program och rekvisita till föreställningarna

-Julkonsert med bild-/konstinslag. Vid julkonserten varje år deltar skolans orkestrar/ensemblar och konst/bild elever. Konstverken digitaliseras och bildspel viss i kyrkans tak så att samtliga åskådare på ett lätt sätt kan se konst i samband med musiken som spelas.

-"The Hives"-konsert med visuell inramning. Kulturskolan hyllade 2014 Fagerstabandet The Hives med en konsert. Förfrågan gick ut till ett flertal musikföreningar och professionella musiker i olika generar att tolka The Hives musik och göra den till sin egen. Kulturskolans konst/bildelever jobbade då med temat The Hives. Utställningen visades i folkets hus i samband med konserten.

Köping

Skolor: 10

Barnkultursekreteraren på Kultur- och fritidsförvaltningen samordnar konstpedagogisk verksamhet som genomförs i skolorna.

Skapande skola

Under 2008-14 har flera skapande skola projekt genomförts:

-På Nyckelbergsskolan har Åk 4 jobbade med förutsättningslöshet tillsammans med konstnären Unna Katz. Eleverna fick träna individuellt vid ett tillfälle att måla utan att i förväg ha bestämt vad motivet ska föreställa- träna på att låta sin egen skapande kraft bestämma. Vid det andra tillfället fortsatte samma övning men nu i grupp, då tillkom det demokratiska momentet att alla i gruppen skulle få sin plats/ytan att måla på. Hela duken på ca 1x1 m skulle täckas med färg av de 4- 5 eleverna i gruppen.

-Nibbleskolan gjorde mosaik med Unna Katz. Fick träffa konstnären 4 ggr/grupp och den färdiga mosaiken blev till utsmyckning av en korridor.

-Konstnärerna Gunnar Forsman och Berit Mannberg jobbade med särskolan. Varje grupp fick göra självporträtt under 6-7 tillfällen.

-På Karlbergsskolan har en professionell manusförfattare och filmarbetare haft en terminslång kurs i filmen som medium.

-Malmaskolans År 8 har besökt Engelsbergs skulpturpark.

-Ytterligare skapande skola projekt har genomförts inom övriga konstarter.

Skapande skola i Köping är ett samarbete mellan förvaltningarna Barn & Utbildning, Kolsva kommundel och Kultur & Fritid.

Kultur i skolan

En garanti för att alla elever i åk 0-9 ska få en kulturupplevelse per termin.

Exempel:

-Mikael Reuter, konstpedagog på Västerås konstmuseum har åkt ut till åk 8 och pratat om bild och budskap.

För närvarande genomförs en kulturskoleutredning som kan leda till omstrukturering av kulturskolan. Pedagoger anställda på kulturskolan idag är dans-, drama- och musikpedagoger.

Kommunens lärare erbjuds fortbildning i konstpedagogik på Västerås konstmuseum under 2015.

Norberg

Under 2014 arbetade åk 3 + åk 5 med en filmpedagog.

Åk 7-9 arbetade med konst på tema KÄRLEK.

Ett kulturråd bokar in kulturupplevelser varje termin, t ex film- och teaterbesök.

Analys

Kommunernas ingång i utvecklingen av arbetet med konstpedagogik ser lite olika ut. Sala kommuns ambition är främst att se hur man kan arbeta med konstpedagogik på ett sätt som fungerar där skolorna har stor geografisk spridning. Övriga kommuner ser ett mer generellt behov av att integrera konst- och övrig kulturpedagogik på ett ämnesintegrerat vis i skolorna.

En av de första frågeställningarna som togs upp var att definiera vad vi menar när vi pratar om mobil konstpedagogik. Det handlar inte nödvändigtvis om en pedagog som åker runt i ett fordon och under förstudien har samtalet handlat mer om att göra konstpedagogiken mobil genom samverkan; samarbete i projekt med teman som vandrar mellan kommunerna, man samordnar verksamhet så att man kan dela på pedagoger, utveckling av modeller som kan appliceras på flera kommuner osv.

Samverkan är nödvändig för att förverkliga den verksamhet och de projekt som vi har sett möjligheter till under förstudien. Nätverksbyggande pågår redan på flera håll i länet, bland annat frodas ett bildpedagognätverk i Sala, vilket redan lett till ett begynnande samarbete mellan kommunens gymnasie- och högstadieskolor, kulturskolan och Aguélimuseet.

Musik- och kulturskolorna i Västmanland har anställt en utvecklingsledare som ska leda arbetet med att förstärka samarbetet dem emellan. Vi ser också fördelar i att skapa nätverk mellan de konstinstitutioner som finns i länet. Nätverksbyggande för konstnärer som jobbar pedagogiskt har initierats och om man använder en av konstinstitutionerna som bas för dessa läggs grunden för ett arbete där konstnärerna enkelt kan tas in i både

skolornas och institutionernas egen verksamhet.

Att definiera målgruppen är centralt och där blev det tydligt att för att kunna nå den målgrupp som utgörs av elever på grundskolan måste man först möta och arbeta med lärare och rektorer. I avsnittet "Förslag till utveckling" beskrivs hur detta skulle kunna göras.

Det är också viktigt att titta på hur konstinstitutioners/konstnärers konstpedagogik kompletterar skolans bildpedagogik. Skolans uppdrag är läroplanen och konstnärer som arbetar pedagogiskt kan komma in som specialister inom sitt fält. Konstnären är inte vikarie för bildläraren utan kan jobba på ett annorlunda sätt, kanske med längre projekt inom samtidskonsten som öppnar nya dörrar.

Konsten har under en längre tid varit ett eftersatt område och genom att utveckla ett ämnesintegrerat konstpedagogiskt program i skolorna kan man bidra till ökad måluppfyllelse och lägga grunden till ett levande konstliv, som i förlängningen leder till en positiv stadsutveckling.

Handlingsplan

Förslagsvis utvecklas den pedagogiska verksamheten i flera steg:

Steg 1: Behovsinventering och fortbildning av rektorer och lärare

Steg 2: Pilotprojekt -ett samarbete mellan länets kommuner för att utveckla modell för integrering av konst i skolan

Steg 3: Införskaffande av ett fordon som kan användas av konstpedagoger som åker runt till skolorna. När steg 1 och 2 har genomförts har man en tydligare bild av hur behoven ser ut och då kan man förslagsvis söka pengar ur fonder för ett treårigt konstpedagogprojekt där ett fordon ingår.

Parallelt med steg 1, 2 och 3 jobbar regionen med nätverksutveckling.

Steg 1: Fortbildning för lärare och rektorer

Ett 2-årigt projekt där Aguélimuseet, Grafikverkstaden/Galleri Astley är värd för fortbildningen var sitt år. Ämneslärare i utvalda projektcommuner besöker årets värdinstitution i samband med en av skolans planeringsdagar. Rektorer vid samma skolor gör ett separat besök på institutionerna. Vid ett uppföljande tillfälle kommer en konstnär eller konstpedagog ut till skolan och ger dem "verktyg" att använda i sin egen undervisning. Institutionerna tar emot skolor från länets nordligare delar. Västerås konstmuseum tar redan hand om sitt närområde.

Här har ett samtal redan inletts mellan Aguélimuseet, kulturchefen i Skinnskatteberg, Grafikverkstan, Galleri Astley och skolchefen i Sala. Konstinstitutionerna är beredda att skräddarsy ett kortare fortbildningsprogram för detta ändamål, men det måste förankras hos skolledningen.

Kostnad

Konstnär/konstpedagog
Lokalhyra
Arbetstid för planering av fortbildning
Administration för varje samarbetspartner
Resor för deltagare samt för konstnären/pedagogen
2 utbildningsdagar/grupp

Intressenter

Skolor och kulturskolor i länetts nordliga kommuner

Möjliga samarbetspartners

Aguélimuseet, kulturskolorna i Sala och Skinnskatteberg, Grafikverkstan, Galleri Astley

Steg 2: Pilotprojekt -ett samarbete mellan länets kommuner för att utveckla modell för integrering av konst i skolan

Med Hallstahammar kommuns modell, "Hallstahammar Play", som utgångspunkt genomför flera kommuner ett 3-årigt uppstartsprogram. I Hallstahammar jobbar man med *film i skolan* genom modellen och nästa kommun som startar upp jobbar med *konst i skolan*. Se bifogad modellbeskrivning samt planförslag.

Ett ämnesintegrerat trestegsprogram kan även vara en del av detta. Exempel:

Åk 3 besöker Aguélimuseet i anslutning till bildämnet och tittar på konst och medverkar i workshop.

Åk 6 använder Aguéli i religionsundervisningen och arbetar utifrån ett framtaget digitalt pedagogiskt material.

Åk 9 arbetar med värdegrundsfrågor och använder Aguélimuseet som en resurs.

Kostnad

Projektledare -en viss del av denna tjänst skulle kunna utföras av Sala kommuns kulturutvecklare

Konstpedagog

Pedagogisk verkstad (i anslutning till Aguélimuseet eller i ett fordon)

Lokalhyra -utställningar, konstvideovisningar, fortbildningsarrangemang

Material -för skapande i konstverkstaden

Administration för skolan, kulturskolan, övriga deltagande organ

Intressenter

Skolan, kulturskolor, kommuner

Möjliga samarbetspartners

Skolförvaltning + Kultur- och fritidsförvaltning i Sala och Hallstahammar, Aguélimuseet, kulturskolan m fl

Steg 3: Mobil enhet

Behov finns främst hos de mindre kommunerna där avståndet är för stort för att ta sig till institutionerna. Även Västerås skolor som ligger utanför stadsbussarnas område har ett visst behov. Störst behov finns i Sala p g a ett stort antal landsbygdsskolor.

För att förverkliga detta får man titta långsiktigt på finansieringen. Den investering som en eller ett par kommuner gör vid inköp av ett fordon, ger på längre sikt avkastning genom att andra kommuner i länet använder sig av det mot en avgift -hyra, bensin + visst arvode för konstpedagog eller konstnär.

Kostnad

Fordon + utrustning för konstpedagogisk verksamhet

Administratör för verksamheten

Material till den konstpedagogiska verksamheten

Intressenter

Sala kommuns skolor + kulturskola, övriga kommuner i norra delen av länet, ev. de skolor i Västerås kommun som ligger utanför stadbussnätet

Möjliga samarbetspartners

Aguélimuseet, kulturskolan i Sala, ev. Västerås konstmuseum

Exempel:

Bubblan Läsförämjande. (*Projektägare: Länsbibliotek Sörmland. Projektgrupp: Länsbiblioteken Sörmland, Örebro, Västmanland. Styrgrupp & projektledare: Länsbibliotekens barnbibliotekskonsulenter.*) *Finansiering:* Statens kulturråd, biblioteket

Konstakuten på Gotland. Drivs av Gotlands konstkonsulent. *Finansiering:* Allmänna Arvfonden, Landstinget

Regional utveckling

Nätverksutveckling

Det finns redan flera nätverk lokalt och regionalt, t ex kulturchefsnätverk, bildpedagognätverk, men fler håller på att utvecklas och förstärkas, bl a har en tjänst tillsatts i länet för att utveckla kulturskolornas nätverk. Det är viktigt att konsten lyfts in i dessa nätverk, så att dess roll kan stärkas och målet med "bildkonst för alla" kan uppfyllas i den regionala kulturplanen.

Kostnad

Tjänster för utvecklare som leder arbetet

Möten

Resor

Intressenter

Kommuner, skolor, kulturskolor, konstinstitutioner, konstnärer, bildpedagoger, samhället i stort

Möjliga samarbetspartners

Samma som intressenterna

Konstbiennal för barn och unga i Västmanland

Med inspiration från Bästa Biennalen i Skånerregionen utvecklas i samarbete med Landstinget (Tärna FHS) och Västerås konstmuseum en länsomfattande konstbiennal. Arbetet med en återkommande konstbiennal delas upp mellan många aktörer och organisationer. Eventuellt kan man använda medel från skapande skola genom att göra en samordnad ansökan från flera kommuner med gemensam arena.

Kostnad

Samordnare

Administration

Marknadsföring

Planeringstid

Lokalhyra

Resor

Intressenter

Landsting, kommuner, skolor m fl

Möjliga samarbetspartners

Aguélimuseet, Västerås konstmuseum, Västmanland läns museum, skolor, kulturskolor, fritidsgårdar, konsföreningar, Konstfrämjandet m fl

Möjliggörande av utveckling

Aguélimuseets position

Aguélimuseet spelar på flera vis en viktig roll i Sala. Vad gäller turistnäringen så är Aguélimuseet med sin unika konstsamling ett attraktivt besöksmål. Med den kunskap och verksamhet som finns på museet och i dess nätverk hålls konstens mål högt och bidrar till ett kvalitativt kulturliv i Sala kommun. Om konstpedagogiken för barn och unga utvecklas

så kan det bland annat bidra till ökad måluppfyllelse i skolorna, vilket i sin tur leder till en positiv utveckling av kommunen.

Vad som krävs resursmässigt för att genomföra de olika momenten/projekten

En förutsättning för att kunna utveckla den verksamhet förstudien har sett behov av är att det utöver den 50% intendentstjänst som redan finns tillsätts en heltidstjänst under 3 år för en samordnande verksamhetsutvecklare med fokus på konstpedagogik för barn och unga. En dylik tjänst skulle kunna ha sin bas på Aguélimuseet, men jobba mot norra delen av länet. I denna tjänst skulle ingå att utforma ett ämnesintegrerat program tillsammans med skolorna och kulturskolorna, där det mobila tänkandet ligger till grund. En viktig del skulle vara att samordna den konstpedagogiska verksamheten med skolorna, men även att samordna externa konstnärer som tas in projektvis.

Denna tjänst bör kompletteras med en konstpedagog som kan ansvara för den del av konstpedagogiken som utförs i anslutning till Aguélimuseet. Denna konstpedagog bör samarbeta med Kulturskolornas konstpedagoger. I Sala skulle det exempelvis kunna ske genom att konstpedagogiska trestegsprogram anordnas där Aguélimuseets pedagog tar hand om del 1: introduktion t ex via digitala medel och del 3: uppföljning som kan bestå av presentation av det som görs under del 2 workshop. Kulturskolans pedagog genomför del 2: workshop i skolorna.

Kostnad

Verksamhetsutvecklare + samordnare 100% -3-årig projektanställning

Ju mer verksamhetsutvecklaren kan jobba mot regionen desto större möjlighet till samfinansiering finns.

Konstpedagog 75% -då andra kommuner nyttjar pedagogen betalar de en avgift.

Insatser som krävs från andra kommuner vad gäller administration, arbetstid etc.

Intressenter

Länets norra kommuner

Bilagor

1. Missiv gällande konstpedagogisk enhet i länet
2. Mötesanteckningar från möten:
 - 2a. Kick off
 - 2b. Arbetsgruppsmöte nr.1
 - 2c. Arbetsgruppsmöte nr.2
 - 2d. Mötet med Ingrid Falk och Anna Törrönen
3. Steg 2 i "Förslag till utveckling" sid 11
 - 3a. Pilotprojekt -modellbeskrivning och planförslag

- 3b. Hallstahammar Play -presentation
- 4. Material från Ingrid Falk
 - 4a. Konst i skola
 - 4b. Förstudie rapport
 - 4c. Förstudie bilaga
- 5. Moderna Museet, Förstudie, Konstens vecka barn och unga
- 6. Material från Armin Scholler, konstkonsulent på Gotland
 - 5a. Konstakuten på Gotland planering
 - 5b. Budgetmall
 - 5c. Redovisning
- 7. Sammanfattning från Karin Kvams föreläsning på kick-offen den 5 september

Missiv gällande konstpedagogisk enhet i länet

Sala 2014-01-13
Reviderat 2014-01-24

Bakgrund

Kultur- och fritidsutskottet tog del av Aguélimuseets projektbeskrivning vid sammanträde den 17 december 2013 där Aguélimuseet söker medel för att undersöka förutsättningarna för museet som bas för mobil konstpedagogisk verksamhet i Västmanlands län. Vid Kultur- och fritidsutskottets sammanträde den 23 januari 2014 beslutades att Sala kommun ska ingå i förstudien till mobil konstpedagogisk verksamhet, samt att föreslå kommunstyrelsen besluta att finansiera deltagandet i studien på 41 000 kr inom ramen för egen budget, förutsatt att medfinansiering från landstinget Västmanland beviljas samt att Sala konstförening bidrar med 5 000 kr samt arbetsinsats.

Som ett av två befintliga konstmuseer i länet, behöver Aguélimuseet arbeta med den konstpedagogiska verksamheten för att nå en större och bredare publik, med särskilt fokus på barn och unga. Genom en förstudie kan behoven kartläggas, vad som krävs för att uppfylla dessa behov samt en kalkyl över kostnader redovisas. Förstudien planeras under sommaren och hösten 2014 och syftet är att främja barn och ungas möjligheter att uppleva och skapa konst samt utveckla den konstpedagogiska kompetensen i länet. Syftet är också att den mobila enheten ska kunna nå fler människor ute i länet som pga avståndet inte har möjlighet att ta del av den konstpedagogiska verksamheten.

Förstudiens mål och vision

Förstudiens mål är att skapa underlag och ett finansieringsförslag för en heltidstjänst för konstpedagog samt deltid för verksamhetsledare att utveckla konstpedagogiska arbetet (och vara pol för konstnärer som arbetar i konstpedagogiska sammanhang). Förstudien ska påvisa hur den konstpedagogiska verksamheten ska se ut i samarbete med Västerås konstmuseum samt visa hur verksamheten integreras i skolans undervisning och om den kan utgöra en del av kulturgarantin eller RIK verksamheten. I förstudien kommer kommunikationen med skolorna i Sala kommun vara viktig samt skolor i de nordligare kommunerna i Västmanland, främst Norberg, Fagersta och Skinnskatteberg.

Visionen är att barn och unga i Sala kommun ska besöka museet och uppleva och skapa konst minst en gång under sin skoltid och att fler barn och unga i Sala kommun och omkringliggande kommuner ska få möjlighet att uppleva och skapa konst i skolan och/eller på fritiden.

Genomförandet av förstudien

För att kunna genomföra förstudien krävs en ansökan till projektbidrag från Landstinget Västmanland senast den 1 april, där kommunen avsätter medel till förstudien. Den totala kostnaden för förstudien är 87.000 kr där en projektledare från Aguélimuseet ingår.

Jag föreslår att Kommunstyrelsen beslutar

att Sala kommun ingår i förstudien om mobil konstpedagogisk verksamhet i länet och bidrar med 41.000 kr.

Petra Jablonski
Kulturentreprenör Sala kommun

AGUÉLI|MUSEET

KONSTPEDAGOGIK I VÄSTMANLAND - FÖRSTUDIE

Anteckningar från Kick Off

fredag 5 september 2014 9:00 – 12:00

i Aguelimuseet (under ledning av Johanna Byström Sims)

Deltagare: 12 pers. enligt lista

Dessutom närvarade från konstföreningen:

Kerstin Lundborg och Anita Hedberg.

Anteckningar gjorda av Anita Hedberg

Introduktion

Johanna B-S öppnade mötet med att tala om behovet av konstpedagogik i Västmanlands län och dess möjligheter till utveckling. Eftersom konstpubliken åldrats och konstlivet riskerar att utarmas är det viktigt att ta kontakt med barn och unga i deras vardag. Samtal om detta har då och då ägt rum mellan Sala och Västerås kommuner.

De närvarande hälsades sedan välkomna, varefter var och en presenterade sig själv kortfattat.

Uppvärmningskvart (Linda W, Micke R & Shahla M)

Först ställdes frågan om betydelsen av ordet konstpedagogik. Vad menar man egentligen med det? Vad betyder det för oss här idag?

Det berättades om olika grupper av barn o ungdomar, ibland skolklasser, som deltagit i olika projekt, teman och utställningar, i syfte att få testa både material och eget skapande. Men flera skolor har ingen egen bildsal eller liknande. För eleverna är det viktigt att få lära sig att uttrycka sig. Barn idag har vuxit upp med ständiga bilder, men bara i ringa utsträckning konstverk i original. Det är viktigt att dom ges möjlighet att se sådana i större utsträckning.

Det stora behovet av fortbildning för lärare, och då inte bara bildlärare, påpekades.

Andra erfarenheter som nämnades var att man i något slags projektform rest ut till olika skolor med exempelvis bildspel. På vissa skolor finns kulturombud, även om dom kan ha olika intresseinriktningar. Skolorna själva gör också olika prioriteringar.

Det bästa vore om ännu fler kan få upptäcka värdet av och magin i konsten

genom att den görs mer tillgänglig för alla.

Alla deltagarna uppmanades sedan att på ”post it-lappar” som samlades in, skriva ner sina tankar om dels mobil konstpedagogik, dels varför man bör ha mobil konstpedagogik i länet.

Karin Kvam, konstkonsulent i Jämtlands län, berättade sedan och visade bilder om en mobil verksamhet med bas i Östersund. Den kallas KonstLAB och är avsedd för ungdomar i åldrarna 13–25. Man har fått låna en stor lokal utan kostnad. Det är ett 3-årigt projekt som snart går in på sitt sista år. Länet är stort och glesbefolkat, med hälften av invånarna boende i Ö. och den andra hälften i glesbygd.

Man har haft förmånen att anställa en konstpedagog (50%) med egen tidigare lärarerfarenhet. Detta har utfallit mycket väl. KonstLAB har bl a arbetat med och anordnat flera veckolånga workshops med inbjudna konstnärer av olika slag, ofta med efterföljande utställningar. Förutom bildkonstnärer har man har också engagerat bl a smyckeskonstnärer, serietecknare och filmare. Ibland har skolklasser besökt huvudlokalen i Ö., men man har också därifrån rest ut till olika skolor. Skolorna har själva fått anmäla sitt intresse.

Frågan ställdes om det bästa sättet att nå ut till unga med information, eftersom traditionella tidningsannonser inte längre fungerar bra. Nätet finns naturligtvis, men också där måste man lägga sej rätt.

Man har också jobbat med ett Konstkollo, där efterfrågan på platser varit betydligt större än tillgången. Där har man jobbat mycket med graffiti.

(Avbrott för fikapaus)

Gemensamt samtal

Någon nämnde att fokus i en kommun ofta kan komma att ligga på vad man inte har - istället för att försöka rikta in sej på och göra det bästa av sådant man faktiskt har.

För Aguélimuseets del är det viktigt med samarbete med skolorna i Sala samt ett bildpedagogiskt nätverk mellan skolorna och samarbete mellan olika ”skapande skola-projekt”, där man också lånar in konstnärer till olika projekt. Någon påpekade den stora potential som Aguélimuseet har för olika slags områden.

Vad gäller förstudien så har man fått stöd av både Sala kommun och landstinget i Västmanland.

JBS talar lite om de 2 arbetsgrupperna (enl. lista) i förstudien.

Någon ansåg det vara viktigt att bestämma vilka huvudsysten som studien ska ha

och att sedan hålla dom högt.

Ett av ändamålen kunde vara att försöka skapa ett sug efter konst.

Det vore också bra att kunna dra nytta av ev. redan existerande nätverk av olika slag. Det kan också finnas ett värde i att forma bilder/visioner av hur det skulle kunna se ut.

Slutdatum för förstudien är den 31 januari 2015.

Möte 13 november 2014

Arbetsgrupp A

Deltagare:

- Johanna Byström Sims -Intendent, Aguélimuseet Sala + projektledare
- Mikael Reuter -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
- Shahla Mohebbi -Konstpedagog, Västerås konstmuseum
- Agneta Lindström, Västerås konstmuseum
- Lars Renklint - IT-pedagoglinjen, Tärna FHS
- Ylva Hillström -Intendent Förmedling, Moderna Museet
- Christer Andersson, Rektor, Lindboskolan Hallstahammar
- Petra Jablonski, Kulturutvecklare Sala kommun

Johanna öppnar samtalet med några reflektioner från föregående möte då det pratades om vad som pågår i kommunerna just nu och de tankar som kom upp då kretsade mycket runt varje kommuns närområde, men mindre omkring länsomfattande idéer.

Kort presentationsrunda av mötesdeltagarna.

Förslag på upplägg: prata först omkring samtalspunkterna och sedan fokusera på visionerna som arbetsgrupp B har tagit fram.

- Den konst-/bildpedagogik som pågår

Johanna beskriver hur skillnaden mellan konstpedagogik och bildpedagogik definierades på föregående möte av två bildpedagoger som deltog där: bildpedagogiken har många förmågor som ska utvecklas enligt läroplanen. Bildämnet handlar mycket om att lära eleverna navigera i en visuell kultur. Konstpedagogiken kan vara en del av detta. Men främst beror det på vad som är ens uppdrag på det ställe där man jobbar.

Shahla och Mikael tar upp tanken att det tvärtom kan vara bildämnet som är en del av konstpedagogiken. Konst är ett förhållningssätt till sig själv och ens omvärld. Viktigt med den undersökande delen av konsten.

Frågan kom upp om förra gruppen tyckte att det finns en konflikt mellan konst- och bildpedagogiken, men så var inte fallet.

Det är ofta viktigt för bildlärare är att kunna argumentera för vikten av deras ämne.

Mikael berättar om hur det var tidigare då det var nästan bara bildlärare som kom till konstmuseet (Västerås) med sina klasser, medan nu kommer det lärare från alla olika ämnen. Synen på vad bild och konst är har vidgats.

- Vilken är målgruppen?

Lärare och rektorer är viktiga.

Ett tydligt behov som har kommit upp under samtalet är kompetensutveckling för bildlärare. Det kanske är kompetensutveckling för lärare och rektorer som vi bör lägga krut på?

Vissa lärare i de lägre årskurserna vill lära sig mer medan andra vill bara ta in någon annan som kan. Man kan ju inte förvandla någon till konstintresserad, men man kan få dem att förstå vitsen med konst i undervisningen.

Det viktiga är att lägga kraft på de som ska ta eleverna till konsten/konsten till eleverna. De lärare som återkommer märker att det ger väldigt mycket. Måste få rektorerna att förstå hur bra det är.

Hur får man rektorerna med på banan?

Christer: skolan har blivit mera målstyrd och man jobbar väldigt mycket efter målen i läroplanen, detta är rektorernas uppdrag. Många vill in i skolans arena och det gäller att motivera varför det är viktigt för eleverna att få till sig konst och kultur. Just nu stirrar man blint på läroplanen och vill man in i skolans värld måste man anpassa det efter läroplanen. Ex: Naturskolan på Askeviken i Västerås har benat upp läroplanen i alla mål i läroplanen som uppnås genom att vara där.

Ylva: Som konstpedagog blir man frustrerad av att allt måste instrumentaliseras så till den milda

grad. Ex: en skolgrupp kom till MM härom veckan där bildlärarens förhoppning var att eleverna skulle både få en konstupplevelse, lära sig konsthistoria och bearbeta ämnet "genus", men de hade inte gjort något förarbete. Man önskar att de kunde komma till museet (MM) och vara öppna och lära sig "i mötet" istället för att bara bocka av det som står i läroplanen.
Christer: skolan har blivit mer akademisk för att göra den mindre flummig. Skolorna förväntar sig att bli serverade utan att själv behöva lägga manken till.

I MM:s lärarhandledning åk 7-9 + gymnasiet står:

I skolans läroplan står bl a att varje elev ska få utveckla sina möjligheter att kommunicera genom att samtala, läsa och skriva och att skapande arbete och lek är väsentliga delar i det aktiva lärandet. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet, självförtroende samt uppmuntra dem att pröva egna idéer och lösa problem, både de intellektuella, de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna ska uppmärksamas i skolarbetet. (Kapitel 2 i läroplanen)

För närvarande fokuseras mer på kapitel 3.

I Västerås har man öppnat ett kreativt återvinningscenter som riktar sig främst till förskolor. Gunilla Dahlborg höll en inspirationsföreläsning om lärande och pedagogik som alla pedagoger och förskolechefer fick gå på för att poletten skulle trilla ned. Viktigt att börja uppifrån och se till att ledningen har förståelse för vikten av konstpedagogik. Måste komma uppifrån, på politikernivå. I Sala finns t ex kulturgarantin -politiskt beslut att alla elever ska få tillgång till kultur. Man skulle kunna skriva en motion. Detta motsägs av rektor i Hallstahammar -vill inte att politikerna ska gå in och tala om för dem vad de ska göra. Det är inte politikerna som leder skolan, det är rektorerna. Politikerna kan besluta om att man ska ha t ex en kulturskola eller att man ska anställa en konstpedagog i kommunen, men de ska inte detaljstyrta.

- Hur ska målformuleringen och strukturen se ut för att de ska fungera i ett samarbete med rektorer?

Hur får vi information om behov från rektorerna/skolorna? Främst samtal. Svårt med enkät -svårt formulera frågor, många som inte svarar.

Vad är det för frågor man ska ställa? Väldefinerade. Tydliga ramar. Ex. 5 frågor.

Bra att göra som Kulturchefen i Hallstahammar gjorde och skickade en rektor till detta möte som sedan sprider informationen vidare. Man måste hitta de konstintresserade och dessa kan engagera andra.

Rektorerna får flera erbjudanden i veckan på utbildningar etc som man tycker att de ska gå på. Det gäller att visa tydligt varför det är viktigt att de anmäler sig till just detta. Just nu ligger de estetiska ämnena långt ned på statuslistan.

10 kommuner i Västmanland -varje kommun har olika upplägg på skolorna: kulturgarantin, RIK, skapande skola etc. Hur kan man "komma in" i skolorna? Man kan använda kulturskolorna som länk till skolan, men även de tycker att det är svårt att nå rektorerna. Viktigt att titta på hur det ser ut nu och vilken väg man kan ta i varje kommun för att konstpedagogiken ska kunna passa in i skolans verksamhet.

Pratar vi om konstpedagogik i skola eller på fritid? Olika spår -vilket väljer vi? Både och?

Det är svårt att prata om att utveckla konstpedagogik när det inte finns en tydlig beställning. Vem är beställaren?

I samtalens hittills har lärare, rektorer, kulturskolechefer fått frågan vad behoven är och det tar tid att få tydliga svar. Vi kan i nuläget bara samla ihop behoven, men inte utveckla någon "produkt". Ylva undrar om Västerås konstmuseum har tydliga beställningar från skolorna om vad de vill ha? På MM håller de koll på skolans värld, men utvecklar egna program som är så oemotståndliga att skolorna kommer. Detta fungerar om man utgår från en institution, men kanske inte om man ska skapa en länsomfattande verksamhet.

- Hur kan vi använda de institutioner som finns?

Vi har ett Aguélimuseum och vi har ett Västerås konstmuseum, man borde sätta in mer resurser så att man kan hålla koll på skolor och läroplaner, sätta samman program med lärarkvällar, med lärarmaterial etc. Hade man de resurserna så vore det möjligt att göra något.

- Vision: *Att bildlärare i hela länet kompetensutvecklas på konstinstitutionerna.*

Viss kompetensutveckling för bildlärare finns redan. Hur ser den ut? Kan den utvecklas och breddas för att nå fler?

Om vi ser att det finns behov av en "konstakut" för lärare, hur utformar vi den? Vad skulle göra att rektorerna kände att det här är verkligen något för oss?

-Att det passar in i läroplanen och är ämnesintegrerat. Lägg in konsten i svenska, matte, so etc.

MM har lärarkvällar en gång/termin -bjuder på något att äta, de ska bli marinerade i konst och uppleva något själva (inte utbudskväll), ett par föreläsningar + en timme att titta själva på utställningarna med en tillgänglig konstpedagog. De når ut till lärarna via nyhetsbrev.

- Vision: *Att en länsomfattande konstakut utvecklas -hur strukturerar man en sådan verksamhet?*

Finns det ett önskemål om att utveckla en mobil konstpedagogisk enhet?

Vissa kommuner i länet är utspridda, främst Sala, och där finns det önskemål om någon form av mobil enhet.

I Hallstahammar är inte de fysiska avstånden så långa, men man strävar efter att samarbeta mer mellan kommunens skolor.

I Sala finns ett bildpedagognätverk som genomför projekt -kunde man samarbeta mellan kommunerna och låta olika projekt vandra runt i länet?

MM: När vi pratar om konstpedagogik så vill vi att människor ska komma till institutionerna och uppleva den verkliga konsten, inte att man ska åka runt med en inplastad bild av ett konstverk. Fast t ex videoverk kan funka.

Västerås konstmuseum: Bättre att åka ut och göra något hos de som har svårt att åka in till stan. Viktigt att de får möta en riktig människa och inte bara använder digitalt material på en usb-sticka el dyl.

På Gotland finns en konstakut som drivs med medel från Allmänna Arvsfonden där konstkonsulenten åker runt till skolorna. Skolorna får anmäla intresse inom vilket ämne som helst och konstakuten kommer och har workshops omkring detta ämne med konsten som verktyg.

Idé: en massa Ivan Aguélis åker runt med en liknande konstakut.

Det blir ofta så att skolorna får till sig en produkt, t ex i "skapande skola". Konstaktörer hittar på produkter som man säljer in till skolorna. Det många rektorer vill ha är ändå konsten/kulturen som ett naturligt inslag i vardagen snarare än ett jippo som dundrar in på skolan. I t ex Italien har man inte nödvändigtvis estetiska ämnen på schemat utan de är naturligt integrerade i övriga ämnen. Något att sträva efter. Just därför är det viktigt att börja med lärarna och att öppna upp definitionen av vad konst är.

Man skulle kunna ha en digital del som förberedande material för att sedan följa upp med ett besök av konstpedagog.

Tänker vi oss att det blir någon form av individuell variant för varje kommun, anpassad för t ex kulturgarantin och motsvarande program?

I mindre kommuner är verksamhet väldigt personberoende och har man en eldsjäl på en skola så får de eleverna t ex bra konstundervisning. Kulturombuden skulle kunna fungera som en utjämnande faktor, men det är inte alltid kulturombuden är kulturintresserade heller. Det ser väldigt olika ut bland lärarna -vissa är trygga i konsten och andra är det inte.

Om man utformar ett program som ska passa alla så missar man målet.

Det är klart att konsten ska integreras i undervisningen, men visst är det också fint med punktvisa kulturupplevelser. Men det är viktigt att de sätts in i ett sammanhang. Man behöver förbereda och följa upp evenemangen. Samtidigt är det synd att kulturupplevelser bara får ske när de passar in i läroplanen. Det finns ett värde i att låta sig förföras av en upplevelse utan att läroplansramen ska dunkas i huvudet på en.

Om man har möjlighet så skulle man kolla upp vad skolorna har planerat och så skapar man ett program omkring detta. Kolla vad som händer i de olika kommunerna och kanske knyta ihop olika projekt.

Man borde lägga upp en tidsplan för verksamheten där man åker ut innan och pratar om det som kommer att hända i nästa skede. Så gjorde Länsteatern för några år sedan.

• Vision: *Att det runtom i länet anordnas utställningar för barn/unga. Ett återkommande program? Hur kan det se ut?*

I Skåne regionen genomförs "Bästa Biennalen" -regionen var beställaren, de ville göra något på bildkonstområdet som skulle innefatta hela regionen. Hela regionen jobbar under ett paraply med ett gemensamt tema. Man kan söka pengar från projektet för att göra evenemang eller utställningar etc. Alla har samma logga etc och man känner igen affischer och man får draghjälp av detta. Effektivt att jobba under ett gemensamt paraply. Både professionella och amatörer är med. Man kan både uppleva konsten på institutionerna och hos de fria aktörerna. Skulle kunna ha en gemensam bussbiljett för hela regionen. MM Malmö är huvudman för projektet under de tre första åren. Det finns ett redan etablerat nätverk för konstpedagogik i regionen.

Tidigare fanns en kulturbuss i Västmanland.

• Avslut

Att utveckla konstpedagogiken i länet är en lång process och det kanske är så att man ska börja med lärarna och rektorerna.

Det vi gör i de här diskussionsgrupperna kan vara att vi formar en början till något.

Ska vi använda workshopen till att formulera frågor? Eller ska vi göra något som genererar mer energi? Eller både och? Vi håller till i verkstaden. Flum och kreativ lek behövs också.

Pilotprojekt -modellbeskrivning och planförslag:

Arbetsmodell för att stärka skolans pedagogiska arbete med estetiska lärprocesser.

Inledning

Under den konstpedagogiska förstudien har samtal förts mellan olika kommuner, bland annat Hallstahammars kommun där man har satt som målsättning att estetiska lärprocesser inom kommunens för- och grundskolor inom de närmaste åren ska bli en vardaglig resurs för elevernas kunskapsutveckling. Med utgångspunkt i Hallstahammars pedagogiska modell för estetiska lärprocesser har vi utformat en plan med konstpedagogisk inriktning och som är anpassad till Sala kommuns situation. I och med att vi följer samma modell kan kommunernas arbete främjas av att möten och seminarier anordnas kontinuerligt där man tar del av varandras erfarenheter. Svensk och internationell forskning har bekräftat att undervisning där kvalitativa estetiska lärprocesser används integrerat i den vardagliga undervisningen bidrar till högre kunskapsresultat i skolan.

Bakgrund

Sala är en västmanländsk kommun med närmare 22 000 invånare. I kommunen finns 13 grundskoleenheter, varav 5 i tätorten och 8 på landsbygden. En gymnasieskola finns också i tätorten.

Sala befinner sig i ett läge där det finns stora utvecklingsmöjligheter för kulturen. Kulturkvarteret Täljstenen, med Aguélimuseet som en viktig del, har nyligen renoverats, vilket öppnar upp för nya möjligheter till viktig verksamhet. En lokal kulturplan har skapats och en plan för den offentliga konsten håller på att utvecklas.

Utvecklande av konstpedagogiken i Sala med utgångspunkt från Hallstahammar Play – en utvecklingsmodell för integrering av skilda estetiska uttrycksformer i barn och ungas vardag – i skola och på fritiden.

Viktiga utgångspunkter och förutsättningar för utveckling av denna pedagogiska modell är forskningsresultat som visar på skilda estetiska uttrycksformers betydelse:

- för att skapa mening och sammanhang för oss mänskor.
- för att den ökar vår förmåga att kommunicera och utmana traditionella lösningar och visioner.
- att kultur stimulerar inlärning och prestationsförmågan och då särskilt inlärningen hos barn.
- kulturella aktiviteter kan ha en motivationshöjande effekt på lärande.

För att nå ut med kulturverksamhet till alla barn och unga är skolan som arena viktig. Vi

börjar med att i nära samarbete med Sala kommuns rektorer och lärare bygga upp en långsiktig utvecklingsmodell där estetiska uttryck kan finnas med i barn och ungas vardag som stöd för deras kunskapsinhämtning, reflektions- och redovisningsarbete. Det estetiska området vi bör välja att fokusera på är konst. Det vi har sett är att med hjälp av skilda estetiska uttrycksformer kan vi bredda de pedagogiska verktygen i skolan för våra lärare och därigenom ge dem bättre möjligheter att också fånga upp elever med andra inlärnings-/redovisningsbehov än de traditionella. Genom denna resursstärkning minskar antalet elever som annars riskerar att gå ut med ofullständiga betyg i grundskolan vilket i sin tur kan leda till ett liv i utanförskap (och ökade kostnader för kommunen i form av försörjningsstöd m.m.).

Det inledande stadiet består främst av möten med politiker och rektorer för att beskriva skilda forskningsresultat som visar att integrera kulturella uttryck i skolans vardag leder bl.a. till att eleverna når högre resultat och fler kan gå ut med fullständiga betyg.

Därefter inleds utvecklingsarbetet med anställandet av en konstpedagog, som har sin bas på Aguélimuseet. Konstpedagogens roll är att leda det långsiktiga utvecklingsarbetet för konstkapande verksamhet för barn och unga i skolan och kulturskolan. En viktig roll är också att underhålla den kompetens som byggs upp i kommunen bland lärare, fritidspedagoger och fritidsledare.

En konstverkstad byggs upp i Kulturkvarteret Täljstenen. Utbildning av skolans lärare och fritidspedagoger genomförs med konstnärer inkopplade. Detta skulle kunna finansieras genom att Sala kommun avsätter en summa samt att medel söks från Kulturrådet (via Sala konstförening) och Allmänna arvsfonden.

Navet för satsningen är Aguélimuseet som har en ovärdeleg konstsamling med flera av Sveriges viktigaste konstnärer. Detta är en levande samling som växer kontinuerligt med tillskott från landets samtida konstnärer. Det är en brygga mellan den historiska och den samtida konsten och ger goda förutsättningar för en kvalitativ konstpedagogisk verksamhet.

Målsättningarna för utvecklingsarbetet under läsår 2015/2016, 2016/2017 och 2017/2018 kan vara:

- att skapa insikt bland rektorer och lärare om konstens betydelse som vardagligt verktyg och metod för högre måluppfyllelse i skolan.
- att genomföra fortbildningar för lärare och skolpersonal i för- och grundskolans samtliga årskurser i "konst och lärande".
- att fördjupa samverkan mellan kulturskolan och Aguélimuseet genom att utöka den konstverksamhet som redan finns på Kulturskolan.
- att tillsammans med Aguélimuseet utveckla återkommande konstutställningar för barn och unga i kommunen och länet. Rörliga bilder kan utgöra en av många konstformer och konstfilm kan visas i Ställverket och på Centrumbiografen i samarbete med Sala filmstudio och Kulturutveckling film (Landstinget Västmanland).

Mötesammanställning 24 oktober

Deltagare:

- Johanna Byström Sims -Intendent, Aguélimuseet Sala
- Linda Svalby -Bildpedagog, Kungsängsgymnasiet Sala
- Benny Wetterberg -Chef, Kulturskolan Sala
- Staffan Bergman -Chef, Kulturskolan Skinnskatteberg
- Tina Kuzub -Bildpedagog, grundskolan och Kulturskolan Skinnskatteberg och Fagersta
- Stefan Sundqvist -Chef, Kulturskolan Fagersta
- Jon Nyström -Praktikant, Aguélimuseet

Johanna öppnar mötet och beskriver kort nuläget.

Listan med frågeställningar går igenom.

- Nuläget -Johanna ber alla att beskriva vad som pågår i deras kommun.

-Skinnskatteberg: Konstpedagogik/bildpedagogik -ingen tydlig gräns -Tina jobbar på flera skolor, samarbete musik och konst. Satsar bredare med kultur för barn.

-Fagersta: Jobbar ihop med Kulturskolan på temat musik. kulturskolan julkonsert, där bild och musik knyts ihop, åk 4-9. Kanske kan man göra samma sak i Skinnskatteberg, men måste nog jobba med lite äldre barn. Vill gärna ha med konst och dans i deras julkonserter. Just nu har de jobbat med en utställning i Brukskyrkan. Detta är kulturskolans frivilliga verksamhet, efter skoltid. Ca 13-20 barn och unga deltar i detta. På höstlovet jobbade kulturskolans bildpedagog med projekt på biblioteket, tema "The Hives" som ville göra dokumentär av sig själva som stadsens hjältar och göra en dokumentär om detta. Kulturskolan drog igång en The Hives hyllningskonsert och jobbade med det visuella omkring detta. Presentationen gjordes i samband med konserten.

Musikalprojekt görs -kulturskolorna i Fagersta och Skinnskatteberg samarbetar -musik, dans, teater, konst, film. Utanför skoltid.

Det finns en budget för tre grupper i olika åldersnivåer.

Konstpedagogen (Tina) har inte tid att leda fler grupper, trots att det finns budget.

40% högstadie bildlärare + ytterligare tjänst på kulturskolan

Hur ser samarbetet med de andra lärarna ut? Samarbetet med musiklärare. Tina har varit den som initierat samarbetet.

Har använt mycket datorer i utbildningen under en tid, men nu (senaste tre åren) vill eleverna pröva lite mer med riktiga material. Viktigt för finmotoriken också.

Kulturskolans konstverksamhet – frivilligt 1 tim/vecka hela terminerna.

Skapande skola-projekten har varit fokuserade främst på film.

Skinnskatteberg: Skapande skola-projekt i samarbete med Grafikverkstan.

Sala: I Sala finns ett nätverk av bildlärare -en gymnasieskola och två högstadieskolor. I nätverket ingår även en konstnär. Arbetar just nu med ett projekt på tema Makt. Gemensam ämnesdag inom konst med inbjudna lärarna som ansvarar för bildundervisningen i de lägre åldrarna. Bildlärarna på gymnasiet och högstadiet vill höra hur man jobbar på låg- och mellanstadiet. Viktigt med kedjeperspektivet. Vad är det barnen behöver kunna när de ska börja få betyg inom ämnet? Det finns brister när barnen kommer upp i högre åldrar.

Till att börja med vill de samarbeta med gemensamma projekt, gemensamma elevutställningar.

Pedagogerna utvecklas mycket inom detta arbete. De hjälps åt att tolka läroplanen/styrdokumenten så att de kan jobba med samma mål.

En konstnär anställd av Kulturskolan har en vuxengrupp i veckan på kvällstid.

- Skillnad mellan konst- och bildpedagogik?

Lindas examensbevis är konstpedagog och mediapedagog från bildpedagogiska institutionen -behörig att arbeta både på museum och i skola. Svårt att säga exakt vad som är skillnaden mellan konst- och bildpedagogik, handlar mer om var man hör hemma. Vad som är ens uppdrag på det ställe där man jobbar.

Bildpedagogiken utgår från läroplanen. Konstpedagogiken utgår från konsthistorien och samtidskonsten. Olika syften. Bildpedagogiken har många förmågor som ska utvecklas enligt läroplanen. Bildämnet handlar mycket om att lära barnen navigera i en visuell kultur. Begreppet konstpedagogik kan begränsa målgrupp mm. Bör använda begreppet bild för att hitta fler möjliga vägar för att försvara sin existens. Måste hitta slagfärdiga argument. "För att kunna övertyga andra om att bild/konst är ett viktigt ämne måste man ha tunga argument och konsten räcker inte till som faktor utan vi behöver använda bredare argument." I jobbet som bildlärare, hur mycket koppling till konstpedagogiken? Tina använder sin utbildning i konstpedagogik i sitt jobb som bildlärare i skolan. Hon har även utbildning som bildpedagog.

Bild och musik kommer ofta i skymundan på låg- och mellanstadiet. Bra att bildlärarna har tagit initiativ -ämnet får respekt. Viktigt för bildpedagogerna att äga frågan och vara ambassadörer. I Sala kommun finns det många små skolor och det finns inte underlag på enskilda skolor för att tillsätta ämneslärare. En bildpedagog måste i så fall åka runt på många olika skolor och det kan bli väldigt slitigt. Kulturskolan skulle kunna vara en sammanhållande länk och samordna undervisningen med utgångspunkt i läroplanen. I nätverket vill de få en överblick över vilka och hur man jobbar på de olika skolorna.

- **Målgrupp?**

Kompetensutveckling i bildämnet? Kan man nätverka och knyta ihop kompetensutveckling? Bild- och konstpedagogerna är utbildade inom ämnet, men klasslärarna i lägre årskurser är det inte. Kan bildpedagogerna stötta dem på något vis?

På grundskolor kan det vara vissa lärare som vill lära sig mer själv och andra vill ta in någon utifrån. Frågar man lärarna kan det bli lite fel, för läroplanen ska följas och om man inte är intresserad av ett visst ämne kan man beskriva ett behov av att ta in någon utifrån, men det är lite som att smita.

- **Hur kan vi använda institutionerna?**

Aguélimuseet och Västerås konstmuseum skulle kunna bidra med kompetensutveckling i länet. Knyta an till Aguélimuseet och konst i olika ämnen i olika kommuner. Knyta ihop hela länet -Aguélimuseet, Västerås konstmuseum och Galleri Astley kanske man kunde knyta ihop? Eller så börjar man med Aguélimuseet och Galleri Astley och utvecklar deras samarbete först och knyter sedan ihop med Västerås konstmuseum. Mindre skala, mer hanterbart.

Kulturliv för alla -musik, teater, konst, för att få ut kulturen utanför Västerås också.

- **Samarbete mellan kommuner?**

Fagersta och Skinnskatteberg samarbetar mycket -delar på samma bild-/konstpedagog och genomför projekt tillsammans.

Svårt att tränga igenom till rektorsnivå.

Integrera ämnen, men hitta en balans så att inte konsten slukas upp.

- **Mobil konstpedagogik**

Ett digitalt element?

Samsas om konstpedagoger?

- **Visioner**

- Att konstpedagogiken ska vara självklar och att skolorna tar hjälp av de estetiska verktygen.
- Att barn i behov av särskilt stöd kan få hjälp av konstpedagogik och och andra kulturformer.
- Mobil konstpedagogisk verksamhet som når skolorna utanför tätorten.
- Att de skolor och nätverk som startar upp projekt får hjälp av konstmuseerna och kan t ex samsas om involverade konstnärer.
- Kompetensutveckling av lärare/bildlärare.
- Utbyte av konstnärer och konstpedagoger mellan kommuner inom den frivilliga estetiska verksamheten.
- Konstakut för barn/vuxna/lärare.

Möte Ingrid Falk & Anna Törrönen 4 dec 2014

Ingrid Falk -bildkonstnär och yrkeslärare i konst. Hon jobbade som konstnär i skolan och detta innebar att hon jobbade som obehörig lärare. Jobbar mycket med offentliga gestaltningar -FA+. Just nu i Växjö, Stockholm, Gävle, Köpenhamn. Har skapat och leder utbildningen för konstnärer på Konstfack.

Anna Törrönen -konstnär (måleri, installationer, video mm) och vikarierande kulturutvecklare konst på Landstinget Västmanland. Anna tittar på möjligheten att utveckla ett nytt konstnärsnätverk.

Johanna ger bakgrund till förstudien.

Ingrid berättar om utbildningen som förbereder konstnärer att arbeta i skolan. NUVA-gruppen i Västerås var upprinnelsen till utbildningen. Ingrid och en lektor på Konstfack föreslog och har nu bedrivit en utbildning. 50 konstnärer har genomgått utbildningen. Skapande skola är ett statligt projekt där skolor söker medel ifrån Kultrurådet för att kunna anställa konstnärer i olika projekt, i alla kulturformer. I och med detta blev det tydligt att bild- och formkonstnärer inte har samma tillgång att arbeta i skolan som de andra kulturutövarna. För att bild finns som ett ämne i skolan så "äger" bildämnet konsten i skolan. Samma gäller musik. Detta gör att det blir svårt för konstnärer att komma in i skolan. Konstkonsulenterna runtom i Sverige uppvaktade kulturrådet och fick igenom denna utbildning, som nu har drivits i två år. Söktrycket avgör om utbildningen ska bedrivas, detta avgörs från år till år.

Ingrid sammanställde en förstudie om nationell kompetens som redan pågick och detta låg till grund för kursplanen. En enkät gick ut till hela landet. 540 st var intresserade av att en dylik utbildning startades. Kursen är förlagd till Stockholm, men det är en distansutbildning. Det är en högskoleutbildning på 15 hp, halvtid. Nu, efter att den har gått tre gånger, så har utbildningen utvecklats och fulländats. Utbildningen stärker konstnären i att förstå sin roll i de estetiska läroprocesserna. Samtidskonsten har ingen begränsning i uttrycken.

Språket är viktigt för att få skolan att förstå vad konstnären kan ha för roll i skolan. IDA i Västerås 2006: exempel där man använder en modell som tydliggör länken: konstnären - pedagogen - skolan. Finns länk på Västerås stads hemsida -konst och lärande (<http://www.vasteras.se/forskolaskola/kreativtlarande/Sidor/ida.aspx>).

Frågeställningar:

Hur pratar man med skolorna?

Ha en institution i ryggen: Det bästa är att det går genom en konstinstitution (t ex Aguélimuseet, Västerås konstmuseum). Bra att ha detta emellan konstnären och skolan -trygghet för både konstnären och skolan. Konstinstitutionen är som ett samlande element, som står som garant för kvalitet och långsiktighet. Skyddar också mot att några få bränner ut sig. Bra om det finns en fast bas som ett "hus". I Stockholm har den samordnande organisationen bara en hemsida och det är inte bra. Även om personer byts ut så fortgår verksamheten. Inger Höijer Aspemyr, Intendent Förmedling på Statens konstråd. Hennes kunskap kommer bl a från att ha jobbat med pedagogik på Tensta konsthall. Där fungerar konsthallen som ett nav varifrån konstnärer går ut med projekt i skolorna. Finns exempel i Göteborg etc.

Ta kontakt: Man etablerar ett samarbete genom rektorn, men man kan börja prata med lärarna för att höra vad som vore intressant för dem på deras skola. Lärarna kommer att jobba med konstnären sedan, så det är bra att förankra hos dem, men det är rektorn som tar beslut att det ska ske. Att prata med lärarna först är som att göra en liten förundersökning för att se om det är värt att ta idén vidare.

Läs läroplanen: Konstnärens arbete måste passa in i läroplanen och vara ämnesintegrerat.

I kursen har konstnärerna fått göra en portfolio där de beskriver sitt projekt/workshop -beskriv dig själv som konstnär i estetiska lärprocesser, hur du kopplar det till ämne/värdegrunder, dvs de mål som skolan har. "Varför kommer jag som konstnär in och vill göra det här. Vad har det för värde för eleven och för det uppdrag som skolan har." Skolans uppdrag är läroplanen.

Komma in som specialist, tex inom en teknik eller ett material.

Komma in som ögonöppnare, kanske längre projekt inom samtidskonsten som öppnar nya dörrar.

Hur man än kommer in måste man hänga upp det på olika begrepp -värdegrund -ämnesplanerna.

Vad kan jag bidra med som konstnär, som inte läraren redan gör. Konstnären är inte vikarie för bildläraren.

Kan vara bra att ha ett stöd för konstnären som kan hjälpa till att formulera sig på ett sätt som skolan förstår. Kanske en spindel i nätet som kan para ihop skola med lämplig konstär?

Inger Höijer Aspemyr har som regel att vänta in skolan under en längre tid tills de är redo för vissa projekt.

Skapande skola är ett politiskt projekt, men det finns många andra. Kultur i skolan finns som ett av skolans huvuduppdrag. Både skolorna och institutionerna vill jobba långsiktigt och inte med korta projekt. Konstinstitutionerna står för långsiktigheten i arbetet med konstnärer i skolan. Skolan är pågående, men konstnären arbetar där en begränsad tid = projekt/workshop. Men tidsperioden kan vara en dag eller ett halvår. Man kan göra en långsiktig plan där workshops återkommer med jämn mellanrum, men tar upp olika ämnen och leds av olika konstnärer. Konstnären bedriver inte undervisning, men det kan användas i undervisningen. Konstnären är konstnär och läraren är pedagog. Läraren har ett bedömnings-/värderingsuppdag som inte konstnären har och detta gör att konstnären kan öppna upp för sådant som inte läraren kan. Läraren organiserar, stödjer och har ansvar och kan plocka in tillfälliga gäster.

Det är viktigt att få kontinuitet utan att det blir upprepning och slentrian.

I gymnasiet kan man kräva mer för det är frivilligt och man "äger rummet" på ett sätt man inte gör i grundskolan. Ta hänsyn till vem du riktar dig mot.

Det är skillnad mellan en konstpedagog och en konstnär som jobbar pedagogiskt.

Vilket behov har läraren om man ska introducera konstpedagogik i undervisningen?:

Idag ska konst ingå i läroplanen, men det gäller att väva in det på ett sätt som fungerar. Erbjuda lärarna att få konstperspektivet insprängt i undervisningen. T ex erbjuda fortbildningsdagar el dyl. Konstpedagogik är inte lärarnas uppdrag, men att få in det estetiska perspektivet i utbildningen är deras uppdrag. Modell som fungerar: t ex kan man erbjuda lärarna att få träffa en konstnär på konstinstitutionen först och sedan följa upp med en workshop på skolan.

Samspelet konst- & bildpedagog?:

Bildämnet är jättestort. Konsten är konst, som kan se ut på många olika sätt. Konsten har ingen "nytta". Pedagogiken har ett syfte, mål (utilitaristisk), men det har inte konsten. Konsten är vad du gör den till, där finns inga regler. Konstpedagogik ofta kopplad till sammanhang -ett museum, ett konstnärskap, etc.

Konstpedagogen är knuten till institutionen. Konstnärerna tas in utifrån.

Exempel: Konstkonsulenten i Jämtland (Karin Kvam) berättade om deras verksamhet. Konstnären och konstpedagogen utvecklade ett program tillsammans och sedan gick främst konstpedagogen, men även konstnären, ut i skolorna.

Modell för fortbildning för lärare och rektorer?:

Måste se olika ut beroende på storleken på staden där det ska ske. Vilken modell fungerar i mindre kommuner? Lärarna har sina utbildningsdagar på loven eller i anslutning till ledigheter -bra att spränga in fortbildning då, tex ett besök på museum, möte med konstnär.

Evenemangsdag för politiker -lära sig om kultur, hur man kan använda kultur -föreläsningar och workshops. Omfattning av det man erbjuder -halvdag/heldag? Iblant på lärarträffarna träffar man bara de som redan är intresserade av konst.

I bildämnet kan man introducera konsten själv och varför ska man då ta dit en konstnär? Man kan ju titta på och använda konsten i skolan utan att konstnären är där. "Varför ta dit konstnären, vi har ju redan konsten?" Tydlighet behövs i vad mötet med konstnären kan ge. När man tar dit en konstnär så kan man se vad man annars inte ser.

Vanligt med diskrepans mellan konstnär och skola. Måste ta reda på vad det finns för behov på varje enskild skola.

Artikel 31 i de grundläggande dokumenten, barnrättskonventionen: barn och unga ska få möta konsten, de ska få skapa. Det gäller att vi använder dessa dokument på rätt sätt. Vi kan använda kulturplanen. Hjälp i argumentationen varför vi ska ha konstnärer i skolan.

Graf:

Estetiska lärprocesser

Lars Lindström -en väletablerad strategi inom estetiska lärprocesser (se bilaga "konst_i_skolan")

En kvadrat med 4 rutor.

Man lär om konst, man lär i konst, man lär med konst, man lär genom konst när konstnären kommer. När målen kan vara konvergenta (tydligt, bestämda) eller divergenta (obestämda). Mediespecifika eller medieneutra.

Om: Man kan gå till museet och peka på konsten och man lär sig mer om ämnet, t ex processen bakom. Snabbt, kan göra en endagsworkshop.

Med: Hjälpgumma i andra ämnen, t ex matematik (nyttigt).

Genom: Medieneutralt -vilka material som helst, eller mediespecifikt -bestämt material, t ex datorer. Man provar på och lär sig genom detta. Konstnären är specialist.

I: Konstnären är samhällsguide. Visar att konstnär är ett yrke som finns i samhället. Man kan ta eleverna med sig ateljén t ex. Ögonöppnare -öppnar dörrar till nya världar. Tankevändare. Man kan vara en eller alla av dessa beroende på hur lång tid man har i skolan.

I utbildningen på Konstfack gör konstnärerna en egen portfolio -4 sidor där de beskriver sig som konstnär, sin syn på sig i estetiska lärprocesser, sin workshop + tidsanspråk och materialanspråk. Detta gör att skolan är väldigt mottaglig och förstår vad man säger.

Besök man gör i skolan i förväg gör att man ser vad de har för behov, förutsättningar, tempo etc.

Anna beskriver problemet där konstnären kommer till skolan, men kommunikationen innan har inte fungerat och därfor ser situationen helt annorlunda ut än vad konstnären var förberedd på.

Johanna ger exempel på ett bra skapande skola projekt som Aguélimuseet tidigare genomfört med konstnären Erik Hedman.

Det gör inget om olika skapande skola projekt liknar varandra för det blir ändå helt olika saker beroende på vem som leder verkstaden.

Viktigt med tre delar -förberedelse, genomförande, uppföljning/reflektion.

Uppföljningen kan göras på många olika sätt, det behöver inte vara en utställning nödvändigtvis. Kan vara en publikation, ett bildspel på en hemsida etc. Om man lämnar lite öppet vad uppföljningen ska bestå i så kanske det ger större potential till vad som kan hänta i arbetet med konstnären. Men viktigt att ge ramar.

Lyckade exempel:

-Efter att ha jobbat med skolor i utsatta områden ville Ingrid veta hur det vore att jobba med skolor i privilegierade områden. Hon träffade rätt och hittade gymnasieskolor där ledningen redan var intresserad av konst och det blev ett jättebra samarbete.

-Flera av projekten från utbildningen, t ex en av kursdeltagarna lade sin portfolio på Göteborgs konstmuseum och de initierade ett projekt som fungerar jättebra med yngre barn. Hon jobbar känslomässigt och sätter igång mekanismer som hon också kan ta hand om.

-Första Tensta konsthall initierade också flera bra projekt i skolan.

Avslut.

1 Bilaga förstudie (där finns estetiska perspektiv i Lgr 11)

2 Rapport Konstnärer i skolan..., där bla NUVA är med i (till vilken ovanstående är en bilaga till) – hela den förundersökningen ledde fram till den Konstfacksutbildning jag har drivit i 3 omgångar.

3 Konst i skolan – handbok... – en matnyttig handbok för både skola, pedagog och konstnär.

Sen matnyttiga länkar:

www.skolverket.se– för ämnesplaner, värdegrund och måluppfyllelsen i olika kurser

<http://edu.konstfack.se/pedamn2014/> här kan ni se workshops och projekt av konstnärer som har gått kursen på konstfack (och mycket mer som är intressant.

Hallstahammars kommuns arbetsmodell för att stärka skolans pedagogiska arbete med estetiska lärprocesser.

Inledning

Det strategiska arbete som jag sedan 2012 fått förmånen att genomföra för att stärka barn och ungas kreativa skapande i skolan och på fritiden, har jag här valt att beskriva utifrån det pågående filmutvecklingsarbete som startade hösten 2013. Modellen som används går att överföra till andra konstnärliga uttrycksområden. För att få förståelse från politikerna för detta viktiga utvecklingsarbete har jag utgått från ett antal forskningsresultat som jag vid olika tillfällen har beskrivit för kultur- och fritidsnämnden. En del av dessa finns presenterade i detta dokument.

Bakgrund

Hallstahammar är en västmanländsk kommun med drygt 15 600 invånare. Drygt 2000 av innehavarna är grundskolelever och knappt 900 är barn i förskoleåldern. Kommunen består av en huvudort och två mindre tätorter. Hallstahammar befinner sig i en intressant och spännande utvecklingsfas där kultur- och föreningsverksamheterna blir en allt viktigare del av kommunens strategiska utvecklingsarbete.

Ett av de 12 strategiska mål som Kultur- och fritidsnämnden fattade hösten 2012 är att vidareutveckla musikskolan till kulturskola där kompetenser inom arbetsfältet estetiska lärprocesser ska tillföras verksamheten. Målsättningen är att inom de närmaste åren ska estetiska lärprocesser inom kommunens för- och grundskolor bli en vardaglig resurs för elevernas kunskapsutveckling. Bärare av denna utvecklingsstrategi är musikskolan. Svensk och internationell forskning har bekräftat att undervisning där kvalitativa estetiska lärprocesser används integrerat i den vardagliga undervisningen bidrar till högre kunskapsresultat i skolan.

Kulturens betydelse

Kulturen har ett stort värde för vårt välbefinnande, hälsa och samhällsekonomi. Kultur stimulerar också inlärning och prestationsförmågan framför allt hos barn. En utvecklad fritid- och kulturverksamhet kan attrahera nya kommuninvånare och företag. Forskningsstudier har visat att en kommun med ett rikt kulturutbud attraherar högutbildade mäniskor och driver på den ekonomiska utvecklingen i staden eller regionen genom att antalet besökare ökar.

Kultursektorn står också för en betydande del av sysselsättningen i Sverige. Nästan fem procent i Sverige arbetar med kultur. I Europa omsätter den kulturella och kreativa sektorn mer än dubbelt så mycket som bilindustrin.

Kreativiteten, eller förmågan att skapa nya meningsfulla samband, har blivit den avgörande konkurrensfördelen inom praktiskt taget alla näringar. Om Sverige ska ha möjlighet att konkurrera med de stora asiatiska ekonomierna anser forskare att det är viktigt att satsa på kulturverksamheten för att främja utvecklandet av innovativa och kreativa lösningar på de utmaningar som framtiden medför.

Kultur som affärstrategi

Att uppleva och skapa kultur bidrar till att människor ökar förmågan att kommunicera och utmana traditionella lösningar och visioner. Danska Lotte Darsø vid Aarhus universitet är en av de mest framstående och ofta citerade forskare som studerar hur kultur och konst användas inom näringslivet. I en av hennes böcker beskriver hon fyra möjliga sätt för företag att använda sig av konst och kultur i verksamheten:

1. Konst som dekoration.

Detta är det vanligaste sättet där konsten i

huvudsak är utsmyckning. Darsø visar dock att konsten på detta sätt kan fungera som en strategi för företaget. Genom medvetna urval av konsten kan den fungera som underlag för nytänkande diskussioner, såväl internt inom organisationen som med kunder.

2. Konst som underhållning.

Företag kan antingen erbjuda sina anställda biljetter till något kulturevenemang eller bjuda in en konstnär till företaget. Även här kan strategier i urvalet innehålla att exempelvis en pjäs dels är underhållning och en förmån för de anställda men också ett exempel på att det kan främja ett nytänkande menar Darsø.

3. Konst som verktyg.

Detta innebär att företag använder sig av någon kulturell aktivitet på ett mer direkt sätt än i punkterna ovan. Det kan exempelvis handla om i olika teambyggande övningar, ledarskapsutveckling, för att främja kommunikationen eller för problemlösning och i innovationsprocesser.

4. Konsten är integrerad i hela verksamheten som en strategisk process för förändring.

Här innebär det att konsten används inom organisationen för personlig och ledarskapsutveckling, att bygga en företagskultur och -identitet och för att skapa kreativitet och innovation samt i marknadsföringen utåt och i olika kundrelationer.

Kulturen bidrar till ökad måluppfyllelse

Att uppleva och skapa kultur bidrar till att människor ökar förmågan att kommunicera och utmana traditionella lösningar och visioner. Flera studier har visat att kultur stimulerar inlärning och prestationsförmågan och då särskilt inlärningen hos barn. Anne Bamford, professor vid Wimbledon University i London, har i sin forskning påvisat det klara sambandet mellan en god kulturverksamhet i skolan och skolans måluppfyllelse.

Estetiska uttrycksmedel i skolan främjar inlärningen

Ulla Wiklund är utvecklingskonsult med inriktning på skolutveckling, pedagogik, estetik, kultur i skolan och språkutveckling. Hon har tidigare arbetet som undervisningsråd vid Skolverket och Myndigheten för skolutveckling. Hon anser att elever och lärare har mycket att vinna på en undervisning med estetiska uttrycksmedel eftersom vi tar till oss kunskap på många olika sätt.

Förutom tal- och skriftspråk finns också estetiska språk som musik, teater, dans etc. För att skapa förutsättningar för en optimal kunskapsutveckling i skolan menar Ulla Wiklund att elever måste få möjlighet att knyta samman känslor, upplevelser, kunskaper, erfarenheter och analys till en helhet. Musik, teater, bild, etcetera har en centralfunktion i lärandet eftersom här får unga människor möjlighet att bearbeta sina erfarenheter längs andra banor än de verbala. För att barn och ungdomar skall nå bättre resultat i skolan behöver de ha tillgång till olika verktyg för lärandet. Genom detta får de syn på sitt eget lärande och stärker samtidigt sin självkänsla.

Reflektionen är en viktig del i undervisningen. Det elever suger in och det nya som de utsätts för och ska förstå, behöver eleverna reflektera över på många olika sätt för att riktigt omfatta och kunna göra kunskap av, menar Ulla Wiklund. Den diskussion om skolan som ofta förs idag är väldigt resultatorienterad, men sällan beskrivs vägen dit. Estetiska lärprocesser handlar om att gestalta erfarenheter. Genom att läraren/pedagogen på ett kreativts sätt fördjupar arbetet kring läs och skriv och andra ämnen gör att kultur och estetiska lärprocesser kan bidra till ett bättre resultat.

Forskning om estetikens betydelse

Att lära sig läsa och skriva är idag en dynamisk process som ställer krav inom alla de områden dagens och framtidens samhälle omfattar. Läs- och skrifvforskaren Caroline Liberg menar att vi kommuniceras med andra människor för att skapa mening i tillvaron. Vi försöker samla intryck till mönster, skapa ordning i kaos. Vi prövar att fylla begrepp med mening. När man talar om meningsskapande på detta vida sätt, ryms både verbala och icke-verbala språk i begreppet språk: talspråk, skriftspråk, bildspråk, musikens språk, dansens språk, formens språk etcetera.

Olika kulturaktiviteter stimulerar olika så kallade nätverk i hjärnan. Beroende på om konstformen som utövas i huvudsak är visuell, musikalisk eller språklig skiljer sig effekterna på inlärningsförmågan åt. Om ett barn exempelvis målar, spelar teater eller spelar ett instrument utvecklas det därför på olika sätt.

Musicerande har en positiv inverkan på barns inlärningsförmåga på flera områden. Musikalisk träning förbättrar barns språkliga utveckling genom att deras förmåga att lära sig läsa ökar och de kan ta till sig en större mängd muntlig information, jämfört med barn utan en musikalisk Träning. Barn med träning i musik utvecklar även sin rumsuppfattning och får exempelvis en bättre förmåga att förstå olika typer av kartor. Ny forskning visar att språkutvecklingen går bättre hos barn som får tidig musikträning

Bildkonst kan ha en positiv effekt på barns kreativa tänkande. Barn som deltog i ett bildkonstprogram under fem månader ökade sin förmåga att tänka originellt och vara mer effektiva inom andra områden än bildkonsten jämfört med den grupp som inte deltog i programmet.

Kulturella aktiviteter kan ha en motivationshöjande effekt på lärande. Barn är olika och deras intresse för kulturella aktiviteter skiftar. För barn med ett större intresse i dessa aktiviteter fungerar kulturell utövning som en generell motivationshöjande effekt. Detta leder i sin tur till en ökad uppmärksamhet från barnets sida och därmed en förbättrad inlärningsförmåga.

Camilo Ortiz, som i en publicerad studie visar att barn i 7-årsåldern utvecklas språkligt bättre om de får musikundervisning. I studien jämfördes en grupp som fått pianoundervisning i tre års tid med en utan musikundervisning. Bägge gruppernas språk-, läs- och skrivundervisning var lika, liksom sociala och geografiska förhållanden. När barnen testades år tre kunde forskarna se en signifikant skillnad. Piro och Ortiz skriver att resultatet är i linje med andra studier som visar att musik förbättrar ungas matematiska, språkliga och spatiala förmåga.

Nyligen skrev forskare i Tyskland att även musikaliskt samspel påverkar hjärnan. I sin studie, publicerad i BMC Neuroscience, visar de att när musiker spelar ihop så är det inte bara musiken som svänger ihop, utan även deras hjärnor. Ju längre tid det pågår, desto mer synkroniseras hjärnaktivitet och nervsvängningar i flera olika delar av hjärnan.

Forskaren E. Glenn Schellenberg vid Toronto universitet har i en studie lyckats bevisa att musikalisk träning orsakar förbättringar i andra ämnen i skolan. Han tog en större grupp barn och sedan slumpmässigt inordna dem i grupper där några fick spela, andra fick hålla på med teater, och ytterligare andra inte fick någon extra estetisk undervisning alls. Intressant nog såg man att "musikbarnen" gjorde bättre ifrån sig på nästan alla deltest i ett omfattande IQ-testbatteri efter 40 veckors träning.

Fredrik Ullén, pianist, docent och hjärnforskare vid karolinska institutet har studerat hur utövande av olika instrument påverkar olika system i hjärnan, som i sin tur påverkar inlärningen. Han har i sin forskning konstaterat att hjärnorna och förbindelserna mellan olika hjärnområden är mer välutvecklade hos dem som fått tidig musikträning. Studier av musicerande barn har visat att de har lättare att lära i andra ämnen i skolan. När man musicerar använder man många delar av hjärnan samtidigt som kognitiv kontroll, olika sinnen och emotionella system vilket leder till att koncentrationen och den sociala förmågan främjas positivt. Den sociala sidan av att spela eller sjunga i kör har studerats av Fredrik Ulléns kollega stressforskaren Thores Theorell. Hans studier visar att sjunga tillsammans med andra har mycket positiva effekter på hälsa.

Den värld som dagens barn och ungdomar lever i

Forskaren Anthony Giddens (2003) benämner den tid vi idag lever i som senmodernt. Karaktäristiskt för ett senmodernt samhälle är att världen vi lever i blir allt mer globaliserad, vilket får konsekvenser på såväl politisk nivå som för människor i deras vardag. Beslut som fattas i en del av världen påverkar handlingsmöjligheter för både makthavare och människor på helt andra platser. Människor blir också mer benägna att förflytta sig över stora geografiska ytor när infrastrukturen utvecklas och det blir enklare att resa mellan olika kontinenter.

Typiskt för denna senmoderna tid är också att kommunikationsteknologins utveckling gjort det möjligt att upprätthålla sociala kontakter med människor världen över. Det har i sin tur lett till ökade möjligheter till informationsöverföring och kunskapsutbyte. På musikens område syns det bland annat genom möjligheten att via Internet ladda hem musik oberoende av var i världen vi befinner oss, och på att det går att diskutera musik och musikrelaterade fenomen med människor som bor och lever på andra platser än vi själva.

Kännetecknande för den tid vi lever i är också att den är föränderlig. Med kännedom om den musikteknologiska utvecklingen och hur den inneburit att musik blivit allt mer tillgänglig genom massmedia och Internet kom jag också att fundera över vad detta kan ha för betydelse för ungdomars musikanvändande och musikutövande.

Utvecklande av Hallstahammar Play – en utvecklingsmodell för integrering av skilda estetiska uttrycksformer i barn och ungas vardag – i skola och på fritiden.

Viktiga utgångspunkter och förutsättningar för utvecklingsav denna pedagogiska modell är forskningsresultat som visar på skilda estetiska uttrycksformers betydelse:

- [_] för att skapa mening och sammanhang för oss människor
- [_] för att den ökar vår förmåga att kommunicera och utmana traditionella lösningar och visioner.
- [_] att kultur stimulerar inlärning och prestationsförmågan och då särskilt inlärningen hos barn.
- [_] kulturella aktiviteter kan ha en motivationshöjande effekt på lärande.

└ M.m.

För att nå ut med kulturverksamhet till alla barn och unga är skolan som arena viktig. I Hallstahammar håller vi på att i nära samarbete med rektorer och lärare att bygga upp ett långsiktig utvecklingsmodell där skilda estetiska uttryck kan finnas med i barn och ungas vardag som stöd för deras kunskapsinhämtning, reflektions- och redovisningsarbete. Det första estetiska yttrycksområde som vi valt att starta med är film. Nästa steg som inleds hösten 2015 blir med dans och 2017 planeras införandet av bildkonst. Det vi har sett är att med hjälp av skilda estetiska uttrycksformer kan vi bredda de pedagogiska verktygen i skolan för våra lärare och därigenom ge dem bättre möjligheter att också fånga upp elever med andra inlärnings-/redovisningsbehov än de traditionella. Genom denna resursstärkning minskar antalet elever som annars riskerar att gå ut med ofullständiga betyg i grundskolan vilket i sin tur kan leda till ett liv i utanförskap (och ökade kostnader för kommunen i form av försörjningsstöd m.m.).

Mitt inledande arbete under 2012 handlade mycket om att träffa politiker, rektorer och beskriva skilda forskningsresultat som visar att integrera kulturella uttryck i skolans vardag leder bl.a. till att eleverna når högre resultat och fler kan gå ut med fullständiga betyg!

I augusti 2013 inleddes detta utvecklingsarbete genom anställandet av en filmpedagog. Filmpedagogens roll är att leda det långsiktiga utvecklingsarbetet för filmskapande verksamhet för barn och unga i skolan, fritidsgårdarna och musikskolan. En viktig roll är också att underhålla den kompetens som byggs upp i kommunen bland lärare, fritidspedagoger och fritidsledare (se här längre ner om utbildningssatsningar).

Filmverkstäder har under hösten 2013 bygds upp runt om i kommunen vid fritidsgårdarna, fritidshemmen och det nya kulturhuset. Beslutet som kommunfullmäktige fattade i november 2013 att avsätta en miljon kronor för att tillgängliggöra filmverksamhet för alla barn och unga i kommunen har också skapat förutsättningar för denna utveckling. Tack vare utvecklingsmedel från Filminstitutet har två utbildningsomgångar för skolans lärare och fritidspedagoger i ”Rörlig bild och lärande” kommat genomföras. September 2013 startade denna utbildningssatsning som avslutas våren 2015. Den ansvaras av Tomas Koppfeldt (konstfack) och Roland Sandell som har en bakgrund från Dramatiska Institutet. Ytterligare en utbildningssatsning för samma målgrupp planeras för läsår 2015/2016.

Förutom filmverksamheterna i skolan, fritidsgårdarna samarbetar också kommunen med Sagabion i Hallstahammar som har en modern biosalong och redan idag samlar kommunens filmintresserade. Men navet för satsningen är bibliotekshuset där det idag finns avancerad filmutrustning med fullt utrustad filmstudio med green screen och ljudstudio för att kunna spela in både musik och ljudeffekter

Målsättningarna för utvecklingsarbetet under läsår 2013/2014, 2014/2015 och 2015/2016 är:

- [_] att skapa insikt bland rektorer och lärare om filmskapandets betydelse som vardagligt verktyg och metod för högre måluppfyllelse i skolan
- [_] att genomföra fortbildningar för lärare och skolpersonal i för- och grundskolans samtliga årskurser i ”rörlig bild och lärande”. (**Tomas Koppfeldt och Roland Sandell genomför detta läsår denna utbildning för kommunens fritidspedagoger och fritidsgårdspersonal. Läsåren 2014/2015, 2015/2016 planeras samma utbildning för grundskolans lärare**)
- [_] att fördjupa samverkan mellan musikskolan och kommunens fritidsgårdsverksamhet genom att införa filmverksamhet som en del i den dagliga verksamheten i kommunens två fritidsgårdar (**detta arbete startade hösten 2013**).
- [_] att tillföra ämnet ”film” som valbart ämne vid musikskolan (**startade i augusti 2014**)
- [_] att tillsammans med IOGT/NTO-föreningen (ägare av Saga bio) utveckla årliga filmarrangemang i Saga bio i form av lokala kortfilmsfestivaler där barn- och ungas egena filmer kan presenteras och upplevas i en riktig biosalong (**filmfestival genomfördes i dec-14, förhoppnigen är nu att denna ska vara årligt återkommande**).

Sven-Olof Juvas
Kultur- och fritidschef
Hallstahammars kommun
e-post: sven-olof.juvas@hallstahammar.se
tel. 0220-241 17

EN RAPPORT OM FÖRSTUDIEN GÄLLANDE NATIONELL KOMPETENS FÖR KONSTNÄRE

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	3	KURSPLAN, KOMPETENS FÖR KONSTNÄRER I SKOLAN	37-38
INLEDNING	4	BESKRIVNING AV KURSPLAN	39-44
GENOMFÖRANDE	5	EFTERORD	45
KULTURÅDET Skapande skola – vad är det?	6-7	KONTAKTLISTOR OCH WEBBLÄNKAR	46-49
KICK_OFF	8-11	KURSLITTERATUR OCH REFERENSLISTOR	50-51
NUVA CASE	12-16	SAMARBETSPARTNERS	52
4 DAGAR	17-18		
WORKSHOP	19-22	BILAGOR:	
NUVA, BILDPEDAGOOG OCH LÄRARE	23-25		
KONSTFACK	26-29	ESTETISKA PERSPEKTIV I LGT 11.	
KONSTPEDAGOOG	30-34	NORRLANDSUTBILDNINGEN	
ENKÄT	35-36	ENKÄTRAPPORTEN	

FÖRORD

Rapporten avser en förstudie som pågått sedan september 2010 till och med juni 2011. för att utveckla en nationell utbildning som ger konstnära kompetens att verka i skolan

Förstudien har initierats av Konstkonsulterna i Sverige som genom sitt uppdrag att struktuerat verka som ”kopplingssätt” mellan konst, konstnärer, barn och unga. En utbildning för konstnärer är ett steg i riktningen att fylla luckorna med kunskaper som gör att fler barn och unga i skolan får verka kvalitativt med kompetenta professionella konstnärliga utövare.

Önskemål om en utbildning har inkommit till konstkonsulterna runt om i Sverige från konstnärer som har verkat och verkar i regeringsatsningen Skapande Skola. Exempel på ett Skapande skola-projekt presenteras mer ingående i en del av rapporten. I den delen av förstudien har olika utvecklingsområden identifierats och de har styrt förslaget på innehåll i en nationell utbildning för kompetens av professionella konstnärer i skolan. Forslaget har utformats i samarbete med Institutionen för bildpedagogik, Konstfack i Stockholm.

Rapportens utbildningsförslag består av en färdig kursplan för högskola på 15 högskolepoäng som, i enlighet med önskemål under förstudien, kopplas till en bildenärvitruddning. Utbildningen avser att fördjupa förståelsen av konstnärens komplement till lärares och pedagoger och verkar därmed också för att förverkliga skolans övergripande estetiska perspektiv i enlighet med grundskolans läroplan, Lgr 11. Utbildningsförfälaget är utformat på ett sådant sätt att det kan vidgas till att omfatta även rektoret, blivande lärares och utövare i andra konstarter än på bild- och formområdet.

Högskoleutbildningen utformas i samarbete med Institutionen för bildpedagogik på Konstfack och Konstkonsulterna i Sverige genom Västmanlands län, Södermanlands län och Uppsala länns konstkonsulenter. Arbetet sker med stöd av Statens kulturråd och Västmanlands länsmuseum är projektets initiativtagare och ägare.

INLEDNING

Pre-förstudie

Vintern 2010 initierades konstnärsnätverket NUVA i dialog med konstkonsulent Linda Rydberg, Västmanlands läns museum. Enskilda yrkesverksamma bildkonstnärer i Västmanland hade inte deltagit i Skapande skola i samma utsträckning som andra konstnärliga uttrycksformer och det fanns önskemål kring pedagogisk fortbildning för bildkonstnärer. Närverket NUVA, med bas i Västerås, blev redan från start en aktiv och betydelsefull aktör. Tillsammans med konstkonsulnten inledde de ett arbete för ökad medverkan av bildkonstnärer i Skapande skola och fortbildningar arrangerades.

I maj 2010 genomförde konstkonsulenteverksamheten en pre-förstudie. I den undersökte enskilda konstnärs behov av en pedagogisk fortbildning som gav en pedagogisk ”certifiering”. Projektets syfte var att öka konstnärmarnas förtäckningar att bli delaktiga i Skapande skola.

Pre-förstudiens två huvudsakliga frågeställningarna var:

- hur kan vi stöttra bildkonstnärmarna på bästa sätt för att öka deras möjligheter att bli delaktiga i Skapande skola (och andra satsningar för kultur i skolan)?
- hur ser behoven, förutsättningarna och de ekonomiska möjligheterna ut för att utveckla ett pedagogiskt utbildningspaket för konstnärer?

Av pre-förstudien framgick det att svårigheterna för de enskilda konstnärmarna såg liknande ut på flera håll i Sverige. Det finns ett behov och vilja hos ett flertal organisationer och föreningar att samarbeta kring ett utbildningsprojekt på nationell nivå.

Förstudie

En dialog med Statens Kulturråd inleddes under pre-förstudien och under hösten 2010 erhöll Västmanlands läns museum utvecklingsbidrag för regionala museer för projektet ”Förstudie: Konstnärer i Skapande skola”.

Förstudiens mål och vision:

- att bidra till utvecklingen av en pedagogisk utbildning/kurs för konstnärer som vill arbeta i skolan/Skapande skola. En utbildning som ger ökade förutsättningar för konstnärer, lärare och rektorer att arbeta med bildkonst.
- att utforma ett forslag på innehåll och form för en nationell utbildning av konstnärer i skolan. En utbildning med hög kvalité och status för konstnärer, som ger en ”kvalitetssäkring” för skolorna.
- att utbildningen på sikt byggs ut och erbjuds som kurs på bildläRAR, lärAR, rektors- samt konsthögskoleutbildningar över hela landet. För att utbildningen ska fungera som en resurs för mötet mellan skola, konstnärer och den pågående estetiska verksamheten i skolan.
- förhoppningen är att utbildningen även kan fungera som modell eller utvecklas för andra discipliner: dans, film, teater etcetera.

GENOMFÖRANDE

Förstudien inleddes i september 2010 och avslutats i och med rapporten i juni 2011

En fallstudie av Skapande skola-projekt i Västerås är genomförd (med syfte att delge kunskap och erfarenheter till förstudien) av ett par konstnärer ur grupperingen NUVA, en bildpedagog och skolan under hösten 2010. Dokumentationen har analyserats och språkligt bearbetats av en skribent i januari 2011 och ingår i förstudiens rapport (under rubrik NUVA Case).

I januari 2011 formaliseras arbetet med förstudien ytterligare när Ingrid Falk (konstnät, lärare och projektledare), anställdes som projektledare på 75%. Därefter tillkom Pia Bohlin (lektor, BI, Konstfack) som har arbetat 20% för sammordning kring Konstfacks kompetens och kontakter. Tillsammans med projektets arbetsgrupp: konstkonsulenterna i Västmanland, Södermanland och Uppsala län har sedan en research genomförts för att presentera ett första utkast till en högskoleutbildning. Arbetet kring förstudien och Skapande skola presenterades den 9 mars under Konstfacks seminarievecka 4 dagar. En månad senare, den 6 april presenterades ett första utkast till innehåll och form för en högskoleutbildning. Presentationen var en del av ett seminarium på Västmanlands läns museum, i seminariet deltog Konstkonsulenterna i Sverige samt representanter från Konstfack, NUVA, Konstfrämjandet, KRO/KIF Riks och Statens kulturråd med flera.

Under seminariet fick deltagarna ta del av utkastet och genom diskussioner i mindre grupp och större grupp, tillsammans komma med tankar och kompletteringar till

utkastet. Detta följdes av ytterligare en presentation av projektet utifrån förslag på utbildningens formella kursplan den 18 april på Konstfack, i samtal med projektledare för förstudien, prefekten på BI (Konstfack), representanter från Högskoleverket och Kulturdepartementet, Konstfrämjandet med flera.

Utråna dokumentationen kring fallstudien från hösten 2010 producerades en workshop på Västmanlands läns museum den 28 april. Medverkande var konstnärer i NUVA, bildpedagog och lärare som samtalade kring en huvudfrågeställning: Hur kan en utbildning på Konstfack praktiskt och teoretiskt behandla hur skolan förbereder konstnärens ankomst? Dokumentationen gjordes av en skribent (vilken finns under rubriken, Workshop NUVA, bildpedagog och lärare).

Även ramen för projektet genomfördes en enkät under april-maj av KRO/KIF Riks (egenhet av samarbetspartner) kring intresse av och innehåll i utbildning för konstnärer i Skapande skola.

Allt insamlat material; enkätsvar, dokumentation av samtal, seminarier med mera har påverkat det slutgiltiga förslaget till en nationell utbildning för konstnärer och ingår, tillsammans med dokumentation, resultat och referensmaterial, i förstudiens rapport.

KULTURRÅDET

- Utgångspunkten är skolans kulturredrag
(läroplanen) samt FNs bantkonvention

KULTURRÅDET

Skapande skola – vad är det?

Den här texten är ett axplock av den informationstext kring Skapande Skola som finns på Kulturrådets webbsida. Skapande skola är ett stort stöd och ger en fantastisk möjlighet att komma vidare - men Kulturrådet stödjer också kultur i skolan genom många andra bidrag till exempel: regionala kulturinstitutioner, lästrämnande, inköpsstöd till folk- och skolbibliotek, stöd till regionala konsulenter och centrumbildningarna med mera. Kommuner och regioner står själva för stora insatser i form av subventionssystem, kulturgarantier med mera.

Om Skapande skola

Skapande skola är ett statligt stöd för att stärka skolans samarbete med det professionella kulturlivet. Målet är ett varaktigt samarbete.

Syftet med bidraget är att det ska medverka till att:

- kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i årskurs 1–9 i grundskolan, med utgångspunkt i skolans kulturredrag enligt gällande läroplan
 - öka den professionella kulturveksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturen sätta uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar.
- Bidraget kan endast sökas av skolhuvudmannan, dvs. den som ansvarar för det offentliga skolväsendet för barn och ungdom på kommunal nivå, för en fristående skola, specialskola eller för en riksinternatskola.

Skapande skola bidrag går att söka en gång om året. Ansökningsdatum ligger nu i februari. Skolhuvudmannen ska endast in skicka in en ansökan vid ansökningstillfället, oavsett vilka årskurser ansökan avser. I ansökan ska det framgå vilka insatser som planeras, för vilken målgrupp och antal, samt beräknad budget. Till ansökan ska bifogas en strategi/handlingsplan. Strategin/handlingsplanen bör ha sin utgångspunkt i läroplanernas skrivningar om kulturens roll i skolan och FNs konvention om barnets rättigheter.

Handlingsplanen ska ge en kortfattad beskrivning av:

- insatser som redan görs för att stärka kulturens roll i lärandet
- hur sökanden avser att arbeta för att långsiktigt stärka kulturens roll i lärandet
- hur skolhuvudmannen avser att stärka samverkansformerna med kulturdilets parter
- hur skolans/skolornas elever har getts tillfälle att medverka i arbetet
- hur insatserna kommer att utvärderas

Skapandeskola bidrag kan sökas för följande kulturinsatser:

- inköp av kulturveksamhet till årskurs 1–9. Insatserna kan omfatta t.ex. inköp av föreställning eller guidning på museum
- insatser som främjar eget skapande som en del av lärandet inom årskurserna 1–9. En kultурpedagog eller annan professionell kulturaktör ska vara involverad i arbetet
- insatser som främjar förbättrade strukturer för en långsiktig samverkan mellan grundskolans årskurs 1–9 och kulturdilets parter. Med kulturdilets parter menas professionella aktörer som bedriver kulturveksamhet inom alla konstnärliga gener samt kulturinstitutioner på lokal, regional och statlig nivå. Insatserna kan omfatta kostnader för gemensamma seminarier eller konferenser som syftar till stärkt samarbete mellan skola och kulturliv

Bidrag kan inte sökas för följande insatser:

- ordinarie verksamhet
- administrationskostnader (t.ex. lön för samordnare eller vikarie)
- kompetensutveckling för skolans personal
- skolresor

Forts. KULTURÅDET

- För en kommun utgör bidraget ca 0,5-1 promille av budgeten för grundskolan

KULTURÅDET

- enbart materialkostnader (huvuddelen av kostnaderna ska omfatta en professionell kulturinsats)
- investeringar i skolan som t.ex. inköp av instrument eller inredning av musikstudio
- utvärderingar

Bidraget får inte användas för att ersätta kommunala nedskärningar. Till grund för Kulturrådets beslut om bidrag till Skapande skola ligger Förordning (2007:1436) om statsbidrag till kulturell verksamhet i skolan, utfärdad av regeringen. Bidragsmottagaren ska redovisa hur bidraget används senast två månader efter att insatserna avslutats.

Kommentarer från kulturrådet i maj 2011

- Skapande skola inte ska uppfattas som den enda och största satsningen på kultur i skolan.
- att en spaning från Kulturrådet kan få en alltför styrande effekt
- att utveckla kulturen i skolan är mångas ansvar.

För mer information om Skapandeskola: <http://kulturradet.se/Skapande-skola/>

KICK_OFF

Den 29 september 2010 på Västmanlands läns museum, Västerås

Ett seminarium om hur ett gemensamt arbete kan se ut för en nationell utbildning av konstnärer i Skapande skola, ett samtal om det strategiska perspektivet kring hur vi ökar konstnärernas chans att komma in i Skapande skola-projekt genom en utbildning/”certifiering” för konstnärer.

Efter en introduktion av konstkonsulterna Maria Hallberg, Linda Rydberg och Emma Fahlström samt NUVA-konstnär och koordinator av KICK_OFF Joanna Thede kring förstudiens innehåll och idéer. Bibbi Olson, handläggare för Skapande skola på Kulturrådet berättrade om signaler och fakta från hela landet gällande konstnärer i Skapande Skola. Efter det presenterade Marielle Nylander, Bengt Frank och Lisa W. Carlson från konstkonsulterverksamheterna i Norrland sina planer på att samordna de fyra länen och AF Kultur i en arrangerad fortbildning för konstnärer i syfte att skapa en kompetenspool och tvärregionala utbyten.

Konstkonsulent Anne Lang från Halland presenterar den strategiska planeringen runt möte mellan skola och kulturutövare kring en regional webbportal.

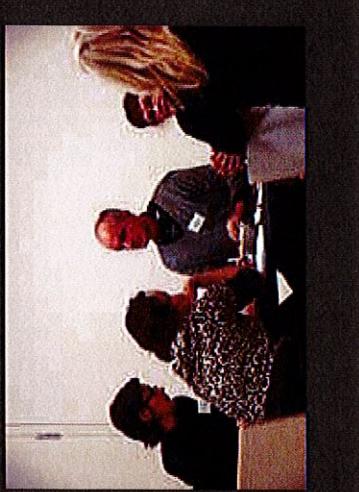
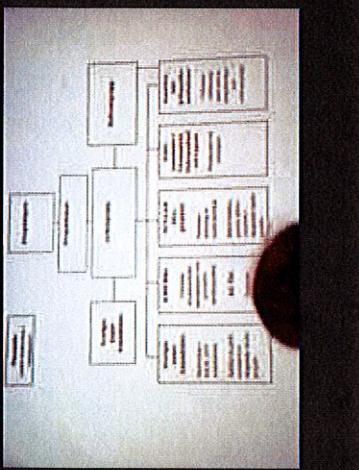
Danskonsulent Eva Persson från Västra Götaland har i nära samarbete med konstkonstverksamheten tagit fram en handbok för kulturutövare och skolor med bland annat praktiska check-listor. NUVA + KC Öst berättade om sannordnande strategier inom konstnärliga närvärk och presenterade önskemål om utbildningens innehåll.

Filmkonsulent Lotta Wedérus från Film i Västmanland presenterade den kompetensutveckling och kvalitetsräkning av filmpedagoger som man genomfört gemensamt med regionala resurscentra för film i Södermanland, Stockholm och Örebro. Seminariet avslutades med ett ”Nano_OpenSpace” med workshopledare Karin Andersson.

I direkt anslutning till presentationerna hölls korta reflekterande samtal:

- I förstudien samarbetar arrangörerna med Konstfack, bl.a. för att en eventuell utbildning ska kvalitetssäkras i hela landet. Hur skulle en sådan kvalitetssäkring se ut om man likt som Norrland vill skapa utbildningen på regional nivå?**
- För utbildningens status är det viktigt vem som arrangerar i övriga regioner så att man har koll på nivå.
 - Risk att AF Kultur blir krav istället för att få stöd. Sänker statusen.
 - Inte möjligt med AF som samarbetspartner i alla regioner.
 - Låt Konstfack få ett nationellt ansvar i samarbete med konsthögskolorna i Sverige.

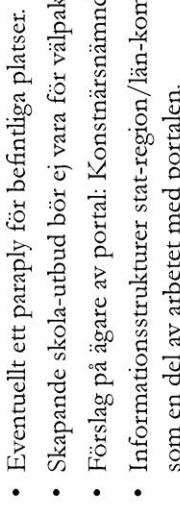

- På regional nivå: folkhögskolor och Centrumbildningar
 - Nationella mål för utbildningen bör utformas för utbildningen, vad och varför?
 - Utbildning i olika delar: gemensamma delar nationellt och lokala delar.
 - Delar av kursen / samma kurs på andra högskolor t ex Halmstad, Södertörn och Malmö.

Skulle man känna tillveckla en webb-portal (som i ex Hallands) på nationell nivå?

Här förför man för att skalar och konstnärer hittar till och använder sin av mittalen?

- Bör samordnas nationellt.
 - Kunna klicka sig vidare regionalt och lokalt.
 - Viktigt med ägande fråga och vem som uppdaterar den.

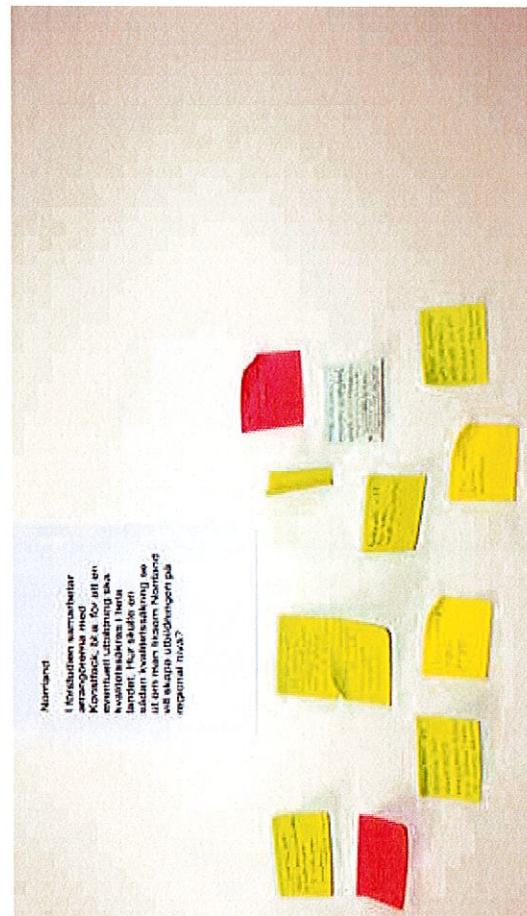

En handbok kan fungera som kursmaterial i en utbildning. Vilket eller vilka andra material kan bli viktiga att utveckla i en utbildning, som vill skapa bättre förutsättningar för konstnärer och skolor att möjliggöra?

- Estetiska lärprocesser samt skolans språk och mål.
 - Möten med skola, konstkonsulent och konstnär.
 - Läroplan och skollagar, barnkonventionen.
 - Presentera inför grupp.
 - Projektformulering och projektledning.
 - Presentation och exempelsamling med olika metoder.
 - Mångkulturperspektiv.
 - Möten mellan olika kompetenser.
 - Samspel konstnär-elev.
 - Goda och dåliga lärandeed exempl.

Vilka argument, formuleringar och krav för Skapande skola eller förändra för att skolorna i högre utsträckning ska vännas?

 - Peka på styrdokumenten, FN:s mål och EU:s 8 nyckelvärden
 - Anordna seminariedagar.

Vilka argument, formuleringar och krav för Skapande skola skulle kunna lyfta fram eller förändra för att skolorna i högre utsträckning ska vända sig till de fria aktörerna?

- Peka på styrdokumenten, FN:s mål och EU:s 8 nyckelkompetenser för livslångt lärande.
 - Anordna seminariedagar.

Forts. KICK_OFF

- Utbildningsdepartementet och kulturdepartementet i samtal som syns utåt angående nationella mål.

- Anordna möten, inspirationsdagar, lobbying.

Hur kan en nationell utbildning göras tillgänglig även på regional och lokal nivå?

- En högstole/universitetsutbildning på nationell nivå som delegerar till regional nivå.
 - Skulle det då gå att lägga ut utbildningen både på landets högstolar såväl som folkhögskolor?

- En invändning var att det finns ett stort värde i att möta andra konstnärer från andra delar av landet exempelvis på Konstfack på utbildningen. Det finns en energi i att mötas utanför länsgränserna.

- Ett alternativ är en kurs som ägs och lärs ut av till exempel Konstfack men att de reser runt och att regionens konstnärer kommer till en konsthögskola och deltar i utbildningen under 3-4 dagar. De bor då på folkhögskolan (bekostas av regionen?).

- Annat alternativ är att ha en distanskurs, ses under 2 dagar i till exempel Stockholm Konstfack och sen ha uppgifter eller föreläsningar via Internet kanske att man ses 1-2 dagar mot slutet av utbildningen och redovisar i Stockholm.

- Mer tillgänglig om utbildningen ges på flera ställen OCH som distanskurs.
 - Praktik och praktiskt arbete är viktigt och det sker enklast på hemmaplan.

För- och nackdelar med en eventuell sammordnad utbildning? Är det enbart positivt eller finns det "faror" med en nationell utbildning på t.ex. Konstfack?

- Utbildningen ger "tyngd" om den ligger på nationell nivå vilket är positivt.
- En nationell utbildning kan bidra till bättre samverkan och ett större flöde mellan länen.

- Det finns en risk för att arbetet med en nationell utbildning kan bli tungarbetat.
- Det är viktigt att utbildningen hålls på flera håll i landet, inte bara på en plats.
- Problem med intagningskriterier till utbildningen kan uppstå beroende på var utbildningen ligger. Alla har inte högskolekompetens.
- Utbildningen får olika fokus beroende på vem som är huvudman.
- Viktigt att skolan inkluderas i utbildningen för att minska klyftor mellan kulturen och skolans verklid.
- Utbildningen bör ligga på lärarhögskolan?
- Det är viktigt att utbildningen tar upp faror/frågor som innebär risker att göra "övertämp" i skolans värdegrund måste ingå i utbildningen.

- En veckas praktik bör ingå i utbildningen.
- Att vissa konstnärer är certifierade kan bidra till att utestänga andra som väljer att inte gå utbildningen men ändå har vilja och kompetens att arbeta i skola.

NUVA berättade om uppstart av sitt konstnärsnätverk i Västerås. Finns det andra exempel eller förslag på hur man kan samordna konstnärer på regional och lokal nivå?

- Konstnärsdrivna initiativ är bra. Tror att små nätförbund som NUVA kan vara extra bra (ingen administration som förening, bygger på att stödta varandra, och arbeta för kompetensutveckling utifrån de olika konstnärskap/personer som finns i närvirket).
- Viktigt att samordnare och de som konsulterar gruppen även ekonomiskt stöttar deras arbete samt betalar konsultarvode.
- Viktigt att närförbund samordnar med icke-ideell organisation eller konstkonsulent för att skapa en långsiktighet och förvalta närvirkets kompetens.

Exempel på samordning:

- Idéseminarium i Värmland: enkilda aktörer/konstnärer träffade skolan och institutioner bland annat i en "speed-dating" där man berättade om olika idéer och fick chans att koppla dem samman för att skapa projekt.
 - "Kreativa skolledare", utbildning för 30 rektorer på Nordiska Akvariummuseet, 1-2 års utbildning med 1-2 träffar per termin samt återkoppling efter utbildningens slut. (Annan utbildning: Samtidiskonst för lärare på HDK).
- 'Artists in residence' kan vara en intressant väg att gå, där närvirket och deltagandet av en konstnär i skolan kan ge tid för dialog – och därefter startar själva projektet

som då verkligen bygger på veriktig samverkan: elever träffar konstnären, konstnären är med på arbetsplatsträffar etcetera. Till exempel: brittiskt projekt med ateljémotiv på skolan samt pågående dialog mellan konstnär, Hallstahammars kommun och konstkonsulenten i Västmanland.

Hur gör vi för att säkra enskilda konstnärs ersättningsnivåer i Skapande skola nationellt? Till exempel då skolan ej erhållit hela det ansökta bidraget och projektets omfattning måste formuleras om

- MU-avtalets ömsesidiga ansvar måste nå olika parter
- Riktlinjer för avkastning, möjligheter för skolans perspektiv (ex. teaterföreställning ses av 80 pers, 1 konstnär hinner träffa 10 barn)
- Certifiering av skolan: "vi är en Skapande skola-skola!". Vi har kunskap om vad ett kulturprojekt innebär, samt vad konstnärer ska få ersättning för (även resor, planering arbete etc) från rektor till elevnivå. (Skolverket?)
- Generellt: var är Skolverket?
- Konstnärsidentiteten har förändrats, men skolan får inte bli en brödföde-lösning.

NUVA CASE

- Att frigöra tid för samverkan mellan konströrer och skolans personal.
- Att rektorer tar tydligt ansvar för att skolpersonalen kan avsätta den tid de behöver för sin medverkan i projektet.
- Att hitta forum där fruksamma möten mellan konströrer och skola kan äga rum.
- Att använda skolans styrdokument som utgångspunkt och verktyg för att hitta ett gemensamt språk i samverkansprojekt.
- Att projektets upplägg är tydligt formulerat från början.

Hösten 2010, erfarenheter från Skapande skola-projekt i Västerås

NUVA är ett närvärk för yrkesverksamma konströrer i Västerås som bildades för ungefär ett år sedan. Det var i dialog mellan NUVA och konstkonsulenten vid Västmanlands läns museum tanken väcktes på en fortbildning för konströrer verksamma i skolan. Till försäsongen valdes ett ”case”, ett pågående projekt, för att belysa arbetsituationen för konströrer som driver projekt i en skola.

Hösten 2010 arbetade två konströrer från Västerås, Berit Mannberg och Gunnar Forsman, med projektet ”Ekologisk lek och gestaltning” på Ormkärrsskolan i Västerås. Det var ett projekt inom ramen för ”Skapande skola”.

Under projektiden förde konströrerna, varannan vecka, reflekterande och analyserande samtal kring arbetet tillsammans med bildpedagog Susanne Christiansson som arbetar inom IDA-enheten i Västerås (Inkludering – Delaktighet – Aktivitet). Varje samtal berörde i första hand ett av de fyra momenten i projektet; förberedande arbete, introduktion, skapande arbete och presentation (avslutning). Projektet ”Ekologisk lek och gestaltning” valdes framst i förhållande till förtidens tidstamn. Det var viktigt att frågeställningar och erfarenheter i fallstudien kunde fungera som underlag och utvecklas parallellt med förstudiens övriga delprojekt.

Tid – kommunikation – kännedom om varandras kompetens

När de summerade sitt arbete framstod några faktorer som centrala för att utveckla Skapande skola-projekt:

- Att frigöra tid för samverkan mellan konströrer och skolans personal.
- Att rektorer tar tydligt ansvar för att skolpersonalen kan avsätta den tid de behöver för sin medverkan i projektet.
- Att hitta forum där fruksamma möten mellan konströrer och skola kan äga rum.
- Att använda skolans styrdokument som utgångspunkt och verktyg för att hitta ett gemensamt språk i samverkansprojekt.
- Att projektets upplägg är tydligt formulerat från början.

Bristen på tid för samverkan fördes fram som ett problem från alla parter som var involverade i projektet. Konströrerna skulle vilja vara på plats i skolan under längre tid. De underströk också att processen måste få ta tid så att eleverna får möjlighet att utan press vistas i en process. Tid var också vad lärare angav som en första förutsättning för att kunna utveckla ett samarbete med konströrer.

Konströrerna vet av erfarenhet att läroplanen är ett bra verktyg och stöd för att hitta ett gemensamt språk i samverkansprojekt. Om konströrer kan koppla till skolans mål, eller om skolan själva kan ge förslag på mål de vill jobba med, blir samarbetet tydligare för alla och ger en positiv och kreativ effekt.

Det är bra för konströrer som går in i samverkansprojekt med skolan om de genom kompetensutveckling, fortbildning eller workshop tydliggör bilden av sig själva som pedagogiska verktyg, tror konströrerna och lärarna på Ormkärrsskolan. Frågeställningar som projektet ”Ekologisk lek och gestaltning” givit upphov till behandlades vidare under framför allt två möten/workshops i april 2011.

Samtal vecka 37 – Förberedande arbete

De personliga mötena är viktiga för att inspirera till samarbeten mellan konströrer och skola. Utbudsdagar med mötesplatser för skolpersonal, tjänstemän och konströrer är oerhört fruktsamt, speciellt om formen gynnar personliga möten.

Konströrerna Berit och Gunnar tog initiativet till kontakt med Ormkärrsskolan för att se hur stort intresset var för ett Skapande skola-projekt, men den personal de kontaktrade var inte så insatta i vad ett sådant projekt skulle innebära. Trots detta kände Gunnar och Berit att personalen i början av projektet var mycket delaktiga i planeringen med tider och gruppindelningar, att de var villiga att lösa logistiska frågor och tex skapa möten med särskolelever inför projektet.

Att upprätta en checklista vid första mötet med lärare skulle ha flera fördelar, menar de. Om man glömmer att ta upp eller fråga något vid den första träffen med lärarna är det

lätt att det skapas merjobb som kräver extra möten. Med en checklista blir det tydligt vad skolan och lärarna får, men också vilka motprestationer som krävs av lärarna. Man bör lägga in korta, schemalagda, reflektionsider under processens gång. Det kommer alltid upp oväntade händelser som processen har satt igång eller praktiska frågor på vägen som man måste ta upp. Det kan gälla materialinköp eller olika ansvarsområden, uppföljningstid, lokaler etc. Då är det bra om det finns något övergripande att utgå från. Det är viktigt att inte tumma på kvaliteteren i det arbete man gör som konsträr. Man bör därför inte gå med på att bara göra en del av genomtänkt arbete eller ”lite gramm”. Att våra om kvaliteten är också viktigt för konsträrkrets status.

Förhållningssättet till skolans läroplan kan vara en nyckel till ett lyckat samarbete mellan skolan och konsträrer. Erfarenhet visar att ett bra sätt för att få till stånd ett gemensamt språk är att utgå från läroplanen och precisera mål för projektet ur den. Det är också ett sätt att synliggöra vad konsträrer kan tillföra.

Konsträrerna upplevde alltså att skolans personal var engagerade i förberedelsearbetet runt projektet. Att det fanns en kontaktperson var också bra, men de saknade delaktighet från lärarna när processen väl var igång.

En negativ erfarenhet som konsträrerna hade från ett annat Skapande skola-projekt var att prata om projektets ekonomi och organisation med lärare. Detta väckte frågor kring hur informationen från rektorer till lärare ser ut och om dialogen mellan NUVA och kulturcentrum kan bli tydligare. Den kommunikationen påverkar konsträrerna och deras möte med skolan.

Tips och idéer av konsträrer och bildpedagog

- Upprätta en checklista vid första mötet med lärare
- Lägg in korta, schemalagda, reflektionsider under processens gång
- Unga från läroplanen och precisera mål för projektet ur den

Samtal vecka 39 – Introduktionen – leken

Berit och Gunnar betonar betydelsen av att få tag i barnens engagemang från början. De har valde att i första mötet med eleverna göra en presentationserunda där eleverna och konsträrerna berättar vad de heter. Det är viktigt att få synas och bli bekräftad och att, vid sidan av kunskapsinlämning, använda leken som ett sätt att komma varandra närmare på ett lustfullt sätt.

Konsträrerna understryker också vikten av att skapa struktur och tydlighet under tiden man jobbar med eleverna, framför allt när man är inne under en kortare period. ”Den ekologiska leken” har tydliga regler och är bra att använda. Speciellt viktigt är det med tydlighet och struktur när elevernas klasslärare inte finns med i rummet, vilket Gunnar och Berit alltså gärna skulle vilja att de var. Andra viktiga områden är hur man använder rösten och kroppen för att kommunicera, samt hur man använder sig själv som pedagogiskt verktyg.

Ett önskemål från konsträrerna var att eleverna kommer mer förberedda. Det är något som IDA-vägledarna ibland försökt möta genom att gå ut till klasser där de ska vara och ha ett ”intro”. Antingen presenterar de bara sin själva och berättar vad de ska göra tillsammans med klassen, eller så gör de en liten händeling. Det kan vara i form av en sång eller en lek. Det är viktigt att räcka på hur, och av vem, projektet presenteras för eleverna. Idéer till projekt skulle kunna komma mer från skolan, tycker konsträrerna. Men skolans personal behöver bli mer medveten om vilken kompetens konsträrerna kan bidra med och hur de kan arbeta i samverkan med skolan.

En tanke är att lärare på skolan kan ta fram mål som elever har svårt att nå eller mål som lärare/skolan vill jobba extra mycket med. För dem som vill komma in och jobba i skolan skulle det vara en positiv utmaning att få ett sådant ”upptdrag”.

Susanne Christianssons erfarenheter som IDA- vägledare är att när lärare tagit fram mål som de vill jobba med har det i flera fall lett till bra samverkan. Olika kompetenser möts och leder till ny inspiration som kan utveckla tankarna kring hur man kan nå målen. Utifrån projektet på Ormkärrsskolan skulle man kunna vinkla och utveckla projektet till

Forts. NUVA CASE

att handla om gruppklimat, arbete i mindre grupper med elever med särskilda behov eller kopplat till skolans värdegrundarbetare. Gunnar och Berit ser många möjligheter och många ingångar till samverkan med skolan och ett sätt är, som tidigare nämnts, att koppla kvaliteten och tankarna som konstnärmarna har i sitt projekt till läroplan och måluppfyllelsen i skolan.

I en eventuell utbildning skulle deltagare kunna göra ett teoretiskt och undersökande projekt i samverkan med skolan och ta reda på vilka mål skolan eller läaren vill jobba med. Det skulle också vara en chans för konstnäre och läare att få information om varandra. Det är dock viktigt att de ”riktiga” uppdraget fördelas utanför kurstiden, så att inte färdigutbildade konstnärer missgynnas.

Ett konstaterande som återkommer i diskussionerna kring projektet är att tiden med lärarna är knapp, men att den är vädefull. Det är bra med tydlighet i början av projektet kring vilka motprestationer det innebär för lärade, så de vet vad som förväntas av dem. Bristen på tid för samverkan är en ledningsfråga. Det skulle vara en fördel om rektorn, inför starten av ett projekt, tydligt meddelade hur mycket tid läaren kan avsätta för samverkan med konstnären. I en utbildning skulle det därför vara av värde att ta upp hur mötet mellan rektorer och konstnärer ska gå till och vad det ska innebära. Det är skoldenningen som gör projekt och möten möjliga. Det väcker också frågan hur rektorer på olika skolor sinsemellan utbyter erfarenheter kring hur man organisrar Skapande skola-projekt.

- En bra föreläsare är Agneta Stolpe, sångerska och utbildningskonsult, som talar om att använda sig själv som pedagogiskt verktyg.
- Lärare på skolan kan ta fram mål som elever har svårt att nå eller mål som lärade/skolan vill jobba extra mycket med.
- Deltagare i en utbildning skulle kunna göra ett teoretiskt och undersökande projekt i samverkan med en skola och ta reda på vilka mål skolan eller läaren vill jobba med.

Samtal vecka 41 - Skapande arbete – näver

Konstnärmars materialkunskap är en tillgång och fördjupar det skapande arbetet ännu mer. I det här Skapande skola-projekten startade konstnärmarna, Gunnar och Berit, det skapande arbetet med lite materialhistoria.

Gunnar och Berit gjorde en tydlig tillverkningsbeskrivning för både elever och lärare, med genomtänkta moment. Eleverna har haft trav tillfället till skapande verksamhet.

Nägot att tänka på är vuxnas/konstnärets placering i rummet, kösystem till olika moment och planering så att alla elever är syskelsatta hela tiden.

För konstnärmarna är det av stor vikt att klasslären kan vara med. Läraren missar annars hela processen och får bara en upplevelse när allt är klart. Ett utbyte av erfarenheter mellan skolan och konstnärmarna under processens gång skulle vara det bästa. Då kan också en gemensam struktur för arbetet läggas upp och formas under arbetets gång.

I ett Skapande Skola-projekt kan konstnärmarna låta elever få vara, få dröja kvar i en process, bekanta sig med materialet, få modet att försöka och göra om, hinna tänka om, se saker ur andra synvinklar, hitta nya lösningar, som leder till något bra i slutändan.

Hur inkluderas särskoleelever på bästa sätt? Gunnar och Berit upplevde att det var bra för särskoleeleverna med uppreppning i och med att de kom flera gånger till samma aktivitet. Det är viktigt för konstnärmarna att känna att deras arbete förankras hos läaren, att läaren har inspirerats och kanske kan ta erfarenheter från projektet vidare på sitt sätt. Men också det försvaras av bristen på tid för samverkan.

Tips och idéer av konstnärer och bildpedagog

- Ett moment i en eventuell framtida utbildning kan vara tips och idéer till lyckade uppstartar med elever.
 - En lista på backupidéer (övningar/avbrott/lektar) behövs, eftersom det inte alltid går som man planerat.
 - För att eleverna ska komma mer förberedda till projektet har IDA-vägledarna ibland gått ut till klasser där de ska vara med ett ”intro”, i form av en presentation/happening

Forts. NUVA CASE

Tips och idéer av lärate

Personal på Ormkärrsskolan har angivit vad de anser är viktiga förutsättningar för ett bra möte mellan konstnärer och skola. De har utgått både från Gunnars och Berits projekt ”Ekologisk lek och gestaltning” och andra kulturprojekt i skolan.

- De anser att konstnärer behöver en pedagogisk utbildung som innefattar ledarskap för barn och ungdomar och gruppdynamic. De påpekar att Gunnar och Berit var tålmodiga och hade ett mycket bra förhållningssätt och bemötande av eleverna.
- Konstnärer i allmänhet behöver komma in mer i klasserna och uppleva/upptäcka hur skolmiljön fungerar till vardags för att kunna utveckla samarbetet med skolan, menar skolpersonalen. De anser också att konstnärer i allmänhet behöver pedagogiskt stöd av ordinarie pedagoger, i form av samtal eller praktiskt stöd i projektet.
- Också lärarna lyfter fram tid som den viktigaste förutsättningen för att de själva ska kunna utveckla samarbetet med konstnärer. De önskar också att konstnärerna fortsättningsvis kan komma ut till skolorna i ett tidigare skede och förankra teman, innehåll och tidspлан till sammans med personalen.

Tips om möjligt läggas före eller efter projektet. Det är en väldigt ojämnn nivå på skolan bör om möjligt läggas före eller efter projektet. Det är en väldigt ojämnn nivå på elevernas hanterkesskicklighet och grundläggande praktiska aktiviteter. Det var också en anledning till att Gunnar och Berit inte ville forcerat den skapande processen. Det handlar inte bara om resultat. Kvaliteter är också en viktig fråga. I prioriteringar och kriterier för Skapande skola står att konstnärer som arbetar i sådana projekt ska nå så många elever som möjligt. Om arbetet framför allt ska gå fort, bli färdigt fort och många ska hinna göra blir det inte kvaliteter i konstnärs arbete och i mötet med skolan.

Personalen på Ormkärrsskolan uttryckte önskemål om att konstnär får mer inblick i skolans vardag. Passions- kulturlaget på IDA-enheten har ett uttryck; ”med passion i blicken”. Det innebär att en IDA-vägledare kan vara med en vanlig dag i skolan och observera elevernas skoldag och ämnen med sin passion i blicken (till exempel musik eller bild och form). Det är ett bra sätt att få inblick i skolan och att få kontakt med lärare, samtidigt som det kan inspirera till nya samverkansprojekt.

Tips och idéer av konstnärer och bildpedagog

- Att konstnären är en viktig person i skolan betysser en avhandling av Anne Bamford; ”The Wow Factor”, finns i bokform). Hon är också föreläsare.
- IDA-enhetens metod ”Med passion i blicken” kan vara ett svar på lärarnas önskan att konstnärerna tar del av skolans vardag.

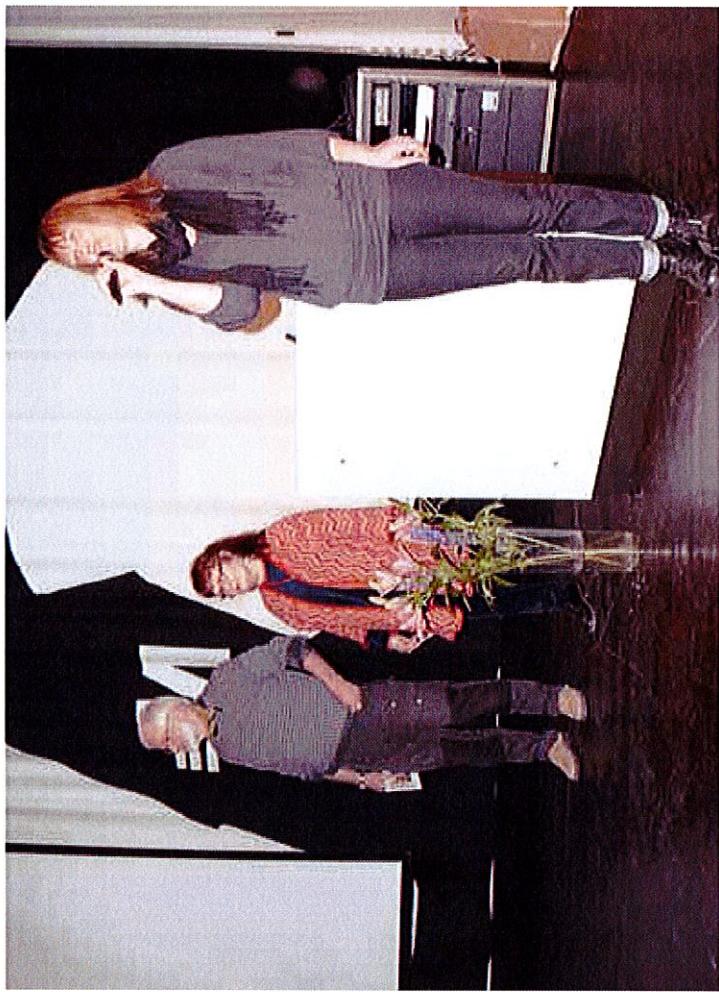
Samtal vecka 43 – Presentation av resultatet

Att göra ett tydligt och gärna festligt avslut på ett projekt är viktigt. Det blir också ett slags reflektionstillfälle. Gunnar och Berit var med och ordnade projektets avslutningsfest som var planerad från starten. Det var korvgrilling (med björkved såklart) tipspromad och salta pinnar. Varje grupp hade sin egen avslutning och det blev ett festligt avslut för alla. Sara som varit kontaktperson på skolan knöt ihop Skapande skola-projektet med skolans tema – ansvar. Det innebar att det blev ett helhetsräkande. Vestmanlands Läns Tidning (VLT) fanns också på plats och det blev en notis i tidningen om projektet.

Ytterligare en erfarenhet av projektet var att konstnärer och skolan måste samordna sina kalendrar så att eleverna får koncentrerat tid till projektet. Det skapar bättre förutsättningar för att det ska lyckas. Andra studiebesök, större evenemang eller liknande på

Forts. NUVA CASE

FAKTA:

- NUVA är ett nätverk för yrkesverksamma bildkonstnärer i Västmanland som startades vintern 2009. Nätverket vill öka förståelsen för konsthärens yrkesroll och stärka bildkonstens roll i samhället. Konsthärena arbetar med pedagogiska kurser och workshops i första hand i samarbete med skolan. NUVA arbetar även inom andra utbildningsverksamheter och äldrevården.
- IDA-enheten – IDA står för Inkludering – Delaktighet – Aktivitet. Det startade 2006 som ett projekt inom Västerås Stad för att öka måluppfyllelsen i vissa skolor och förskolor. Idag är verksamheten permanent. Den är uppdelad på tre områden; familjestöd, språkstöd och passion, som omfattar kultur och idrott. Susanne Christiansson arbetar inom IDA- enhetens passions-kulturlag där vägledarna arbetar med musik, rytmik, bild och form, dans, film, media, teater och drama.
- Västerås kulturcentrum är den enhet inom Västerås stad som samordnar och förmedla kultur till stadens invånare. Västerås kulturcentrum riktar sig till barn, unga, vuxna och äldre genom att erbjuda kulturrelevelser och aktiviteter. Skolor och förskolor, äldreboenden och mötesplatser är viktiga samarbetspartners. Till Västerås kulturcentrums uppgifter hör att samordna Skapande skola-ansökningar.

4 DAGAR

Den 9 mars 2011 på Konstfack, Stockholm

Under fyra dagar, 8-11 mars 2011, ägde seminariet rum på Konstfack, temat var villoren för visuella kunskapsformer i skola och samhälle. Arrangör var Konstfack, Institutionen för bildpedagogik (BI).

Institutionen för bildpedagogiks årliga FoU-vecka är öppen för alla intresserade. Syftet 2011 var att skapa en mötesplats för samtal och erfarenhetsutbyte om bildens roll i dagens utbildningspolitiska läge; om legitimitet för visuella kunskapsformer, om EU:s nyckelkompetenser, medborgarskap och entreprenörskap, om kunskaper inom bild och visuell kultur, om bildpedagogikens roll i barns och ungas lärprocesser.

“När konstnären kommer till skolan”, så hette den programpunkt på Konstfack där förstudien om att skapa en nationell kompetens för konstnärlig författning i Skapande skola presenterades.

Ingrid Falk presenterade projektets idé och öppnade för Bibbi Olsson ifrån Statens Kulturråd att beskriva vad regeringssatsningen Skapande skola är. NUVÄ-konstnärerna Gunnar och Berit berättade om sitt arbete tillsammans med bildpedagogur IDA-enheten om ett pågående projekt i en skola i Västerås, (det exemplet som utgör ett av kapitlen i denna rapport, rubricerat NUVÄ CASE).

Hela seminariet avslutades med en öppen frågestund av en intresserad församling.

Forts. 4 DAGAR

ÖM-BILDNING

4 dagar om världen för visuella kunskapsformer i skola och samhälle
8 - 11 mars 2011
Institutionen för Bildpedagogik Konstfack

Tisdagen den 8 mars Dagens moderator: Kajsa Tegnér

09.00-10.15	Anette Göthlund, professor BI Lisa Ohman, prefekt BI Maria Lind, curator, konstkritiker, nyförordnad chef på Tensta konsthall Stina Myringer, bildlärares	Välkommen Inledning Konsten och samhället Bildundervisning i ett ämnesintegrerat perspektiv Studentpresentationer, 2 parallella Öppningsbar	09.00-10.00 Den pedagogiska designbyrån; Lotta Orava Claesson, Anna-Karin Holtz, Frida Lindberg och Hanna Andersson Yvonne Eriksson, professor informationsdesign Mälardalens högskola, forskare inom konst- och bildvetenskap Studentpresentationer 2 parallella Konstfacks restaurant	<i>Den Pedagogiska Designbyrån - i verkligheten</i> <i>Bilden som kunskapskälla och informationsbärare</i> <i>Virtuella provrum (S1)</i> <i>Kläder för barn (S2)</i> <i>Var går gränsen? (S5)</i> <i>Enter (Svarta havet)</i>
10.45-12.00			10.30-12.00	
13.00-14.15				
14.30-15.30			13.00-14.00	
15.30-			14.00-15.00	

Torsdagen den 10 mars Dagens moderator: Kenneth Karlsson

09.00-10.00			09.00-10.00	

09.00-10.00			09.00-10.00	

Onsdagen den 9 mars Dagens moderator: Ulla Lind

09.00-10.15	Skapande skola; Irigrid Falk konsträrer, lärares Andra medverkande;	När konsträrerna kommer till skolan Kulturrådet, Susanne Christiansson, bildpedagog NUVA konsträrerna: Berit Mannberg Gunnar Forsman Stefan Jonsson, författare, kritiker och lektor i Estetik vid Södertörns högskola Tomas Saar, forskare och lektor pedagogik Karlstads Universitet	10.00-12.00 Carolina Frände, regissör och konstnärlig ledare för Stockholms Stadsteaters barn- och ungdomsscen i Skärholmen Denise Ziegler, konstnär och forskare, Konstakademien Helsingfors	<i>Mer än en teater</i> <i>Features of the Poetic – the Mimetic Method of the Visual Artist</i> <i>Föreläsning på engelska</i> <i>Var går gränsen? (S5)</i> <i>Enter (Svarta Havet)</i> <i>S1, S5, S6, S7, S8, S9, Svarta havet</i> <i>Konstfacks restaurang</i>
10.30-12.00			13.00-14.00	
13.00-14.30			14.00-15.00	
15.00-16.00			15.00-16.00	

Fredagen den 11 mars Dagens moderator: Thomas Kopfeldt

10.00-12.00			10.00-12.00	

Torsdagen den 10 mars Dagens moderator: Thomas Kopfeldt

09.00-10.00			09.00-10.00	

WORKSHOP

Den 6 april 2011 på Västmanlands läns museum, Västerås

Workshopen genomfördes för att bearbeta det förslag på utbildningsinnehåll som utarbetats av Pia Bohllin vid Institutionen för bildpedagogik, Konstfack i samarbete med förstudiens projektledare Ingrid Falk.

De inbjudna var en något mer koncentrerad samlning än på projektets KICK_OFF seminarium i september 2010 och bestod av: Konstkonsulenterna i Sverige, Statens Kulturråd, KRO/KIF, Konstfack, Konstfrämjandet samt konstnärer i NUVA. Inviterna var även kultur- och utbildningsdepartementet samt skol- och högskoleverket som inte kunde delta.

- Projekt - som i en förlängning kan utarbetas av konstnären tillsammans med skolans organisation, lärare och elever.
- Kursen ska också behandla frågor som rör skolans organisation och läroplan, samt hur olika skolämnen kan integreras inom ramen för ett konstruktivt projekt. Frågor som genus, etnicitet, ledarskap, gruppdynamic och konflikthantering ska också studeras.
- Även frågor om formativ bedömning bör vara centrala, det vill säga hur bedömningen blir en aktiv del i elevers lärande samt att eleven själv deltar i bedömmningen av sin egen lärprocess.

- Som en del av studierna ska kursdeltagarna ges möjlighet att utforma en personlig presentationsportfolio med förslag på upplägg för konstnärligt arbete i skolan.
- Kursdeltagarnas kompetens i hur man arbetar med elever med funktionshinder ska också utvecklas, samt hur barns och ungas egna erfarenheter och kunskaper kan skapa en god grund för planering av olika projekt.
- För att underlätta kontakten mellan konstnär och skola bör frågor om avtal och budget beröras i kursen.
- Kursen är såväl gestaltande som teoretisk. Den ska bedrivas på Konsträck och som självständiga studier.
- Undervisningsformerna ska omfatta undersökande projekt med gestaltande former, litteraturstudier och seminarier. Dokumentation samlas i en portfolio.
- Litteraturexempel visade på handbok, teoribok samt bok med exempel på när konstnärer arbetat i skolan.
- En grundidé i utbildningen är att konstnärer ska kunna arbeta utifrån sitt eget konstnärskap i det pedagogiska arbetet.
- Idéerna prövas och gestaltas i kursen på Konstfack. Arbetet diskuteras, dokumenteras och utvärderas vilket reflekteras i en portfolio.

Reflektion av mind-map

Deltagarna delades in i grupper på två-tre personer för att reflektera innehållet i förslaget. Workshopledare var Ulla Wiklund, utvecklingskonsult.

En sammanfattningsav reflektioner av Ulla samt några kommentarer av deltagarna presenteras nedan.

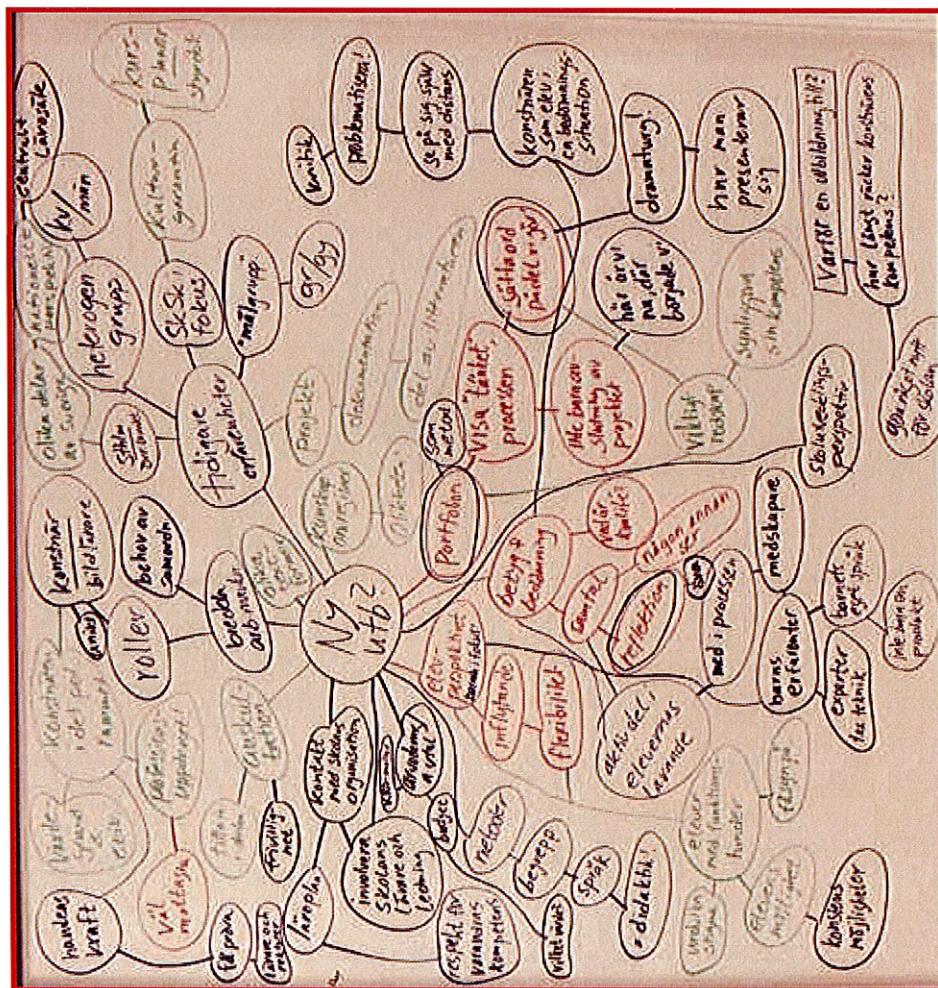
Deltagarnas reflektioner över utbildningsförslaget och ett kommande utbildningsinnehåll rörde dels konstnärens behov av omvärldsanalys.

I ett led att bredda arbetsmarknaden ser man skolan som intressant. Men man inser att om konstnärer på ett seriöst sätt ska bidra till skolans verksamhet, blir kraven på kunskap om skolområdet viktiga. Man behöver också få en utsikt för att orientera sig i landet när det gäller kunskap om regioner och samverkan skola-kulturliv i ett nationellt perspektiv. Konstnärlerna menar att det på utbildningsområdet för denna grupp konstnärer finns behov med samordning och att kunna tillvarata tidigare erfarenheter som rör konstnärs samverkan med skolan.

Regeringsatsningen Skapande skola och den i kommuner ofta förekommande Kulturgarantin anger villkor för projekt och längre verksamhet inom skolans ramar. Här behövs grundläggande kunskap om projektens villkor i en sådan styrdd miljö som skolan är. För att starta och driva projekt krävs stor kunskap om hur man tar kontakt med skolans organisation och kunskaper om denna organisation. Det kan handla om allt från förberedelser, till tidsplanner och utvärdering.

processnärvetement och avrassing.
Den samverkan mellan konstnär och bildlära som blir nödvändig i ett projekt bör belysas och skilhaderna i uppdrag behöver klargöras. Likaså ser man frågor om arvoderif och avtal som orundläggande kunskap i utbildningen för konstnära.

Diskussionen och reflektionerna innehöll ett tydligt elev- och skolutvecklingsperspektiv. Man menade att konstnärer kan bidra med något nytt för skolan. Elever perspektivet lyftes fram, där konstprojekt kan vara en aktiv del i elevens lärande. Skolans uppdrag att arbeta med elevnyftande och våra in barns och ungas erfarenheter i lärandet kan främjas i denna typ av projekt. Konstnärens arbete i skolan ska ta med elevens som medskapare

Forts. WORKSHOP

Utbildningen fördjuper förståelsen av konstnärliga kompetenser för måluppfyllelse i lärares och pedagoger för måluppfyllelse i estetiska kunskapsmål. Utbildningen är tilltänkt till rektorer, blivande lärare och elever till rektorer,

och möjliggöra delaktighet för elever med funktionshinder. Vidare krävs det att utbildningen för konstnärer ser området med Betyg och bedömning som angeläger, där elevens konstnärliga kompetenser kan synliggöras och formuleras i projektens tillsammans med ansvarig lärares. Konstnären kan vara der tredje ögat och bidra till att en helhetssyn på elevens resultat framhävs.

Deltagarna reflekterade även över formerna för lärande. Man såg reflektion och reflekterande arbetsätt som en grund för utbildningen. Här blir portfolion ett viktigt redskap för att visa på faser i lärandeprocessen. Man ansåg att man inte bara ska se avslutning av projektet som betydelsefull. Konstnären behöver utveckla kunskap om sina egna processer, kunna formulera dessa och veta att detta är ett viktigt bidrag i skolans verksamhet.

Genom samtal och annan modal/ språklig verksamhet kan konstnären arbeta med olika textformer och stärka de delar i läroplanen där ett viktigat text- och språkbegrupp kommer till uttryck. I detta behöver dagens verksamma lärares i skolan stort stöd och här finns stora kompetensutvecklingsvinster att göra.

Även konstnärens behov av att fördjupa sin egen konstnärliga profession och ge denna en vidgad funktion gavs stor plats i slutreflektionen. Hur presenterar konstnären sig för skolans personal? Hur intar konstnären i det pedagogiska rummet? Och hur utvecklas professionsuppgifter?

Vad är kvalité i detta sammanshang? Konstnärens konst, konstnärens förmåga att nä åt, konstnärens förmåga att arbeta konstmärtigt med elever i samverkan med skolans bildlärares – här finns mycket att belysa och utveckla inom utbildningens ramar.

Man ansåg det viktigt att sätta ord på det man gör inom konsten och därmed synliggöra sin kompetens och nå fler medmänniskor. Någon menade också att konstnären redan besitter en stor kompetens, och konstnären kan ställa sig frågan: hur långt räcker en kompetens? I denna beskrivning av vem man är och vad man gör formuleras både kompetens och utvecklingsbehov? Och egentligen även huvudfrågan: Värför en utbildning?

Några röster under dagen:

Konstnärliga kompetenser borde komma in i skoloma och arbeta med projektbeskrivningar och Skapande skola-ansökningar under utbildningen.

Det är viktigt att öka förståelsen för varandras yrkeskompetens: skola och konstnär. Det finns många fördömar konstnärer gentemot lärares och tvärtom.

Forts. WORKSHOP

Högskoleutbildningen utformas i samarbete
lärarutbildning och Konstkonsulenterna
Sörmlands och Uppsala konstkonsulente
Statens kulturråd och Västmanlands läns

Några röster under dagen:

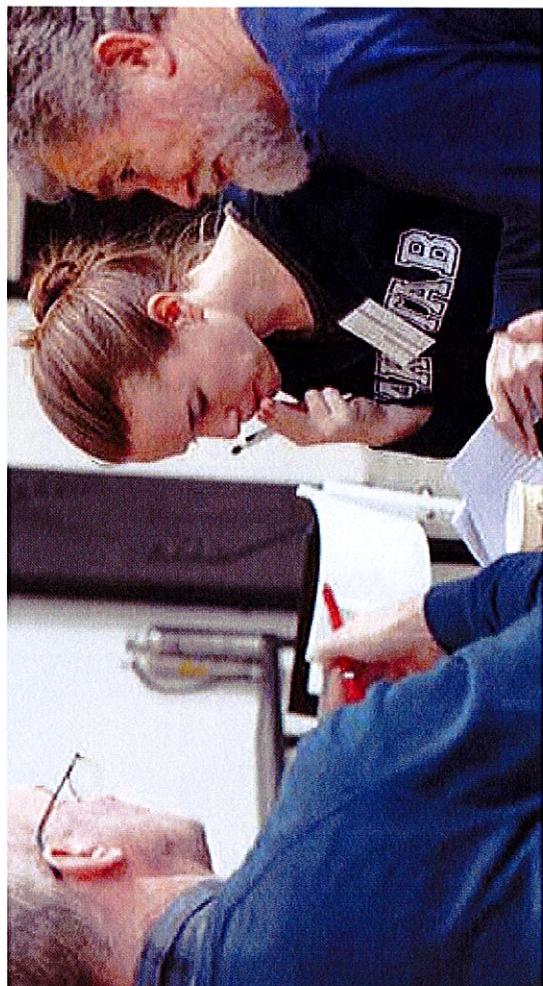
Men vi har olika kompetens som kan integreras med varann.
Det är centralt att bli medveten om sig själv som konstnär i skolans värld. Att få en bild av sig själv.

Det är viktigt att KRO utarbetar nationella mallar för vad man kostar när man kommer in i skolan.
Och att konstnären förklarar att man agerar som en konsult, en entreprenörare,
annars kan det vara provocerande mot vad en lärare kostar.

Hur ser en portfolio ut som vänder sig till en skola – och inte som annars till konstens värld –
Hur att förklara man processen i en portfolio till en skola?

Man kan uttrycka det som att kursen förädlar den politiska ambitionen med Skapande skola.
Öppna klassrummet! Man får nägonting, får se något annat.

Konstnären kan peka på mönster man varit blind för. Reflektioner och kunskaper som blir synliga.

NUVA, BILDPEDAGOG OCH LÄRARE

Den 28 april 2011 på Västmanlands läns museum, Västerås

Hur kan en utbildning på Konstfack praktiskt och teoretiskt behandla hur skolan förbereder konstnärens ankomst? Så var huvudfrågeställningen formulerad inför det sista uppsamlande mötet kring erfarenheterna från ett Skapande skola-projekt på Ormkärrsskolan i Västerås. Med huvudfrågan som utgångspunkt diskuterade gruppen runt några delfrågor. Workshopen hölls samman av Linda Rydberg, konstkonsulent vid Västmanlands läns museum. I övrigt deltog konstnärerna Berit Mannberg och Gunnar Forsman, Susanne Christiansson, bildpedagog på IDA-enheten, som varit Berits och Gunnars samtalspartner under projektet på Ormkärrsskolan, samt två lärare; Sara Almén Bånghammar från Ormkärrsskolan och Asil Lafta, lärare på Apalbyskolan där Berit och Gunnar också arbetat med Skapande skola-projekt.

Anteckningar fördes av Yvonne Busk.

Den första delfrågan gällde lärarens/pedagogens roll i förhållande till en professionell konstnär under ett Skapande skola-projekt, såväl allmänt som specifikt i klassrumssituationen.

Sara: Det ideala är att läraren och konstnären står sida vid sida. Men man har förstås lite olika ingångar, där läraren kanske är mer teoretisk. I klassrummet måste konstnären ha ”hjälplärare” och är behärsklig med praktiska saker runt skapandet.

Susanne: Det är viktigt att man vet sina roller tydligt. Läraren och konstnären är beroende av varandra. Den som kommer utifrån har inte den relationen till eleven som läraren har. För läraren måste det samtidigt vara ett supertillfälle att ställa sig lite vid sidan av och titta på sina elever. Det är viktigt att båda är med och att man är mycket tydlig med vem som leder i klassrummet.

Berit: Jag tycker att konstnär och lärare ska prata igenom vad som ska hänta. Och som konstnär kanske man kan komma till skolan någon dag innan och se hur det fungerar.

Det måste också finnas en tillit till varandras kompetens. Alla i klassrummet har ju en kompetens och en medvetenhet om vad som sker. Som konstnär är jag medveten om vad jag gör. Det är också bra med samtal efteråt om vad som hänt.

Gunnar: Jag tror att man måste hitta en samverkan varje gång. Det är så olika i olika klasser. Och konstnärer är ju inte heller någon enhetlig grupp. Vi går in som pedagoger, men eftersom vi inte har något sådan utbildning får vi använda vår livserfarenhet. Lärare har bättre koll på eleverna i klassrummet. Vid något tillfälle på Ormkärrsskolan blev det till exempel rörligt i klassen när alla skulle vänta på sin tur och vi satt uppagna. Men då gick Sara in och ordnade ett kösystem för eleverna.

Asil: När Berit och Gunnar var på Apalbyskolan diskuterade vi innan. Jag lade fram mina mål och pedagogiska tankar och sedan tog de över och förverkligade med sina metoder. Jag gick bara in och räddade om något uppstod. Det är eniktig markering för eleverna att jag litar på, och lämnar över till, konstnärerna. Eleverna ser att jag står vid sidan. Vi större på problem ibland, men Berit och Gunnar var valdigt lösningsfokuserade.

Linda: Och om vi för tillbaka till huvudfrågan; **hur kan en utbildning ge verktyg för ett bra möte mellan konstnärer och lärare?**

Gunnar: Med rollspel, tror jag. Genom att tilldela dem som går utbildningen roller som lärare, elever och konstnärer och tänka sig in i allt som är på en skola. Hur ska man ta ledarskap i en grupp? Då kommer man också in på sådant som kroppsspråk. Jag gjorde en gång misstag på Ormkärrsskolan att stå och prata med ryggen åt eleverna. Men då sa Sara till mig,

Sara: Det är inte lätt att veta hur mycket man ska lägga sig i. Man vill ju inte klampa in. **Gunnar:** Men det går inte att planera allt i detalj. Jag tror att man känner när man kan säga till.

Forts. NUVA, BILDPEDAGOG OCH LÄRARE

Framtidstankar

Det var när NUVAs – ett nätverk för yrkesverksamma konströrar i Västerås – bildades för ungefär ett år sedan som tanken väcktes på en förbildning för konströrar verksamma i skolan. Det finns ett behov hos dem av djupare kunskaper om skolans värld, av att få med sig pedagogiska verktyg och av att hitta en bra kommunikation med skolan. Detta har aktualiserats alltmer då fler konströrar genom Skapande skola fått möjlighet att verka i skolan...

Susanne: Vi från IDA-enheten var på studiebesök i England där de jobbar med liknande verksamheter. Där har de en väldigt lång process innan de sätter igång. De ställer sig en rad frågor i förväg, men det innebär att arbetet blir väldigt strukturerat när det kommer igång. Det är ganska jobbiga frågor som; varför gör vi detta? Vad jobbar vi egentligen med? Vilka läroplansmål jobbar vi med?

Linda: Nästa delfråga handlar om vad ni förväntar er av ett mellan lärare och konstnär och vilket särskilt värde det ska skapa för eleven.

Asli: Hos andra lärare fanns det nog en oro för att ett samarbete med konströarna skulle innebära extra belastning i deras eget arbete. Men jag kände tvärtom en avlastning. Vi jobbade åt samma håll. Samtidigt ger de något till eleverna som jag inte kan och uppnår saker jag inte kan. Jag är mer begränsad, ”pedagogramad och tråkig”.

Sara: Jag önskar mig att ni som konströrar tillför något mer än det vi kan jobba med själva. Att till exempel ta in material som vi inte kan och ge ytterligare dimensioner i skapandet. För eleven innebär det ett nytt sätt att kommunicera. Och kanske är det möjligt att fänga upp elever som själva skulle vilja bli konströrar. De försvinner nog lite i skolan idag.

Susanne: Jag tänker mig att mötet betyder att lärare får fler verktyg för att uppnå målen. Lärarna kan inte nå konströarnas kompetens, men det kan få verktyg. Eleverna får möjlighet att reflektera över hur man lär sig och kan upprätcka att det går att lära sig på många olika sätt.

Berit: Vad jag önskar i mötet är nyfikenhet från båda håll. Att man vågar släppa fasaden. Konströrar är ofta karalysatorer som sätter igång rörelser. Min förväntan är att se en aha-upplevelse hos barnen. Egentligen jobbar vi ned värderingar – att vara tillåtande. Vi kan få barnen att växa. Det handlar om respekt för livet och medmänniskorna.

Gunnar: Det är viktigt att också lärare och konströrar är tillåtande mot varandra och släpper in varandras kompetenser. Det finns de som möter oss med en stor misstankssamhet. Jag tror att det måste in i konströarnas utbildung att man inledningsvis har kontakt med skolans rektor. Sådant får ske på ideell basis nu.

Linda: Vad har ni konströrar för förväntningar på skolans förberedelser inför er ankomst?

Gunnar: Inte så mycket inför första besöket, mer än att vi får komma och prata. Men när sedan projektet sätter igång måste skolpersonalen vara beredd på vad som ska hända. Det måste också finnas teknisk utrustning. Vi behöver till exempel veta vilket material som finns på skolan, eller om det finns hyvelbänkar och hur många. Jag vill kanske använda vissa material. Ibland tar vi med eget, men ibland måste vi improvisera och det behöver eleverna också lära sig. Det är viktigt att det blir tid för genombrott när projektet avslutas. Ibland tar det bara slut.

Berit: Jag skulle önska att vi kunde komma ut till skolan och ha en presentation på ungefär en halvrimme där alla lärare är med. Kanske några som är där nappar på våra idéer och kan bilda en grupp. När vi sedan kommer tillbaka kan de ha tänkt på saker som de skulle vilja förverkliga och som vi kan lösa. Om rektorn är positiv och vi kan få igång en bra dialog med en sådan grupp kan man under arbetets gång ha samtal med gruppen. Och de får gärna ha åsikter om det vi gör. Det kan vi ta. En tid efter projektet skulle det också vara bra att kunna fänga upp vad som hände. Finns det något kvar av det vi gjorde? Elever berör oss när vi träffar dem. Men sedan vet man ingenting. Det blir så tomt!

Susanne: I vårt passions-kulturlag inom IDA-enheten har vi ibland färdiga paket som vi har förberett och som kan skrivas ned. Men ibland börjar vi kontakten med en skola helt förutsättninglös. Då förväntar jag mig tid att utarbeta ett koncept.

Forts. NUVA, BILLDPEADAGOG OCH LÄRARE

...Linda Rydberg konstaterade avslutningsvis att **denna första dröm** – att hitta en form för högskoleutbildning för konstnärer inför mötet med skolan – kan leda vidare. Hon hoppas på möjligheten att liknande utbildningar kan komma igång för andra grupper av konstnärer och att de estetiska perspektiven på lärande lyfts fram mer också vid lärar- och rektorsutbildningar.

Linda: Hur kan läraren förbereda konstnärmnas ankomst?

Sara: För mig är det en självklarhet att jag förbereder och ”bäddar” på skolan. Jag känner mig som en länk mellan konstnärerna och kollegerna och återkopplar direkt till dem. Men egentligen tycker jag att alla grundskolelärares skulle titta i utbildskatalogen och fundera över hur vi kan utnyttja Skapande skola. Det kan etableras bättre. Ibland blir det bråttom att söka pengar till projekt för att datumet går ut. Men då blir det alldes för lörsykt.

Linda: Bristande tid har alla vittnat om. Hur tar man upp aspekten tid i en utbildning?

Susanne: Det tar tid att samverka. Men att få tid handlar också om att arbeta effektivt. Och det handlar mycket om att från början ställa de rätta frågorna. Vem ska ut på skolorna och informera om Skapande skola så att det blir rätt frågor som ställs på mötena?

Linda: Så hur lyfter man upp det i utbildningen? Konstnärmerna känner till sin egen skapande-process. Men är det något de behöver lära sig för att kunna planera i skolans värld?

Sara: Grupprocesser tror jag man kan lära sig i en utbildning. **Berit:** Vi hade behövt en bättre tidsmässig planering. Nu jobbade vi flera timmer utan paus. Det hade varit bättre om vi hade fått landa lite emellanåt.

Linda: Den sista frågan handlar om läroplanen och de estetiska perspektiv som finns i den. (Sammanfattade i dokumentet **Esteristika perspektiv i LGR 11**)
Hur kan det dokumentet och läroplanen vara ett verktyg i dialogen?

Susanne: För mig är läroplanen ”basic” och att utgå från den är det bästa sättet att prata med lärare. Men det måste komma från båda håll.

Berit: Dokumentet med de estetiska perspektiven – du kan göra allt med det!

Gunnar: Vi har redan börjat använda det. Vi har skickat ut det till 140 kulturombud och förankrat det på de skolor vi arbetat på. Vi kopierade upp det till varje projekt.

Linda: Men hur kan man koppla dokumentet till en utbildning?

Asil: Konstnären kan utforma konkreta projekt som kopplas till bestämda ämnen.

Linda: Så i en utbildning skulle man kunna öva sig i att göra paket?

Susanne: Ja, om idéer ska komma från konstnärer också kan det vara bra. Men det beror på vem som tar initiativ till projektet.

Sara: Det kan vara ett tomt paket också – en öppen verkstad.

Linda: Vad händer om man har konstnärer i skolan under lång tid?

Susanne: Då kan konstnären få möjlighet att tittra på andra ämnen med sin blick. Så som vi gör inom IDA-enheter, ”med passion i blicken”, när vi kan vara med på skolan under en vanlig dag. Just det arbetssättet var de väldigt nyfikna på i England, där de gör allt så strukturerat.

KONSTFACK

Den 26 maj, 2011 på Konstfack, Stockholm

Samtal mellan Lisa Öhman, prefekt på Bildpedagogiska institutionen och Ingrid Falk, projektledare

Vad fångade ditt intresse för samarbete i att utforma en kurs när konstkonsulenterna kontaktade dig förra året?

Vi får ju en massa förfrågningar om att vara med i olika samarbeten. I och med att mitt fokus ligger på barn och ungas verksamhet, i kontakt med kulturfrågor och estetiska lärprocesser. Jag ser det som att kulturfrågor och lärande står långt ifrån varandra idag. Därför ansåg jag att det här var en intressant förfrågan. Den visar att vi behöver varandra, att kunskaper om vad som sker i skolan och att elever i skolan får en rad olika kulturymmen skulle man kunna säga, det tyckte jag var intressant. Och att det finns så många skärningspunkter. Vi har redan en högskolepedagogisk utbildning för konstnärer, men jag säger i den här förstudien stora möjligheter att också få kontakt med både utbildning - kultur och kontakt med konstnärer - skola.

För att förtydliga den här högskolepedagogiska utbildningen som du nämnde, den är väl för konstnärer som ska undervisa på högskolor och universitet, eller hur?

Ja. På det viset blir ju den utbildning som vi format nu väldigt annorlunda, för de konstnärer som kommer in i Skapande skola är ju inte lättare, utan de är där i sin yrkesprofession. Men den där delen att gå in i en skolverksamhet eller att jobba med barn är ändå viktigt att ha kunskap och förståelse kring

Regeringens Skapande skolaprojekt syftar till att få fler professionella konstnärer in i skolan, det pågår i många former redan, men det här projektet ligger på kultursidan (bidraget söks av skolans huvudman hos Statens Kulturråd). Regeringen har ju avsatt pengar på kultursidan för att konstnärer ska komma in i skolan, samtidigt som man på utbildningssidan drar ner på möjligheterna. Som till exempel estetisk verksamhet som försvinner som obligatoriskt ämne på gymnasiet. Det estetiska perspektiven är i fokus.

ämnena ger mindre meritpoäng för eleverna att söka vidare till universitet och högskola. Så man kan säga att de strukturella möjligheterna har härdnat och man gör det svårare att tillgodogöra sig estetisk verksamhet. Estetisk verksamhet var ju tidigare ett obligatoriskt ämne för alla elever på gymnasier och det gjorde att alla de som kanske inte annars skulle komma i kontakt med kultur och konst fick den möjligheten. Nu pågår en väldig satsning på elitskolorna istället och det blir rikstäckande nu. Konstnärliga högskolor har svårast med breddad rekrytering, så här kommer det märkas ännu mer så småningom. Många som kommer in på de konstnärliga högskolorna är medel- och överklassbarn som har fått alla smakodetra med sig och de koderna är ganska starka. Det här är någonting som vi diskuterar väldigt mycket. Till exempel när man söker till Konstfack genom att lämna in arbetsprover. Smaknen är en mycket subtil och klassmässig markör.

Ulla Wiklund har plockat fram åtta A4-sidor där hon pekar på att i det finns utökade estetiska perspektiv i grundskolans nya läroplan, Lgr 11 (se bilaga, Estetiska perspektiv Lgr 11). Orden står i alla fall där, så att vi har något att ”hålla oss i”, vi som som vill öka tillgängligheten till estetiken.

Det som Ulla gör när hon plockar fram det estetiska perspektivet ur Lgr 11, är intressant. Men det kan bli lite missvisande om man lyfter ut det ur sin kontext. Jag skulle nog inte hålla med om att de perspektiven är de viktigaste i grundskolan, men om man är en stark företärdare så kan man använda och peka på det här dokumentet. Men det finns lika många perspektiv inskrivna som handlar om matte, naturvetenskap och de andra perspektiven. Om man inte har läst allt det andra så kan det bli lite snett, att tro att de estetiska perspektiven är i fokus.

Forts. KONSTFACK

– När jag tittar på upplägget i kursplanen till förstudiens utbildning, så upplever jag att redskap för hur ett sådant här arbete kan läggas upp finns där. Det finns lärandemålen och innehållet i kurserna...

De är inskrivna, men allt består i vanlig ordning egentligen, och det kräver ganska mycket utav en rätt eftersatt grupp att plocka fram och peka på dem för att det ska bli något.

I den kommande lärarutbildningen ingår UVK, det vill säga utbildningsvetenskaplig kärna. Där är åtta områden definierade. I remissen till utbildningsdepartementet tryckte vi mycket på att det estetiska området skulle vara en av del av den utbildningsvetenskapliga kärnan. Och det här gäller då lärarutbildningarna, det är viktigt att understryka det. Där finns det idag ingen koppling till ett estetiskt perspektiv eller av formens betydelse. Utan det är specialpedagogik, pedagogikens historia, didaktiken och sådant. Men hade det estetiska perspektivet kommit in, då hade det blivit intressant.

Så nu har vi styrdokument, men det finns inte mycket styrsel.

Nej, inte som stödjer våra perspektiv, det kan man inte säga. Så det är inte speciellt starkt.

Nu då, när konstnären knackar på skolporten jag menar bild- och formkonstnären i första hand. Även om vi finns där på olika sätt idag, ofta som vikarierande bildlärares.

Men jag har förstått av Skapande skola-projekt att man har arbetat mer med andra lärare än med bildlärares.

Den här bidragssatsningen är fortfarande ny, och det ser väldigt olika ut. Liknande exempel, inte minst som finns i förstudiens litteraturlista, visar att det ofta är lärare i andra ämnen än bild och form som involverar samtidskonsten.

Formerna för det här ser väldigt olika ut. Man kan köpa färdiga projektpaket och man kan utveckla i projekt i dialog mellan konstnär och skola.

I jämförelse med andra konstarter så finns en annan tradition som till exempel att klassen läser en bok och sen bjuder man in författaren. Där finns det en form, men det finns det inte på samma sätt på bild- och formområdet.

Men det är egentligen möjligt även för bild- och formkonstnärerna att呈现出mer tydliga strukturer.

Det är något som utbildningen har som syfte att stärka konstnären i: att呈现出mer sig i skolan och stärka konstnären som komplement till lärare i skolan. Jag har själv erfart när de här olika uppdragen blandas ihop, både av konstnärer och av skolan och det blir lätt förvirrat för eleverna.

Ja, och ledarskap i klassrummet är ett innehåll i kurserna. Men man måste också kunna tänka; vad är syftet, det finns ju ett syfte varför man väljer att arbeta med Ingrid Falk. Det syftet och målet måste vara det styrande för arbetet, och som också på så vis definierar olika roller. Det är just konstnärens profession som står i fokus, och det är den vi ska stödja och den kompetensen vi ska bygga upp. Hur den ska komma in i skolan. Det är så jag läser det här.

Jag tycker att fokus här ligger på mötet mellan skolan, konstnären och syftet. Och formen, det kan variera. Man får jobba med dialog och utveckling, men om vet man vad syftet är, sparar det mycket tid.

Forts. KONSTFACK

– Ja, om man ska göra en utbildning för konstnärer, som stärker dem att arbeta i skolan, är det skolans representanter som bäst förklarar vad skolan är. Att det är en del av utbildningen.

Det där är jättebra att du nämnter, för genom det kommer du ju åt det specifika i bild- och form konstens arbetsätt och metoder.

Det är ju också arbetsbesparande att det är definierat vad syftet är och att konstnären och skolan är överens om just varför de har ”köpt” den här formen av konstnären. Och inom den ramen kan man som konstnär utveckla en dialog. Då blir det mycket enklare att presentera och diskutera.

Det är verklig bra att fundera kring kvalitet. Det måste vara kvalitet för barn och unga. Det är viktigt att konstnärlerna slipar sina verktyg, för att det ska bli bra.
Jag tänker på att förståelsen för mötet med skolan är viktig och att konstnärlerna faktiskt också lanserar sig. Att tänka: Hur säljer vi in oss? Då måste man förstå hur man ska nå dem. Att det är viktigt att ta med erfarenheter ifrån lärarhåll.

Om man ska göra en utbildning för konstnärer, som stärker dem att arbeta i skolan, är det skolans representanter som bäst förklarar vad skolan är. Att det är en del av utbildningen.

Och att erfarenheterna kommer in i hur det är att arbeta i Skapande skola-projekt. Jag tycker alltid att det är bra med goda exempel.
När jag trittar på upplägget i kursplanen till förstudien utbildning, så upplever jag att redskap för hur ett sådant här arbete kan läggas upp finns där. Det finns i lärandemålen och i innehållet i kursen.

Kursplanens språk kan vara svårt att läsa.

Det finns form och språk som används för kursplaneskrivande. Man ska kunna utvärdera mäl och innehåll om en kurs ska kunna ges på högskolenivå. När jag läser kursplanen, tycker jag att den är bra. Elever med funktionshinder och flera andra saker från workshop den 6 april har kommit in, det är bra. Materialet har verkligen processats. Du frågar om några tankar har uppstått under utvecklingen av utbildningens uniformning. Och då är det just om konstnärens möte med skolan: Har det kommit in någonstans?

I projektets exempel där konstnärer arbetar i skolan, NUVA Case. De har även haft reflekterande workshop med lärarna. **Det kommer att vara en del av förstudiens rapport.**
I förhållande till det så är kursplanen ett levande dokument. När man tar beslut om den i nämnden (på Konstfack), kommer man att förändra den.

Menar du att kursplanen som den är utformad idag, är färdig att kunna äga rum här på Konstfack? Den är, med andra ord, färig att sjösättas, likaväl om till exempel Valand vill ge kursen?

Ja, och jag tror att de skulle bli väldigt glada om de fick den här kursplanen som grundmaterial. Det här är en väldigt spännande kurs, och jag har pratat initialt om att det här är på gång med konstinstitutionen och designinstitutionen på Konstfack, och de tycker att det läter bra. Men om hur man får fram resurserna till en extern kurs är oklart.

Forts. KONSTFACK

Vad menas med externa kurser?

Det är för yrkesverksamma. Det som efterfrågas i den här utbildningen, är ju mer den pedagogiska delen, eller hur? Sen kommer ju konst in också, men det är ju inte en ämneskurs i konst. För de som söker kursen, de kan sina saker, de är konstnärer.

Kursens benämning är ju pedagogik och ämnesdidaktik för konstnärer. Jag ser det som att konst- eller design inte ser det här som sin prioriterade uppgift utifrån sitt ämne. Utan ämnet är mer hos oss. Sen finns det andra saker som de kan vara med om. Men det här är ju pedagogik och ämnesdidaktik, inte konst och design.

Vad gäller våra externa kurser just nu, så är vår högskolepedagogiska kurs väldigt populär. Studenter ifrån alla konstnärliga högskolor går den. Vi har också en kurs som heter konstpedagogik och den är också jättepopulär. Men nu måste den plockas bort för jag måste ge medel för behörigekursen (för lärares legitimation att undervisa) och handledarkursen som går för våra lärare som är ute och som ska handleddas.

Så även konstpedagogikkursen som också är en fortbildning för konstnärer ligger helt på institutionen för Bildpedagogik och inte på konstinstitutionen?

Vårt huvuduppdrag är att utbilda pedagoger för grund- och gymnasieskolan. Men pedagogrollen är ju bredare än så. Så utbildningen är bredare än så. Jag skulle gärna se att vi har både visuell kommunikation, och handledarutbildningen, och konstpedagogiken, och den här nya utbildningen för konstnärer i skolan!

Hur kan vi gå vidare med vår utbildning?

Det vore bra om kultur- och utbildningsdepartementen kan se att vi har startat en spannande satsning här. Den är ett resultaterat av att konstnärer och verksamheter på regional nivå har sett att kvaliteten måste höjas. För det handlar om kvalitet och det är något som i förstudien har formulerats av konstnärer själva, ordet kvalitetshöjning.

Vi har gjort ett stort arbete här, som verkligen har kvalitet och det vore sorgligt om det inte blir av. Man måste kanske starta det som ett utbildningsprojekt för att en längsiktighet ska bli verklighet? Om det inte går att få in den i ett vanligt utbildningsuppdrag, måste man hitta medel för visa på utbildningens betydelse.

KONSTPEDAGOG

Den 11 maj 2011 på Statens konstråd, Stockholm

Samtal mellan Inger Höjer Aspemyr, konstpedagog på Statens konstråd och Ingrid Falk, projektledare

Kan du berätta kort om din bakgrund?

Först läste jag till bildlärares på Konstfack och efter det hade jag anställning på en skola innan jag började arbeta i Tensta som förestandare på fritidsgården. Sedan tog jag arbete som fältrådssistent, det är ett självständigt arbete; man definierar problemen och sedan tar man utifrån det. Efter några turbulenta år startade jag 1989-90 Järva konstskola tillsammans med Tercero Rodillas. Jag drev skolan i tio år innan jag började arbeta som konstpedagog på Tensta konsthall. Ett projekt med konstrårar i skolorna (Bildprojektet) startade när jag var rektor på Järva konstskola. Jag fortsatte att medverka i projektet när jag började arbeta som konstpedagog på Tensta konsthall. Där och då hade vi ett omfattande samarbete med stadsdelen Spånga/Tensta och hela Stockholm stad. 2004 började jag arbeta på Statens Kulturråd och sedan september 2004 har jag jobbat på Statens konstråd.

Jag undrar över ditt pedagogiska arbete på konsthallen och samarbetet med skolor.
Hur arbetade du som pedagog med konstrårar och lärare, elever och rektorer?
Du nämnde ett projekt i Tensta som du arbetat med sen konstskoleiden.

Hur såg de kontakterna ut?

Ja, det är viktigt att jag hade kontakterna i stadsdelen sen lång tid tillbaka. Grundskolorna tillhörde stadsdelen och jag hade speciellt bra kontakt med de fyra skolor som ingick i Bildprojektet. Man upptäckte snart, och det är otroligt viktigt tycker jag – att man inte kunde arbeta på samma sätt med alla femton skolor i området. Det var min huvudsakliga uppgift att arbeta för att alla eleverna skulle få ett kvalitativt besök på Tensta konsthall per år. Det där att individualisera kontaktarna med skolorna, det kom jag inte på ifrån början. Utan först tänkte jag att jag måste skicka ut information genom rektorn och att hon sen (för

det var oftast hon i den här stadsdelen) berättar för lärarna. Sen tar jag kontakt med lärarna med förslag om hur vi kan samarbeta. Men det där gick väldigt trögt och fungerade inte alls. Utan jag bad istället att få komma till skolans egna möten. Och det såg väldigt olika ut. På Tensta gymnasium hade man möten för alla lärarna i augusti, där kunde jag prata i 3-4 minuter, vilket kunde räcka för att få en första kontakt. På andra skolor fick jag delta i alla arbetslagsmöten. Det var mycket mer effektivt, för då fick jag kanske 10 minuter och lärarna kunde ställa frågor direkt, vilket de inte skulle ha vågat i ett större sammanhang. Frågorna handlade mycket om varför man ska ha konst och varför det skulle vara bra för deras barn och hur der skulle kunna se ut. Jag fick vässa mina argument, vilket jag tycker är bra. Och jag anser att det är adekvat att fråga så, för det är många som vill samarbeta med skolan. Det bästa argumentet, om man frågar varför man ska engagera sig så mycket i det här, är att man kan starta ett långsiktigt arbete. Och det är något som lärare tycker väldigt mycket om.

Man kan börja med ett samarbete kring en utställning och sen kan man fortsätta och bygga på det man redan har gjort. Det är bra om det finns en kontinuitet. Det finns också möjlighet att förändra projektet efter hur lärarna tänker kring just den klass som de vill arbeta med och det gör att man får vara flexibel. Samtidkskonst, foto och video som vi ofta jobbade med, handlade ofta om stora frågor och om världen och hur den ser ut. Det gick lätt att arbeta utifrån den. Det gällde att vara väldigt anpasslig i arbetsätt men att absolut vara konsekvent med att hävda konstens roll, där gav jag mig absolut inte. Innanhället, mecenangen med konsten, integriteten för konsten och konstnären, det var ju så att säga vad jag hade att erbjuda.

Forts. KONSTPEDAGOG

– När vi samarbetar med en skola eller en arbetsplats så är jag fortfarande länken mellan en kultur som konstnärer känner väl till och skastå för och den kultur som råder på en arbetsplats eller skola...

När kontakten var etablerad mellan konsthall och skola kom eleverna dit och arbetade med något?

Ja, men eftersom vi inte hade en verkstad (vilket inte gjorde något) och de skulle jobba praktiskt, så gjordes det på hemmaplan i skolan. Sen bjöd de ofta in mig för att visa upp resultatet, om de till exempel arbetat i svenska och skrivit ned sina betraktelser så fick jag läsa dem. Efter det visste jag hur de hade uppfattat det vi gjort och kunde kanske ändra mitt sätt att prata,呈现出 och tänka på nya sätt.

Även om det är tydligt för mig vad en konstmär och en pedagog gör, så kan det ibland vara svårt att göra distinktionen när konstnären kommer till skolan. Det är ibland från skolan, men också konstnären själv som tar på sig rollen som lärlare. Vad ska jag som konstmär göra när det händer? Och varför? Du har ditt sätt att arbeta som konstpedagog och det är ett tydligt uppdrag. Hur har det sett ut när du samarbetat med konstnären?

Vissa klasser kom till varje utställning och det berodde på att läraren upplevde att det fanns en väldigt bra kontinuitet. Med dem urvidgade vi själva kontakten, så de blev fokusgrupper som fick extra tillgång till konsthallen. De besökte utställningen när konstnären var kvar. Då kunde konstnären svara direkt på de frågor som eleverna hade. När Eva Koch ställde ut hade vi två klasser som var aktiva och deltog i en slags workshop med henne - för att se hur man uppfattade och hur interaktiviteten funkade i utställningen. I andra sammanhang, som när Stig Sjölund ställde ut eller när Kutlug Araman strålde ut, var en mellanstadiesklass där och intervjuade och fotograferade. Sitt material använde de sen på olika sätt. De klasser med lärare som var verkligt intresserade fick alltså en väldigt stor tillgång till kon-

striärerna. Det byggde I sin tur på det intensiva och respektfulla samarbetet jag hade med konsthallens curator, Celia Prado.

Hur mycket var rektorn med?

Det var bara initialt, men man får aldrig hoppa över rektor, aldrig någonsini! Jag deltog till exempel på rektorsmöten som de hade i stadsdelsförvaltningens regi, bara för att de skulle vara informerade. För det kan mycket väl bli så att nära rektorer inte känt projektet från början, då kan de sätta stopp. Det är viktigt att de har kärne dom om samarbetet, annars fungerar det inte för en skolleddning. Sen är det viktigt att man återkommer till rektor och berättar om resultatet av ett arbete. Det kan vara en liten sammanfattningsmail, och det behöver inte vara mer än en halv A4-sida. Man måste förstå att sammanfattningen är viktig för skolan att använda när den ska redovisa för sin kontakt med samhället.

Uppgiften att återkoppla till rektor låg då på dig? Jag vill gärna gå in på det här med olika roller, som jag heller vill kalla för olika uppdrag. Det låg på dig att vara länken mellan konsten (konstnären) och skolan då?

Jag ser mig fortfarande som en länk här på Konstrådet. Mellan våra projekt och ägaren kan man säga, mellan den som får verket och konstnären som har gjort det. När vi samarbetar med en skola eller en arbetsplats så är jag fortfarande länken mellan en kultur som konstnärer känner väl till och skastå för och den kultur som råder på en arbetsplats eller skola. Jag tycker att det blir absolut bäst när konstnären är med i det pedagogiska arbetet, men att rollerna i klassrummet är tydliga.

Forts. KONSTPEDAGOG

- Om man ska prata om vilken sorts konstnär som gör att ett arbete blir lyckat, så är det en konstnär som både vet varför de själva är konstnärer men också har en förmåga att anpassa sig till olika grupper. Det är ett ganska svårt jobb. Att gå in i olika klasser på det här sättet med olika lättare. ..

Vi har just genomfört en enkät bland bild- och formkonstnärer i Sverige och den visar att det över 550 konstnärer som vill gå en utbildning som ger kompetens att arbeta som konstnär i skolan. Det är i någon mån en utbildning i pedagogik och för mig upptår en viktig fråga: Vad gör en konstnär som inte en bild- eller konstpedagog kan göra?

Ja det är en intressant fråga. Vi diskuterade det här mycket kommer jag ihåg och gjorde väldigt klart hur rollen skulle se ut när till exempel Linda Nykopp arbetade med en klass. Hon var konstnär och presenterade sig först genom sitt eget konstnärskap och det hon höll på med för tillfället. Det är viktigt att man presenterar konstnären så att det är tydligt att konstnär är ett yrke. Ett yrke som konstnären har satsat på. Jag tycker det är viktigt att alltid tala om hur utbildningen ser ut och varför man valde det här yrket. Sen har konstnären rollen av expert helt enkelt. Det är väldigt viktigt att alla är klara över det att hon eller han är konstnär och expert inom sitt felt.

I det här fallet så måste man göra en skillnad i klassrummet. Och det är egentligen inte så jättessvårt, eleverna är ju van vid sin bildlärares och som pedagog styr och ställer man i klassrummet och man talar om hur och när. Men konstnären är den som driver uppgiften i det här fallet. Det är jätteviktigt att pedagogen och konstnären är på det klara med vart man ska med uppgiften, så att man inte säger och menar olika - utan vad det är som är viktigt med uppgiften.

Vi diskuterade väldigt mycket, dels bland oss pedagoger och dels med Linda, kring vad är det viktiga och vad vill vi ha fram? Och vad är intressant? Det är viktigt att försöka ringa in det. För då blir man också tydlig gentemot gruppen. Det var exempelvis rå åtta i olika stadsdelar som var helt olika varandra. Då arbetade vi inte med samma uppgift, även om vi hade exakt samma tema.

Upplägget hade ni bestämt i ert team, mellan projektledare, lärare och konstnär. Konstnären var inte knuten till konsthallen, utan var anställd för att arbeta med skolelever i ett projekt med tema. Det här öppnar för många frågor hos mig: Hur valdes konstnären? När kom hon in? I arbetet kring förstudien utbildning finns ett bra upplägg för hur konsten används konstpedagogiskt, men inte hur man använder kunskapen i konstnären. Lars Lindström beskriver det i referensliteteraturen (*Handbok för planering av kulturarbete i skolan, 2010*), genom att använda kunskapen OM, I, MED och GENOM konst. Det jag undrar är hur kunskapspandet ser ut MED och GENOM konst. Hur kan skolan värna om det värdefulla i mötet med konstnären. Vad anser du är viktigt?

Att barn och ungdomar får ett kvalitativt möte med konstnären. Det är därför det är viktigt att man inte blandar ihop rollerna i den här situationen, då menar jag mellan konstnär och pedagog. Det som har betytt väldigt mycket för eleverna och för skolorna är mötet med en profession, som så tydligt kan påverka den enskilde eleven och gruppen. För att förstå att det är värdefullt, måste man förstå hur skolan fungerar. Det finns inte någon schablon på hur skolan fungerar men den är ändå uppbyggd så att läraren ger uppgifter till eleverna. Läraren ger eleverna uppgifter och sätter deras betyg. Det är ett förhållningssätt och en kunskapstradition.

Oförst är man har arbetat med en konstnär i skolan så gör man det med konstnärliga arbetssmeroder eller metoder som konstnärer använder. Man är inte rädd för kaos och man arbetar väldigt mycket med idéer och tankar. För att hårdra det, prövar man olika saker utan att sätta betyg på det. Eleven bestämmer själv när man är nöjd med någonting. Tillsammans hjälper man eleven till det uttrycket som eleven vill ha. Det handlar mycket om att våga tro på det man gör.

Forts. KONSTPEDAGOG

- Vad som sker mellan lärare och konstnär bryr sig rektor inte om och det är väldigt svårt att uttala och inse. Så konstnären som jobbar i skolan måste också ha ellska sig förmågan att sätta sig in i lärares situation i skolan...

Det är ofta andra elever som utmärker sig och tar initiativ än de som vanligen gör det i en skolklass. Det har jag hört hur många gånger som helst.

Konstnärena representerar andra sätt att tänka och det är ett annat sätt att ta till sig kunskap helt enkelt. Det har drivit mig hela tiden: att det är ett annat sätt och att det är så väsentligt.

I förstudien är det bland annat Skapande skola som är aknellt. I de projektten träder konstnären ofta ensam in i skolan. När inte länken (pedagogen) finns, som i projektet du beskriver. När inte alla har tydliga roller och uppdrag. När det inte finns ett tydligt upplägg som är för eleven. Vad är då viktigt, när konstnären kommer ensam till skolan?

Det allra svåraste är när inte läraren vill göra projektet. Tänk dig att du som konstnär går till en rektor och presenterar dig. Rektorn blir förtjust och menar att det här är precis vad skolan behöver, då ska man ställa sig frågan: Varför behöver skolan det? Det kan mycket väl vara så att rektorn tycker att bildlärares inte jobbar tillräckligt bra och tar in en konstnär som misslyckas man som konstnär, hur bra man än är... Därför om inte läraren är med på upplägget signalerar läraren det till eleverna. Och då känner eleverna av det och tänker, att det där ska man nog inte gå med på, det gillar inte vår lärare. De blir jättenervösa, för vad ska de göra? Så förankringsarbetet måste man göra själv som konstnär. Vilket är jättesvårt, för man har ofta ganska kort om tid. Tidsaspekten påverkar också kostnader. Därför är en bra kontakt med läraren viktig för ett bra samarbete.

Det är inte ovanligt att bildläraarna är bra konstnärer och de kan känna kritik eller konkurrens när det kommer in en konstnär. Vad som sker mellan lärare och konstnär bryr sig rektor inte om, och det är väldigt svårt att uttala och inse. Så konstnären som jobbar i skolan måste också ha ellska sig förmågan att sätta sig in i lärares situation i skolan. En konstnär som kommer till skolan och vill ha en intresserad bildgrupp på tolv personer. Samtidigt vill skolan helst att man som konstnär ska jobba med alla skolans 840 elever, och helst på samma gång. Det är en pedagogisk fråga att få läraren att lita på konstnären och sen bestämma hur många elever som ska vara med. Vad kan vara rimligt att göra?

Så egentligen kan man inte generalisera kring någon tidsaspekt, mer än att själva etableringen eller förankringen av arbetet inkluderar diskussion och måste få ta sin tid i anspråk. Det kan man inte hoppa över!

Sen gäller det kontakten, och den kan gå fort, om till exempel rektor har en bra helhets-syn och kontakt med sina lärare. Men rektor jobbar inte med konstnären, så möten om projektets upplägg är viktiga. Presentationen av projektet kan vara kort, men god tid måste ändå ägnas åt möten om upplägg.

Så en fjärde del kan sägas vara presentation, en fjärde del etablera upplägg, en fjärde del arbete med elever och en fjärde reflektion, återkoppling? Och i den sista fjärde delen även utvärdering, kanske så?

Ja, utvärderingen är väldigt viktig. Men som konstnär får man inte mycket beralt för att vara i skolan. Inte om man betänker all den tid som man skulle behöva för ett bra resultat. Det är kanske det som är problemet, tid och pengar?

Forts. KONSTPEDAGOG

– Hur tänker man när man startar en uppgift? Det kan ju pedagogen och bildlärenen jättebra, men kanske inte att beskriva det på samma sätt som konstnärer gör. Konstnärer har en speciell arbetsmetod som man vanligtvis inte har tid till i skolan...

Ämnesintegreringen då, vi har inte berört den så mycket hittills. Om vi tittar på hela din kunskaps- och erfarenhetsbas sen skola, konstscole- och konsthallstiden, hur ofta är det andra lärare än bildlärares med?

Det beror på hur olika skolor arbetar. Men de intresserade har varit mattelärare och svenskskolarare, som arbetar mycket med språket och berättande. Det gick ihop med läroplanen, i alla fall på den tiden, att eleverna skulle kunna uttrycka sig och att de skulle recensera och uttrycka sina tankar kring konst eller film. Med en mattelärare hade jag en klass en hel dag, där de mätte hela konsthallen, hur mycket luft som fanns i den, hur mycket konsten kostar per kvadratmeter och liknande. Den läraren såg många möjligheter i förhållanden mellan saker och ting. Det var alltså lärare i matte och svenska, men också olika språklärare och dramalärare.

Är det något mer du vill tillägga kring de centrala frågeställningarna?

Jag har pratat mycket med konstnären Roland Person om de här frågorna, han har tidigare arbetat med Åsa Mårtensson som är en erfaren konspedagog. Vi arbetade med workshops för Emmaaskolan I Hammarkullen där Roland gjort en konstnärlig gestaltning beställd av Statens Konstråd. Roland ska ge ut en bok om sina verk som handlar om olika sätt att arbeta. Han kommer fram till att de gånger det inte har varit någon pedagog medi i projektet så har det inte fungerat så bra. Vi har pratat mycket om vad det är en pedagog gör och

vad som finns mellan de två uppdragena, som gör att det blir ett mycket bättre arbete då konstnär och pedagog samverkar.

Roland beskriver att han är mycket tryggare i rollen som konstnär när en pedagog är med. Han är väldigt bra på att kommunicera med barn, och med läraarna. Så det beror inte på att han är opedagogisk. Han konstaterar bara att han blir tryggare när en pedagog finns. Det är svårt att sätra fingret på exakt vad det handlar om. Men det är kanske svårt att splittra sig; att både hålla ihop en grupp, lära sig elevernas namn och att vara "experten". För han är ju experten, dels på material men också kring hur man kan tänka. Jag tror att det är det viktigaste: Hur kan man tänka när man startar en uppgift? Det kan pedagogen och bildlärares jättebra, men de kanske inte kan beskriva det på samma sätt som konstnärer gör. Konstnärer har en speciell arbetsmetod som man vanligtvis inte har tid till i skolan.

Men i de här projekten måste man ha tid till det, annars blir de värdelösa. Man ska inte

pressa fram något för att det ska bli ett bra resultat enligt bildlärares, som sätter betyg,

Linda Nykopp arbetade med ett projekt som handlande om munnen och då kom hon

väldigt nära eleverna. De öppnade sig för henne på ett sätt som de inte gjorde för läraren.

som var inblandad i skolans vardagliga sociala liv.

ENKÄT

Kommenterande text om enkätrapport genomförd i maj 2011

Text av Anders Gustavsson, politisk sakkunnig på KRO/KIF RIKS

Intresset bland konstnärerna att möta Sveriges grundskolelever är stort. Ända sedan alliansregeringen initierade Skapande skola 2008, har bild- och formkonstnärerna mött upp och velkt nå ut med sina konstrårskap.

Även om konstnärerna inte varit sena att entusiastiskt – med penslar, färg, kamrar och saxar i högsta hugg – begge sig ut bland eleverna har inte alltid skolan varit beredd på att ta emot konstnärerna. Kanske inte heller konstnärerna att bege sig ut i skolan. Med andra ord, det har inte alltid varit friktionsfritt när konstnärerna tagit klivet in över skolans tröskel.

Många av dessa problem rör kontakten mellan skolan och den enskilda konstnären eller konstnärsgruppen. Hur väl införstådda är pedagogerna med vad det innebär att just en konstnär kommer in i klassrummet? Hur väl förberedd är konstnären på att arbeta med barn inom skolans väggar? Hur ska konstnären överryga skolan om sin idé? Och slutligen, när skolan väl har nappat hun ser det då ut med avvödningen?

Vissa av dessa problem kan inte en utbildning råda bot på. Några av dessa frågetecken är

sådana som enbart staten och politikerna, (finansiärerna av och initiativtagare till Skapande skola), kan räta ut. Allt blir enklare om den enskilde konstnären redan innan hon står framför klassen har fått en föraning om vilka utmaningar skolan bjuder.

Givetvis måste en stor del av en utbildning som riktar sig till konstnärer som vill arbeta med Skapande skola röra det pedagogiska och relevanta läroplaner. Men utöver detta menar KRO/KIF att en utbildning mycket väl kan innehålla moment som rör presentation av projekt och idéer, planering och upplägg inför besöket i skolan och sist, men i ingen mening minst, hur konstnären kan tänka kring fakturering.

Det sistnämnda kan lära trivialt, men några timmars arbetsstid i skolan kräver flera i planerings- och efterarbete. Hur ska detta redovisas och faktureras? Även om man som enskild konstnär har löst alla dessa frågor i sitt huvud kanske det ändå krävs litet mer för att man ska kunna argumentera för det inför skolpersonalen.

Arvodesrekommendationer är under utformning i samarbete med KLYS, för konstnärer som arbetar i skolan.

Forts. ENKÄT

Skulle du ha intresse av en distansutbildning på Konstfack?
7,5 - 15 hp, 3 - 5 träffar, motsvarar 5 - 10 veckors heltidsstudier.

Alla

	Ja	Nej	Totalt
54	65,95%	286	34,05%
840			

Alla

	Skolans styrdokument och organisation	Ledarskap i det pedagogiska rummet, Barns och ungas erfarenheter och kunskaper som grund för planering och problematisering	Projekt i skolan - planering, budget, tid, avtal	Didaktik - hur kunskap utvecklas genom gestaltning, estetiska lärprocesser, formativ bedömnings	Att producera en personlig portfolio som kan fungera som presentationsmaterial för arbeten i Skapande Skola	Totalt
102	7,54%	315	23,28%	265	19,59%	519

Vilket innehåll intresserar dig?
Du kan välja flera alternativ

Se resultatet av hela enkäten i bilagor!

KURSPLAN, KOMPETENS FÖR KONSTNÄRERI SKOLAN

KONSTFACK Institutionen för bildpedagogik	FÖRSLAG	KURSPLAN Uppdragsutbildning	4. INNEHÅLL
PEDAGOGIK OCH ÄMNESDIDAKTIK FÖR KONSTNÄRER, 15 högskolepoäng Kurskod: XXXXX	Nivå: grundnivå Beslutad av Nämnden för utbildning och forskning vid XXXXX, 2011-XXX-XX.	1. BESLUT OCH RIKTLINJER 2. BEHÖRIGHETSSKRÄV 3. LÄRANDEMÅL	<ul style="list-style-type: none">- Skolans organisation och styrdokument - läroplan och kursplaner- Traditioner och koncept inom bild- och konstpedagogik samt metoder för ämnesintegreerde studier- Ämnesdidaktik – att utveckla kunskap genom konstnärlig gestaltning – estetiska läroprocesser, kollektiva arbetsformer, problematiseringar och metoder.- Barns och ungas erfarenheter och kunskaper som grund för planering och problematisering- Historiska och samtidiga perspektiv på lärande – kön, etnicitet och klass – gruppers Socialisation och konflikthantering- Elever med funktionshinder- Ledarskap i det pedagogiska rummet- Formativ bedömnings- Budget- och avtalsfrågor
		4. INNEHÅLL	5. EXAMINATIONSFORMER OCH BETYG Presentationsportfolio Workshops Litteraturseminarium alternativt paper Opponentarbete
			Som betyg på kursen används något av uttrycken Godkänt och Underkänt.

Forts. KURSPLAN

5. LITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄRÖMEDEL

- Arvedsen, K., (2000): *Om att arbeta med fler (motstridiga) konstbegrepp i undervisningen och om de problem som samtidigeonsten ställer oss inför i undervisningssituationer*, s 15-48 i Arvedsen, Karsten och Illeris, Helene (red.): *Samhällskunst och undervisning – en antologi*, Center for Bildpedagogisk Forskning, DPU, Köpenhamn.
- Ellman, R och Elmin B., (2003): *Att arbeta med portfolio – teori, förhållningsätt och praktik*, Stockholm: Gothia (i urval)
- Läroplan och kursplaner för Grundskola 2011
- Sandberg, E-L., (red), (2007): *Give med five* – Ett modellskapande konstprojekt med konsträrer i skolan, Konstkonsulenterna i Västra Götalandsregionen, 104 s.
- Wiklund, U.. (2009): *När kulturen knackar på skolans dörr*, Stockholm: Utbildningsradion/Riksconsenter, 112 s.
- Texter i anslutning till olika typer av arbetsområden.

Föreslagen kurslitteratur

- Carlgren, M. Hadzikostras, A och Person E, (2010): *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, Västra Götalands regionen – Kultur i Väst (i urval)
- Lindström, L., (2010): *Fyra estetiska lärandeformer - Lärande om, i, med och genom*. Ur Handbok för planering av kulturprojekt i skolan, Västra Götalands regionen – Kultur i Väst, 6 s.

BESKRIVNING AV KURSPLAN

- PEDAGOGIK OCH ÄMNESDIDAKTIK FÖR KONSTNÄRER, 15 högskolepoäng
- BESLUT OCH RIKTLINJER Nivå: Grundnivå
- BEHÖRIGHETSSKRÄV
- Konstnärmäns Riksorganisationens riktlinjer gällande yrkesverksam konstnär.

Beskrivning av kursplan

Det poängmässiga omfåget på kursen är föreslaget till 15 högskolepoäng (hp). En kurs på 15 hp motsvarar tio veckors studier på heltid.
Merparten av studierna bedrivs på distans och kompletteras med lektionstäid förlagd på högskolan.

Varje kurs inom högskolan har en KURSKOD som fastställs när kursen ska beslutas och genomföras. Kurskoden behövs för studiedokumentationssystemet där högskolepoängen för varje kursdeltagare registreras efter genomgången och examinerad kurs. De flesta högskolor har idag studiedokumentations-systemet Ladok.

Innan en utbildning kan genomföras måste dess mål, innehåll, examinationsformer och obligatorisk litteratur BESLUTAS av utbildningens/lärorets särskilda organ. Det särskilda organet är en nämnd som granskar att kursplanens olika delar hänger ihop konsekvent, om innehållet är relevant i förhållande till kursens nivå.

Det fastställs alltid ett BEHÖRIGHETSSKRÄV för högskoleutbildning. Behörighetskraven gäller vilka som har rätt att söka kursen. Kraven kan se olika ut beroende på vilken typ av kurs det gäller. I detta fall har en överenskommelse gjorts att, om denna utbildning genomförs, bör Konstnärmäns Riksorganisationens riktlinjer för yrkesverksamma konsträrer gälla som behörighetskrav, se ruta till höger.

Ett förslag för kursanordnaren vid uttagningsarbetet till kursen är att de sökande till utbildningen ger en beskrivning av hur man arbetar som konstnär och kanske något om hur man kan tänka sig att samarbeta med en skola. Intervju eller någon typ av uppgift att bilägga ansökan.

KONSTNÄRERNAS RIKSORGANISATIONS RIKTLINJER GÄLLANDE YRKESVERKSAM KONSTNÄR

A. Konstnärlig högskoleexamen

Utbildning vid konsthögskolorna i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå, Konstfack, Högskolan för design och konsthantverk (HDK), Beckmans Designhögskola samt Högskolan för fotografi och film eller jämförbar utländsk högskoleutbildning med inriktning på bild och form.

B. Dokumenterad yrkesverksamhet

Om A, C och D ej kan uppfyllas skall den sökandes konstnärliga yrkesverksamhet beskrivas urifrån en kombination av utbildningsmeriter, yrkesmeriter samt konstnärlig och teknisk kvalitet. Som utbildningsmeriter räknas en sammanhängande konstutbildning t.ex. vid Gertesborgsskolan, Nyckelviksskolan osv. Sammanhängande lärlingsutbildning, utländsk utbildning samt annan utbildning med inriktning mot bild och form kan också räknas som merit. Studieintyg krävs. Som yrkesmeriter räknas dokumenterad utsättningsverksamhet, utsmyckningsuppdrag, konstprojekt, stipendier, tid i yrket, produkter i produktion, recensioner, annan konstnärlig verksamhet exempelvis konsultuppdrag, pedagogiska uppdrag mm. Konstnärlig och teknisk kvalitet och uttrycksförmåga visas bäst genom bilder eller annan dokumentation av utförda verk. Vid bedömningen görs en sammanvägning av den sökandes meriter i sin helhet.

C. Studerande vid svensk konsthögskola

Till studerandemedlem kan antas person som är studerande vid någon av under A, nämnda konsthögskolor.

D. Medlemskap i likvärdig utländsk konstnärsorganisation

I Sverige bosatt medborgare från Norge, Danmark, Finland, Island eller annat land som imnehår medlemskap i likvärdig utländsk organisation.

Forts. BESKRIVNING AV KURSPLAN

LÄRANDEMÅL – Efter genomgången kurs skall den studerande ha förmåga att

- identifiera och diskutera relationen mellan bildpedagogikens och konstens idéer, traditioner och metoder
- praktiskt prova, diskutera och utvärdera olika former för ämnesintegrerade projekt
- utarbeta, begreppsligöra och problematisera skolprojekt
- identifiera de förutsättningar som gäller för arbete inom en skolorganisation

Lärandemål

Utbildningen har ett ansvar gentemot dessa lärandemål för att de också kan uppnås. Lärandemålen examineras inom ramen för kursen. Syftet med kursen är att utveckla konstnärlers möjligheter att verka inom skolan genom att behandla konstens idéer, traditioner och metoder i en pedagogisk situation och därmed få en aktiv roll i elevers lärande. Lärandemålen här pekar mot de typer av kunnande som kursdeltagaren ska ha för att skapa dessa möjligheter. Resultatet ska leda till att konsten får en mer aktiv roll som redskap för elevens lärande”.

- Identifiera och diskutera relationen mellan bildpedagogikens och konstens idéer, traditioner och metoder.

Detta lärandemål finns för att kursdeltagaren ska kunna få insikter i hur traditioner, ämnessyner och koncept inom det konstnärliga området har påverkat och alltjämt påverkar konst- och bildpedagogiska aktiviteter.

- Praktiskt prova, diskutera och utvärdera olika former för ämnesintegrerade projekt

Som kursdeltagare ska man ges möjlighet att prova, diskutera och utvärdera olika former för konstnärlers arbete i ämnesintegrerade skolprojekt, där till exempel matematik eller samhällskunskap kan ingå. Därmed kan olika typer av problematik som kan uppstå i ett sådant arbete synliggöras och diskuteras.

Kursdeltagaren ska få möjlighet utifrån den konst man gör, att se hur man på olika sätt(former) kan sätta den i relation till olika ämnen i skolan, knyta ihop dem och se hur man kan bidra till att öka en förståelse om ev samband mellan dessa ämnen från ett annat perspektiv än det man brukligt använder i skolan. Samt hur man urifrån detta ska kunna förtärliga sina projekt.

• Utarbeta, begreppsligöra och problematisera gestaltande skolprojekt

Ytterligare ett syfte är att diskutera fram konkreta idéer till gestaltande samverkansprojekt som i en förlängning kan utarbetas av konstnären tillsammans med skolans organisation, lärare och elever. Syftet är att kursdeltagaren ska kunna utgå från barns och ungas erfarenheter i projekt samt att ha en tydlig och begriplig begreppsapparat i en pedagogisk verksamhet.

• Identifiera de förutsättningar som gäller för arbete inom en skolorganisation

Kursen syftar till att ge stöd för konstnärens arbete och planering av ämnesövergripande projekt i skolan. Det kan handla om hur skoldagen kan vara organiserad samt om de kunskapsmål och kunskapskrav som gäller för de aktuella ämnena. Viktigt är hur det konstnärliga projektets särskilda kunskapskvaliteter kan bli tydligt som ett värdefullt tillägg i ett ämnesintegrerat arbete.

En mängd andra faktorer påverkar också skolans inre arbete; elever skiftande förutsättningar för lärande, elevernas egna erfarenheter, hur man skapar tillit i det pedagogiska rummet, kommunikation och interaktion i undervisningssituationen, se finnehåll i kursen nedan.

Innehåll

Kursplanens INNEHÅLL ska stödja lärandemålen, det vill säga att studier av innehållet ska leda till att lärandemålen uppnås. Innehållet kan exempelvis betraktas som innehållet i en bok. Innehållet ska bara ange vad kursen undervisar om (varden handlar om) och kan därför beskrivas ganska kortfattat. Upplägning och arbetsformer formuleras inte i en kursplan. Detta görs i en kursbeskrivning som utformas av kursansvarig lättare eller det aktuella lärararbetslaget på högskolan. Det sker när kursen konkretiseras, detaljplaneras och schemaläggas.

Forts. BESKRIVNING AV KURSPLAN

• Skolans organisation och styrdokument - läroplan och kursplaner

För att utveckla konstnärliga förutsättningar för att verka i skolan behövs studier av skolans styrdokument, vilket också har efterfrågats. Dessa dokument ger en inblick i vilka olika möjligheter till undersökande och gestaltande studier som de olika ämnenna erbjuder men också hur de kan bli ett ”kitt” mellan olika ämnen och därmed öka möjligheten till ämnesintegrerat arbete. Ett exempel kan vara hur ämnenna biologi och slöjd kan samverka på ett helt nytt sätt genom exempelvis ett gestaltande och processinriktat arbete, och att samverkan med konstnärlig ledning, tar helt oväntade former. En viktig aspekt är också att lära sig hur skolan fungerar för att förstå hur styrdokumenten tillämpas, varför vissa situationer uppstår och varför strukturerna är formade som de är.

• Traditioner och koncept inom bild- och konstpedagogik samt ämnesintegrerade studier

För att som konstnär verka i skolan är kunskaper om hur konstbegreppet har använts och kan användas i ämnesintegrerat arbete en viktig fråga för kursen. Att öka elevers möjligheter att diskutera samsidphenomen med samtida konstnärliga gestaltningsformer kan vara ett viktigt mål med konstnärlers medverkan i skolans verksamhet.

• Ämnesdidaktik – att utveckla kunskap genom konstnärlig gestaltning

- estetiska lärprocesser, kollektiva arbetsformer, problematiseringar och metoder
- Ämnesdidaktiken arbetar med flera sammankopplade frågor som kan diskuteras och belysas på olika sätt i kursen:
 - Vad man ska ta upp i undervisningen, det vill säga klargöra de arbetsområden som ska problematiseras och omställas i den konkreta undervisningssituationen samtidigt även konstnärens kunskaper och erfarenheter påverkar prioriteringar och val.
 - De metoder som ska tillämpas i den konkreta undervisningssituationen samtidigt konstnärliga metoder kan användas i estetiska lärprocesser.
 - Hur samarbete kan organiseras.

INNEHÅLL

- Skolans organisation och styrdokument - läroplan och kursplaner
- Traditioner och koncept inom bild- och konstpedagogik samt metoder för ämnesintegrerade studier
- Ämnesdidaktik – att utveckla kunskap genom konstnärlig gestaltning – estetiska lärprocesser, kollektiva arbetsformer, problematiseringar och metoder
 - Barns och ungas erfarenheter och kunskaper som grund för planering och problematisering
 - Historiska och samtida perspektiv på lärande – kön, etnicitet och klass – gruppers socialisation och konflikt hantering
- Elever med funktionshinder
- Ledarskap i det pedagogiska rummet
- Formativ bedömning
- Budget- och avtalsfrågor

Forts. BESKRIVNING AV KURSPLAN

EXAMINATIONSFORMER OCH BETYG

- Presentationsportfolio
- Workshops
- Litteraturseminarium alternativt paper
- Opponentarbete

Som betyg på kursen används något av uttrycken Godkänt och Underkänt.

Barns och ungas erfarenheter och kunskaper som grund för planering och problematisering Barns och ungas egna erfarenheter, direkta eller medierade, är en viktig drivkraft och ”motor” i elevers lärande. Med ett demokratiskt perspektiv kan varje elev ges en möjlighet att lösa sitt gestaltningsproblem på ett eget sätt – samtidigt som studierna ska ge nya kunskaper i det ämnesinnehåll som behändas.

Historiska och samtida perspektiv på lärande – kön, etnicitet och klass - gruppers socialisation, konflikthantering - Ledarskap i det pedagogiska rummet

För att starka konstnärets arbete i det pedagogiska rum som skolan utgör, är det viktigt att förstå olika perspektiv på lärande. Frågor som rör hur man lär sig saker och när man lär sig bäst är därför en viktig del av kursens pedagogikstudier. Föreställningar om vad en pedagog är och gör är centralt efterfrågat i kurserna. Genom att tydliggöra de olika professionerna, pedagog och konstnär i skolan framjtas ett kvalitativt samarbete mellan skolans lärare och konstnären.

Elever med funktionshinder

En undervisning för alla? Hur skolan klarar av att göra utbildning tillgänglig för elever med funktionshinder är inte en okomplicerad fråga. För undanrörande av fysiska hinder finns ofta en god beredskap, men för hinder av psykosocialt slag är situationen en annan. Men även frågor om de fysiska hindren är väsentliga när det handlar om gestaltande och praktiskt arbete. Hur kan man närrna sig eleven och på vilket sätt kan man handleda? För att undvika situationer där elever utvecklar en identitet av att ”vara utanför” behövs pedagogisk differentiering inom ramen för klassen/gruppen, vilket är en viktig kompetens för alla vuxna i skolan.

Formativ bedömning

Olika former för pedagogisk dokumentation, där eleven själv är aktiv, är till stor hjälp vid formativ bedömning. Forskning har visat att formativ bedömning ökar elevers lärande.

När det gäller bedömning av elevers kunskaper i skolan, kommer det att regleras av de nya kunskapskrav som tas i bruk hösten 2011. Där ska alla elever bedömas och betygsättas utifrån samtliga angivna kunskapskvaliteter, t ex förmåorna att tillämpa, skapa och utvärdera. Möjligheten att bortse från en kvalitet till förmån för en annan kommer inte att finnas. Bedömningsarbetet i skolan kan ske med summativa eller formativa metoder. En bedömnning med avsikten att ta reda på vad eleven lärt sig har ett summarativt syfte medan en bedömnning med avsikten att stärka elevens lärande har ett formativt syfte.

Budget- och avtalsfrågor

Eftersom denna kurs vänder sig till konstnärer som i förlängningen ska kunna planera och erbjuda insatser i skolan, bör frågor om tid för planering, förhandling och ersättning vara en del av kurserna, vilket också har starkt efterfrågats. Här kan man även överväga om representanter från skolan och konstnärmars intresseorganisationer kan bjudas in till diskussion om hur dessa processer bäst kan utvecklas och göras fruktsamma för alla inblandade partier.

Examensformer och betyg

Kursplanen anger vilka examinationsformer som ska användas för att utvärdera kursdeltagarnas kunskaper samt vilka betygsgrader som ska tillämpas i kurserna. Förslagen på examinationsformer är här motiverade av vilka former som är bäst lämpade för de lärandemål som är föreslagna.

Kursplanen anger inte innehållet i respektive examinationsform. Det fastställs av kursansvarig eller undervisande lärlag när kursen konkretiseras och detaljplaneras.

Presentationsportfolio

Portfolion kan bestå av egna reflektioner kring den egna lärprocessen. Centralt är idéer och förslag till tänkta pedagogiska projekt samt dokumentation av gestaltat arbete som stödjer dessa förslag.

Forts. BESKRIVNING AV KURSPLAN

Workshops

Workshopen som examinationsform innebär att man som kursdeltagare utformar, formulerar och genomför kortare gestaltande projekt med övriga kursdeltagare. Workshopen utvärderas och bedöms utifrån målens, metodernas och kommunikationens tydlighet.

Litteraturseminarium alternativt att skriva essä eller enkel uppsats

Här avgör de undervisande lärarna, i samråd med kursdeltagarna, vilket som är mest lämpigt när det gäller att examinera kursens litteratur och hur idéer till pedagogiska projekt kan begreppsligggöras och formuleras.

Om en kurs har obligatorisk litteratur ska den också examineras i någon form. I vissa fall är det mer relevant att kollektivt diskutera litteraturen i förhållande till kursens övriga studier. Ibland kan en sammanfattande, individuellt skrivet enkel uppsats vara den mest optimala formen för att examinera en specifik bok eller text.

Opponentarbete

Tydliga metoder för att uttolka betydelser i gestaltat arbete är centralt i konstpedagogiskt arbete. All visuell kommunikation här på innehåll och betydelser, oavsett den konstnärliga kvalitén på dess utförande. Opponentarbete kan här betyda att kunna tillämpa specifika men också olika metoder för att tolka gestaltat arbete på vad andra har presterat. Som betyg på kursen används något av uttryckten Godkänt och Underkänt. Svensk högskola tillämpar olika antal betygsggrader i bedömmningen av de studerandes kunskaper. Stockholms universitet har en sjugradig skala (A – Fx), andra lärarutbildningar har en tregradig skala (Underkänt, Godkänt, Väl Godkänt). Här föreslås en tvågradig skala (Underkänt, Godkänt) vilket är praxis vid uppdragsutbildning och fristående kurser. Det betyder att betygskriterier kommer att formuleras endast för Godkänt-nivån. Uppfyller man inte dessa kriterier kommer betyget Underkänt att sättas till dess att underlag för ny bedömning inkommit.

FÖRSLAG PÅ OBLIGATORISK LITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

- Arvedsen, K., (2000); "Om att arbeta med fler (motstridige) konstbegrepp i undervisningen och om de problem som samtidskonsten ställer oss inför i undervisnings situationen", s 15–48 i Arvedsen, Karsten och Illeris, Helene (red.): Samtidskunst og undervisning – en antologi, Center for BilledpædagogisForskning, DPU, Köpenhamn
- Ellimin, R. och Ellimin B., (2003); *Allt arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik*, Stockholm: Gothia (i urval)
- Carlgren, M., Hadzikostas, A. och Persson E., (2010) *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, Västra Götalands regionen
– Kultur i Väst (i urval)
- Lindström, L., (2010); "Fyrå estetiska lärandeformer
– Lärande om, i, med och genom". Ur *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, Västra Götalands regionen – Kultur i Väst, 6 s.
- Läroplan och kursplaner för Grundskola 2011
- Sandberg, E-L. (red), (2007); *Give med five – Ett modellskapande konstprojekt med konstnärer i skolan*, Konstkonsulenterna i Västra Götalandsregionen, 104 s.
- Skolverket, (2006); *På andras vilar – skolans möte med elever med funktionshinder*.
- Wiklund, U.,(2009); *När kulturen knackar på skolans dörr*, Stockholm:
- Utbildningsration/Riksconsenter, 112 s.

Forts. BESKRIVNING AV KURSPLAN

Litteratur och övriga läromedel

All litteratur som anges i en kursplan på högskolan är obligatorisk, det vill säga att alla kursdeltagare ska införforskaffa böckerna och läsa dem. Texterna ska också examineras på ett eller annat sätt. Övriga obligatoriska läromedel kan till exempel vara filmer eller webbsidor, för vilka samma regler gäller. Utöver det som är obligatoriskt kan litteraturen utökas med olika typer av referensmaterial som kursen kan föreslå därifrör att det har relevans för de studier som är aktuella. Dessa texter kan föreslås under kursens gång eller anges i den kursbeskrivning som utformas när kursen konkretiseras och planeras. Referentexter ska vara till stöd för studierna på olika sätt men examineras inte.

Den lista på litteratur som redovisas nedan är ett resultat av de diskussioner som hittills har förtts om vilka texter som borde vara obligatoriska för utbildningen. De ska, liksom övrig text i kursplanen, ses som förslag. Se också förteckning över förslag på referenslitteratur i denna rapport.

ETTERORD

Juni 2011, reflektion kring förstudie av Ingrid Falk, projektledare

Varför vill kompetenta och välutbildade konstnärer vidareutbildas? Det är väl skolan som behöver beställarkompetens? Det var min reflektion när jag blev tillfrågad att bli projektledare för Förstudie: Konstnärer i Skapande skola. Under projektet gång har erfarenheter lyfts fram och formuleringsar utvecklats som visar hur stor efterfrågan det är, hela 554 konstnärer vilket vår enkät visar. Det är med andra ord en eftertraktad kompetens för konstnärer att verka i skolan. Konstnärer vill utveckla verktyg i utbildningen för att i sin tur, med kvalitet, själva kunna vara verktyg för barn och unga i skolans värld som komplement till lärarna – vilket konstnärer ärt! Det främst inte kompetensutvecklingsbehovet inom skolans organisation och i ett drömscenario sker det samtidigt i ett samarbete.

För att utbildningen inte ska hamna i ”projektfällan” utan bli permanent, har vi under resans gång förstått att endast inriktta förstudien på Skapande skola är något som bör undvikas. Förstudien ska helst ses som en insats bland väldigt många som görs för att möjliggöra att barn och unga får kvalitativa möten med professionella kulturtjänare. I de två intervjuer jag gjort med Lisa Öhman, prefekt på Konstfack (BI) och Inger Höjer Aspemyr, konstpedagog, Statens konstråd hoppas jag att det framgår hur viktigt det är med både konstnärer, pedagog och lärare i kontakt med barn och unga i konstnärliga projekt. Höjer Aspemyr beskriver sig som en länk. En konstnär hon arbetat med menade att ett skolprojekt blir lidande av att konstnären inte har en pedagog vid sin sida. Något som framträder i rapporten är behov av respekt och förståelse för varandras världar: konsten i samhället i förhållande till lärare och elever i skolan. Förståelsen behöver för djupas från båda håll för att barn och unga ska få goda förutsättningar att utvecklas i möten med professionella konstnärer och deras konst. Lisa Öhman betonar att fokus på den pedagogiska utbildningen helt syftar till att barn- och ungdomar ska få goda

förutsättningar i mötet med konsten. Härmed menar jag inte att en professionell konstnär alltid ska ha rollen eller uppdraget som konsträr eller att pedagogen alltid ska ha det som lärare eller pedagog. Vi kan hoppa runt lite i olika världar, vilket kan vara lika stimulerande som det kan vara utmattande. Det finns många utmärkta exempel på att en och samma person kan vara lika kompetent inom båda upplagen, men det är viktigt att förstå och vara ense om hur uppdragen bäst kompletterar varandra i skolan för att vara tydlig och skapa kvalitet för eleverna.

För att en utbildning på högskolenivå ska kunna starta, krävs en kursplan och den finns nu publicerad här i rapporten. Då återstår frågan, hur ser förutsättningarna ut för en start av utbildningen till nästa år? Det finns inget färdigt svar idag. Men nu när rapporten om förstudien är färdig kan den fungera som ett medel i att skapa förståelse för behovet av utbildningen hos dem med makt över de medel som krävs. Det pågår ett samarbete med kulturrådet om att söka hitta en lösning till hur starten kan finansieras, beloppet för 20 utbildningsplatser motsvarar en låginkomsttagares årsöl c:a 200 000, och motsvarar i runda siffror vad den norrländska utbildningen kostade att genomföra (se bilaga, Norrlandsutbildningen).

Genom samverkan, i samtal och workshopform har ett gemensamt förslag till en utbildning noggrant formats som presenteras i förstudiens rapporten. Processen har visat på olika sätt och med vilken retorik vi gemensamt kan skapa den miljö och de förutsättningar för att elever oavsett var de är födda eller ekonomi de har, får ha möten med samtidens professionella konstnärliga utövare. Konstkonsulterna i Sverige har tagit till sig frågan som lyfts lokalt av konstnärerna, nu ligger den på nationell nivå!

KONTAKTLISTOR OCH WEBBLÄNKAR

Kontaktkuppgifter till Konstkonsulterna i Sverige:

Dalarna

Jordi Arkö
Tel: 023-49 03 82
Mobil: 070-307 64 33
E-post: jordi.arko@itdalarna.se
Webb: http://www.itdalarna.se/templates/Base_____5351.aspx

Jämtland

Karin Kvam
Mobil: 070-350 76 39
E-post: karin.kvam@jill.se
Webb: <http://www.jill.se/bildkonst>

Götaland

Armin Scholler
Tel: 0498-29 27 28
Mobil: 0734-230 303
E-post: armin.scholler@gotlandsmuseum.se
Webb: <http://www.gotlandsmuseum.se/?p=407>

Jönköping

<http://www.li.se/infopage.jsf?nodeId=24594>

Gävleborg

Johan Anderung
Tel: 026-15 59 65
Mobil: 070-371 94 28
E-post: johan.anderung@lg.se
Webb: <http://www.lg.se/lanskulturgavleborg>

Kalmar

Anneli Berglund
Tel: 0480-42 62 84
E-post: anneli.berglund@kalmarkonstmuseum.se
Webb: <http://www.konstik.se/Konstikonsulenten.aspx>

Hälsingland

Bengt Frank
Tel: 0920-24 35 57
Mobil: 070-317 80 77
E-post: bengt@bd-konstikonsulent.se
Webb: <http://bd-konstikonsulent.se/>

Norrbotten

Bengt Frank
Tel: 0920-24 35 57
Mobil: 070-317 80 77
E-post: bengt@bd-konstikonsulent.se
Webb: <http://bd-konstikonsulent.se/>

Göteborgstad

Britten Löfqvist
Tel: 031- 36 832 53
E-post: Britten.Löfqvist@kultur.goteborg.se
www.kultur.goteborg.se/barmkultur

Halland

Anne Lang, utvecklare – konst, Region Halland
Tel: 036 17 98 88
E-post: anne.lang@regionhalland.se
Webb: <http://www.regionhalland.se/utveckling-och-tillväxt/område/kultur-i-halland/konst-i-halland/>

Region Skåne

Kontaktperson:
Kamilla Rydahl, FoU-strateg/utvecklare bild och form
Tel: 040-675 37 61
E-post: kamilla.rydahl@skane.se
Webb: <http://www.skane.se/kultur>

Forts. KONTAKTLISTOR OCH WEBLÄNKAR

Sörmland

Maria Hallberg
Tel:016-7107165
Mobil:073-94408308
E-post: maria.hallberg@eskilstuna.se
Webb: www.eskilstuna.se/anskonst

Västernorrland

Lisa W Carlsson
Tel:0611-80207,
Mobil: 070-22293388
E-post: lisa.westerlund.carlsson@lvn.se

Uppsala län

Emma Fahlström
Tel: 018- 611 62 86
E-post: emma.fahlstrom@lul.se
Webb: http://www.lul.se/templates/page_____12979.aspx

Västmanland

Carin Söderlind
Tel:054-701 19 32
E-post: carin.soderlind@varmlandsmuseum.se
Webb: <http://www.varmlandsmuseum.se/>

Värmland

Linda Rydberg
Tel: 021- 39 32 84
E-post:linda.rydberg@ltv.se
Webb:<http://www.konstivastmanland.se/wp/>

Västerbotten

Marielle Nylander
Tel: 09016 57 96
Mobil:070-307 7275
E-post: marielle.nylander@regionvasterbotten.se
Webb: <http://www.regionvasterbotten.se/det-haer-goer-vi/kultur/regionala-kulturmuseum.se/kontaktlister.html>

Västergötland

Maria Carlén
Tel:031- 333 51 32
Mobil: 073-8 21 00 01
E-post:maria.carlen@kulturvast.se
Webb: <http://www.konstkontaktena.se/vgregion/www.kulturvast.se>

Örebro

Ulrika Stigbäck
Tel:019-602 87 95
E-post:ulrika.stigback@olm.se
Webb:<http://www.orebrolansmuseum.se/konstkontakten.html>
<http://www.konstforebrolan.se/>

Östergötland

Lena Wiklund
Tel: 013-23 03 40
E-post:lena.wiklund@ostergottlandsmuseum.se
Webb: <http://www.lanskonst.se/>

Forts. KONTAKTLISTOR OCH WEBLÄNKAR

- För information kring en Skapande Skola-satsning för 5:e klassare i samarbete med Varbergs kommun. De har haft olika konstnärer engagerade i detta.

Linda Eklund, Naturum Getterön Linda.Eklund@lansstyrelsen.se

Anne Lang

Intendent på Teckningsmuseet i Laholm

Hallands Konstmuseum

Telefon 035-162312

www.teckningsmuseet.se
www.konsthalland.se

- Det har gjorts en del skapande skola projekt i Kalmar län där konsulenter mestvarit rådgivande åt konstnärer. I Kalmar kommun där ger kulturmöbuden förslag på projekt som presenteras för elever och kulturmöbuden från olika skolor. Sen väljer kulturmöbuden vad barn och ungdomsförvaltningen vad de vill söka för.

Tex 2010 föreslog jag ett projekt där tre skolor, 9 klasser fick träffa en konstnär, arkitekt och designer som berättade om respektive yrke och därefter fick eleverna arbeta med kuber gjorda i tjock stålträd med olika teman i snabba workshops i grupp. Därefter fick eleverna koppla med kub och redan pågående skoprojekt med varandra och arbeta 5-6 tillfällen med sin lärare och i grupp. Tanken är att dessa kuber ska visas på Kalmar konstmuseum, vi har inte haft möjlighet att göra detta än men det ska göras snart. Utvärdering både med elever och konstnärer har varit positiv, kort om tid samtidigt kul att arbeta så snabbt med idéer i en kub. Nyttigt och bra att få träffa yrteskategorerna i årskurs 9 eftersom man idag inte gör praktik på arbetsplatser och intressant att träffa just dessa yrkesgrupper.

Det blir en omgång till med Konstnär, designer och arkitekt om kommunen får pengar och sen har de också sökt för ett samtidskonstprojekt också.

För mer information kontakta: anneli.berglund@kalmarkonstmuseum.se

- I VGR finns nu ett stort EU-projekt som heter Kulturmästarkraft väst som utbildar konstnärer (främst scenkonst) under tre år. Det finns ju mkt medel tack vare Eu i detta såklart och då får konstnärerna betalt att gå den utbildningen genom arbetsförmညlingen om de är berättigade till det. Kolla in dem.

Här i VGR skiljer vi inte så mkt på Skapande skola och andra Kulturpedagogiska arbete i skolan. Det beror väl på att vi ser Skapande skola som ytterligare ett arrangörstärd som kompletterar det vi har sedan tidigare regionalt. Men om du vill ha just Skapande skola så är Lidköping på gång. Kontakta Jytte Fixman, 0709-1302 04, jytte.fixman@lidkoping.se.

Från Konstkonsulenternas sida kan jag tipsa om vårt konstprojekt utmed pilgrimsled som nu går in på sitt andra år. <http://www.konstkonsulenterna.se/vregion/pilgrimsleden-skaraborg/>

Give me Five var ett projekt som dokumenterades med både ris och ros. Finns som bok, helt gratis och vi har många ex kvar så den skulle kunna vara kurslitteratur. (den används på den konstpedagogiska utbildningen i Sthlm och på HDK i Gbg)

kolla in alla våra dokumentationer och rapporter här <http://www.konstkonsulenterna.se/vregion/dokumentunderrubrikerna,konstiskolan,pilgrimsledochSOS.Texdessa>:

- Samtidskonst, utställningsbesök och personliga perspektiv

- Workshopen Idégymnastik med Ilona Huss Walin

Maria Carlgren
Konstkonsulent
Kultur & Konstarter
Kultur i Väst
SE 405 44 Göteborg
direkt +46 (0)31 333 51 32
www.konstkonsulenterna.se/vregion
www.kulturivast.se
www.konstkonsulenterna.se/vregion

Forts. KONTAKTLISTOR OCH WEBLÄNKAR

- Ett bra skapande skola exempel:

Konsten att vara unik

samtidskonst kopplat till Barn- och elevskyddslagen och skolors skyldighet att arbeta förebyggande och ta fram likabehandlingsplaner.

Hälsningar

Johan Anderung
Konstkonsulent Gästrikeland
mariem.karlsson@ljusdal.se

- Rapport och urvärdering kan beställas på PDF, av ett pilotprojekt för inrättande av konstkonsulent i Stockholms län, där två konstnärer följe en klass på Naturvetenskapligt program ifrån S:t Eriks gymnasium i Stockholm under ett halvår 2010-2011. Eleverna arbetade med Haninge konsthall, LAVA Kulturhuset Stockholm och Sven Harrys konstmuseum. De arbetade med tema ljus och mörker och gjorde verk utomhus i Vasaparken och inne på LAVA kulturhuset och ut Sergels torg i Stockholm.

Kontaktperson:
Marie Karlsson
mariem.karlsson@ljusdal.se

- Förhoppningsvis kan det bli ett större projekt till hösten, som jag har initierat hos Östersunds kommun, men vi vet inte om det blir några medel ännu från Kulturrådet. Om kommunen får pengar så är tanken i korthet att samtliga tredjeklasser (ca 25 st) i kommunen jobbar med en keramiker. Varje enskild klass kommer att utgå från skolans närmiljö och skapa ett gemensamt verk

Karin Kvam
Länskonstkonsulent
Bildkonsten/Länskulturen
Krondikesv.93 v.4
831 83 Östersund

- Ett skolprojekt i Stockholm där A. Magnusson deltog, det finns en bok som dokumenteras: Kulturplus i skolan (skrolla längst ner på sidan) <http://wwwamppublic.se/html/referenser/projekt.html>

- Rapport och urvärdering kan beställas på PDF, av ett pilotprojekt för inrättande av konstkonsulent i Stockholms län, där två konstnärer följe en klass på Naturvetenskapligt program ifrån S:t Eriks gymnasium i Stockholm under ett halvår 2010-2011. Eleverna arbetade med Haninge konsthall, LAVA Kulturhuset Stockholm och Sven Harrys konstmuseum. De arbetade med tema ljus och mörker och gjorde verk utomhus i Vasaparken och inne på LAVA kulturhuset och ut Sergels torg i Stockholm.

Ingrid Falk / FA+
Drottninggatan 71 A
111 36 Stockholm
Tel 08 796 92 92
Mobil 0704 61 73 80
ingridfa@comhem.se
www.fa-art.se

Några relaterade weblänkar

- www.kc-ost.org
- www.skolverket.se
- www.klys.se
- www.konstochlarande.se
- www.noblehaag.com
- www.nckkultur.org
- www.denpedagogiskadesignbyran.se
- www.kro.se/kulturlyftet2011
- www.kulturrådet.se
- <http://wwwamppublic.se/html/referenser/projekt.html>

KURSLITTERATUR OCH REFERENSLISTOR

Förslag på obligatorisk kurslitteratur

- Arvedsen, K., (2000): "Om att arbeta med fler (motstridiga) konstbegrepp i undervisningen och om de problem som samtidskonsten ställer oss inför i undervisningssituationen", s 15–48 i Arvedsen, K. och Illeris, H., (red.): Samtidskunst och undervisning – en antologi, Center för Billedpedagogisk forskning, DPU, Köpenhamn
- Ellmin, R. och Ellmin B., (2003): *Aft arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik*, Stockholm: Gothia, Växjö (i urval)
- Carlgren, M., Hadzikostas, A. och Persson E., (2010) *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, Västra Götalands regionen – Kultur i Väst (i urval)
- Lindström, L., (2010); "Fyra estetiska lärandeformer - Lärande om, i, med och genom". Ur Handbok för planering av kulturprojekt i skolan, Västra Götalands regionen – Kultur i Väst, 6 s.
- Läroplan och kursplaner för Grundskola 2011, www.skolverket.se
- Sandberg, E-L., (red), (2007): *Give med five – Ett modellskapande konstprojekt med konstnärer i skolan*, Konstkonsulenteina i Västra Götalandsregionen, 104 s.
- Wiklund, U.,(2009): *När kulturen knackar på skolans dörr*, Stockholm: Utbildningstradition/Riksconsenter, 112 s.
- ## Övrig referenslitteratur
- Alfreds L., Åberg C., (2010) *Sosial skulptur*, Harakulla press, Stockholm
- Bamford, A., (2006): *The Wow Factor – Global Research Compendium on the Impact on the Arts in Education*, Wexmann Verlag, Tyskland, 178 s.
- Bohlin, P., "Aft förstå poängen med det helga" – en studie av koncept i ämnet Bild under 1900-talet och i samtida praktisk bildpedagogik på grundskolans högstadium, magisteruppsats i bildpedagogik, 2007, 50s.
- Dysthne O., Hertzberg F. & Lökensgård Hoel T., (2002) *Skriva för att lära*, Studentlitteratur, Lund
- Dysthne O., (2003) *Dialog, samspel och lärande*, Studentlitteratur, Lund
- Ellmin B., & Ellmin R., (2003) *Aft arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik*, Förlagshuset Gothia, Växjö
- Eriksson L., red (2004) *KONTINU Seminarium 1 Hur kan skola och konstmuseum samarbeta i varfagen?* Akvarellmuseet, Skärhamn
- Eriksson L., red (2005) *KONTINU Seminarium 2 Hur kan konstbilden, samtidskonsten likväl som äldre tider blider användas som grund i ämnesintegering?* Akvarellmuseet, Skärhamn
- Eriksson L., red (2006) *KONTINU Seminarium 3 Hur kan konst och kultur stärka skolans arbete med värdegrundsfrågor och elever i svårigheter?* Akvarellmuseet, Skärhamn
- Eriksson S-E., red. (2010) *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, Kultur i väst, Västra Götalandsregionen, Göteborg
- Frostenson C., red (2006) *Kultur och reflektion i lärandet*, Myndigheten för skolutveckling
- Granström H., (2010) *Det barnsliga manifestet*, Ink förlag Stockholm
- Gustavsson B., red (2004) *Kunskap i det praktiska*, Studentlitteratur, Lund
- Hasselerot A., (2004) *Pedagogiken & penseldraget* Nordiska Akvarellmuseets publikation nr 24, Skärhamn
- Höglund C-M., (2009) *The Wow Factor*, Pedagogiska magasinet nr 4, nov 2009 sid 13-15, Lärförbundets tidskrift för utbildning, forskning och debatt, Stockholm
- Johansson, L., och Selander, A., (2005); *Steps – En bild av en tid och en plats*, Jengel, Östersund, 85 s.

Forts. KURSLITTERATUR OCH REFERENSLISTOR

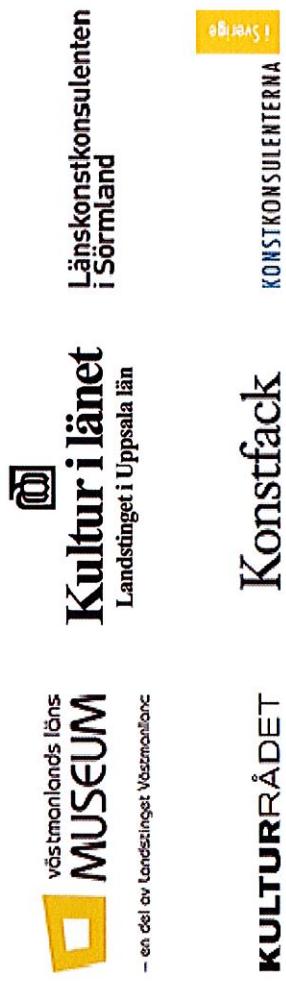
Säljö R (2006) <i>Lärande i prakten, ett sociokulturellt perspektiv</i> , Norstedts akademiska förlag, Prismat, Stockholm	Lindstrand, F. och Selander, S., (2011): "Pusselbitar, metod och estetiska lärprocesser – att lära med samtidskonst". Ur Vidoff A.: Skiss – konst, arbetsliv, forskning – nio rapporter, Konstfämjandet. 38 s.	Lindström L., (2002) <i>Produkt och processvärdering i skapande verksamhet</i> . Myndigheten för skolutveckling, Stockholm:
Lindström L., (2003) <i>Förord i B. Ellmin & R. Ellmin Att arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik</i> , Förlagshuset Gothia, Växjö	Lindström L. & Lindberg V., (2005) <i>Pedagogisk bedömning, Om att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap</i> . HLS förlag, Stockholm	Malmquist K. red. (2006) <i>ZON MODERNA</i> . Moderna Museet. Stockholm
Molander B., (1996), <i>Kunskap i handling</i> , Daidalos, Göteborg	Mårtensson Å., Sten U. red, (2008) <i>KONST OCH PEDAGOGIK</i> . Gävle Konstcentrum, Gävle	Noble E. red, (2010) <i>Sokratiska samtal</i> , Västra Götalandsregionen konst och kulturutveckling, Göteborg
SOL - <i>Skapa och lära – Kreativt lärande – levande kunskap</i> , Academus (Kommentar om SOL av KC-Öst; SOL startades i samarbete med Kista stadsdelsförvaltning (Kista SDF) och Kungliga musikhögskolan (KMH) år 2000. Verksamhetschef var Ian Plaude som numera är rektor på Stockholms musikpedagogiska institut (SMI) Projektet drivs nu av Karin Boberg Inspiration som är verksam vid lärarutbildningen på Södermalmens högskola. En Konstnärspool arbetar med estetiska lärprocesser vid lärarutbildningen på Södermalmens högskola)	Widoff A. red (2011) SKISS, konst arbetsliv forskning, nio rapporter, konstfämjandet, Stockholm (Kommentar om SKISS. Konstnärliga erfarenheter av att arbeta i "samhällets tjänst" författarna och konstnäraerna har arbetat i SKISS "som avlönat konstnärer att förutsättningsslöst arbeta på offentliga arbetsplatser på flera håll i Sverige" konstnärer med lärlag, sid 158-195)	Lindström L., (2003) <i>Förord i B. Ellmin & R. Ellmin Att arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik</i> , Förlagshuset Gothia, Växjö
Liedman, S-E., (2011): <i>Hets! En bok om skolan</i> , Albert Bonniers förlag, Stockholm 331 sid.	Lindstrand, F. och Selander, S., (2011): "Pusselbitar, metod och estetiska lärprocesser – att lära med samtidskonst". Ur Vidoff A.: Skiss – konst, arbetsliv, forskning – nio rapporter, Konstfämjandet. 38 s.	Lindström L., (2002) <i>Produkt och processvärdering i skapande verksamhet</i> . Myndigheten för skolutveckling, Stockholm:
Lindström L., (2003) <i>Förord i B. Ellmin & R. Ellmin Att arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik</i> , Förlagshuset Gothia, Växjö	Lindström L. & Lindberg V., (2005) <i>Pedagogisk bedömning, Om att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap</i> . HLS förlag, Stockholm	Malmquist K. red. (2006) <i>ZON MODERNA</i> . Moderna Museet. Stockholm
Molander B., (1996), <i>Kunskap i handling</i> , Daidalos, Göteborg	Mårtensson Å., Sten U. red, (2008) <i>KONST OCH PEDAGOGIK</i> . Gävle Konstcentrum, Gävle	Noble E. red, (2010) <i>Sokratiska samtal</i> , Västra Götalandsregionen konst och kulturutveckling, Göteborg
SOL - <i>Skapa och lära – Kreativt lärande – levande kunskap</i> , Academus (Kommentar om SOL av KC-Öst; SOL startades i samarbete med Kista stadsdelsförvaltning (Kista SDF) och Kungliga musikhögskolan (KMH) år 2000. Verksamhetschef var Ian Plaude som numera är rektor på Stockholms musikpedagogiska institut (SMI) Projektet drivs nu av Karin Boberg Inspiration som är verksam vid lärarutbildningen på Södermalmens högskola. En Konstnärspool arbetar med estetiska lärprocesser vid lärarutbildningen på Södermalmens högskola)	Widoff A. red (2011) SKISS, konst arbetsliv forskning, nio rapporter, konstfämjandet, Stockholm (Kommentar om SKISS. Konstnärliga erfarenheter av att arbeta i "samhällets tjänst" författarna och konstnäraerna har arbetat i SKISS "som avlönat konstnärer att förutsättningsslöst arbeta på offentliga arbetsplatser på flera håll i Sverige" konstnärer med lärlag, sid 158-195)	Lindström L., (2003) <i>Förord i B. Ellmin & R. Ellmin Att arbeta med portfolio – teori, förhållningssätt och praktik</i> , Förlagshuset Gothia, Växjö

SAMARBETSPARTNERS

Varmt tack till våra samarbetspartners och till de medverkande i seminarier och intervjuer!

EN NATIONELL KOMPETENS FÖR **KONSTNÄRER I SKAPANDE SKOLA**

ETT UTVECKLINGSPROJEKT AV KONSTKONSULENTERNA I SVERIGE
I SAMARBETE MED KONSTFACK www.konstivastmanland.se

Där inte annat anges är text och foto av följande: **Arbetsgrupp:** Konstkonsulenterna; Linda Rydberg i Västmanlands län och Emma Fahiström i Uppsala län
Projektledare: Konstkonsulenterna vid Västmanlands läns museum **Projektkedare:** Ingrid Falk Grafisk formgivare: Linda Ljunggren Foto: Linda Ljunggren

ORGANISATION

Organisationsnamn och eventuellt projektnummer:
Gotlands Museum (= Föreningen Gotlands Fornvänner)

Adress:
Strandgatan 14
621 56 Visby

Kontaktperson: **Armin Scholler, konstkonsulent på Gotland** Telefonnummer: **0764-230 303**
E-post: armin.scholler@gotlandsmuseum.se

TOTAL BUDGET

Finansiering		
	Sökt belopp	Beviljat belopp (fylls i av arvsfonden)
1. Bidrag från Arvsfonden	474 150	
Summa Finansiering	474 150	0

Beräknade kostnader		
	Sökt belopp	Beviljat belopp (fylls i av arvsfonden)
1. Lönekostnader för fast/tillfällig anställd personal inom projektet	243 150	
2. Externa tjänster	175 000	
3. Lokalhyra	0	
4. Informationsspridning och marknadsföring	3 000	
5. Resor	32 000	
6. Utrustning	25 000	
7. Andra verksamhetskostnader	15 000	
8. Revision	6 000	
9. Intäkter som genereras av projektet- avgår	-25 000	
Summa kostnader	474 150	0

Ideellt arbete		
	Sökt belopp (antal timmar)	Beviljat belopp (fylls i av arvsfonden)
10. Ideellt arbete	0	
Summa Ideellt arbete	0	0

Annan/egen finansiering		
	Belopp	Beviljat belopp (fylls i av arvsfonden)
11. Annan/egen finansiering	86 000	
Summa annan/egen finansiering	0	0

Beräknade kostnader nästkommande år		
	År 2	År 3
12. Summa kostnader	0	484 000

Konstlab för unga

Konstlab för unga är en mötesplats i det offentliga rummet, där unga mäniskor får ta plats och visa upp sig och sitt arbete, dela med sig av tankar, åsikter och uttryck, med särskilt fokus på mångfald och tolerans. Syftet med konstlab för unga, är att möjliggöra och synliggöra ungas konstnärliga uttryck, på ungas egna villkor. Konstlab för unga är ett experimentellt nav, men också en pedagogisk metod i Jämtlands län, med utgångspunkt i samtida konstnärliga uttryck och tekniker, för och genom unga.

KonstLAB för unga är ett treårigt utvecklingsprojekt som drivs av Bildkonsten/Länskulturen Region Jämtland Härjedalen. Projektet finansieras via utvecklingsmedel från Statens Kulturråd, medfinansiering från Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun samt Fältjägarna AB.

Syfte:

Med utgångspunkt från de erfarenheter och behov som vi sett och tagit del av bl a under projektet Färgfabriken Norr, har vi skapat ett Konstlab för unga i Jämtlands län, med syfte att:

- ge unga mäniskor möjlighet till ett eget skapande, utifrån sina erfarenheter och villkor, med utgångspunkt i samtida konstuttryck.
- ge unga mäniskor ett utrymme i det offentliga rummet, genom att erbjuda en plattform för egna konstnärliga arbeten på en offentlig arena.
- genom samtidskonst och samtida konstnärliga tekniker, synliggöra, stärka och medvetandegöra unga mäniskors uttryck, tankar och diskussioner.
- fungera som en mötesplats där pedagogiska modeller och workshops utarbetas och utvecklas, med särskild tanke på en mobil verksamhet för länets glesbygdsskolor.
- Fortbilda och inspirera skolpedagoger att arbeta med samtidskonst i skolan och i de ordinarie skolämnen.
- Stärka bildkonstområdet inom Skapande skola

Målgrupp:

Länets ungdomar (13-25 år), högstadies- och gymnasieelever samt skolpedagoger. Projektet verkar särskilt för integration i verksamheten med grupper såsom ensamkommande flyktingbarn, utlandsfödda ungdomar, sydsamisk ungdom samt unga funktionshindrade.

Verksamhet:

Konstlab för unga består av:

- workshopsveckor (skola)
- mobil verksamhet (skola)
- Fritidsdel: utställningar, coachning, kurser/workshop, konstkollo

I projektet finns konstkonsulenten som projektledare 15%, samt anställd konstpedagog 50 % tjänst. Externa konstnärer anlitas till workshopveckorna och workshops/konstkollo på fritidsdelen.

Utgångspunkten i Konstlab för unga är samtida och nya konstnärliga uttrycksmedel: ex digitala medier, street art, graffiti, performance, konceptkonst.

Workshop: som metodutveckling

På Exercishall Norr i Östersund genomförs sk Workshopsveckor där inbjudna konstnärer tillsammans med konstpedagogen gemensamt arbetar fram workshops som erbjuds länet högstadie och gymnasieskolor. Tillvägagångssätt kan variera från gång till gång, beroende på konstnärlig teknik och konstnärlig ingång, samt de inbjudna gruppernas sammansättning

Vi kör en heldagsworkshop per dag och klass under en workshopsvecka med teman som utgår från ungdomars intressen, skolans ämnesområden eller det vi tycker kan vara relevant att ta upp såsom frågor om jämställdhet, sociala medier, gruppdynamik, normfrågor etc.

Mobil verksamhet: i länet

Efter en workshopvecka utarbetar konstpedagogen en workshop som går ut i den mobila verkstan. Dvs konstpedagogen tar avstamp från det som skett under workshopsveckan, men anpassar workshopen så att det fungerar ut i skolorna utifrån de förutsättningar och behov som finns på respektive skola och ort.

Vi har ett utbud av några olika workshops per termin som vi erbjuder skolorna i länet. Det är konstpedagogen som besöker skolorna, och i den mobila delen når vi skolor som har svårt att resa in till Östersund då vi har så pass stora avstånd. (Till workshops-veckorna kommer skolor som har max 15 mil till Östersund).

Vi har som ledord att alla ska kunna delta i Konstlabs aktiviteter, oavsett funktionshinder, språk, geografisk placering i länet, ekonomi etc. Vi har särskilt jobbat med integration i framför allt fritidsdelen där vi fått med boenden för ensamkommande flyktingbarn i våra aktiviteter såsom konstkollo på sommaren men även andra workshops. Vi har även jobbat mot språkintroduktionsprogram på gymnasiet, särskolan och arbetslösa ungdomar i något som kallas Navigator Östersund och Navigator i Bergs kommun.

Se mer på Konstlabs hemsida: www.konstlabforunga.se

Redovisning till Allmänna arvsfonden för projektstöd, projektet Konstakuten på Gotland, 2013 – projektets första år. Projektnummer 2013/002

Bakgrund

Efter flera möten med gotländska skolelever under våren 2012 skissade vi, Gotlands Museum, på ett projekt med namn Konstakuten på Gotland, som beviljades stöd av er, Allmänna arvsfonden. Projektidén är att Konstakuten åker ut till skolorna på Gotland i snabbt organiserade "uttryckningar" med skräddarsydda program, som bidrar till undervisningens aktuella teman i alla ämnen och med perspektiv från konstens värld. Varje möte är unikt och kvalitativt. Efter behov följer andra konstnärer, skådespelare, musiker etc med och deltar i uttryckningen för att bredda innehållet och synen på vad kultur är.

Syftet med projektet - som vänder sig till alla barn och ungdomar från förskoleklass till gymnasium på Gotland är att:

- Erbjuda barn och ungdomar på Gotland möjligheten att möta den professionella konsten då de många gånger har svårt att lösa transporterna till och från Visby. Det handlar om samma möjligheter för alla – oavsett var man bor.
- Erbjuda ett komplement till andra kulturella insatser i skolan (t ex Skapande Skola) med snabba "uttryckningar".
- Komplettera undervisningen i aktuella teman i skolans alla ämnen med konstens perspektiv, samt bidra med innehåll som skolorna ofta inte hinner med.
- Främja intresset för konst på hela Gotland.
- Visa upp konsten som en självklar möjlighet i ungdomarnas val av utvecklingsområden. Vi anser att den fria konsten har stort potential att bidra till allas individuella utveckling.

Konstakuten har som mål att nå alla skolor på Gotland under en 3-års period. Vi vill genomföra 30 möten per termin – dock ett mindre antal under projektets första termin p g a uppstartsfasen. Vi önskar att deltagare upplever mötena kring konsten som intressanta, lustfyllda och överraskande samt att genom detta stärka intresset för konst och för skolämnen som Konstakuten utgår ifrån. Under första terminen sattes ett nytt mål upp: att stärka elevernas självkänsla som individer, som inte behöver anpassa sig till det normativa – och att respektera alla andra som är annorlunda. Konsten är ett bra verktyg för detta mål eftersom den visar att det finns många sätt att vara på och att leva sitt liv. Vi vill dokumentera och utvärdera projektet i en form som kan bidra till konstpedagogisk metodutveckling för hela landet.

I vår planering skulle projektet starta från april 2013 (uppstartsfasen) och börja med genomförandet av projektet från höstterminen 2013. Medel beviljades den 18 februari 2013. Detta gör att vi genomfört $\frac{3}{4}$ av första året – vilket betyder att den ekonomiska redovisningen berör $\frac{3}{4}$ av medel för år 1.

Genomförande

Uppstart och information – våren 2013

Under våren 2013 anställdes projektledaren och pedagogen för Konstakuten. En skåpbil köptes in och dekaler sattes på (med bland annat Allmänna arvsfondens logga).

Dessutom köptes en projektör med god prestanda för bildvisningar och en kamera för dokumentation.

Information om Konstakuten spreds via utskick per post och e-post, via media och möten med skolornas kulturombud. Vi knöt kontakt med Riksutställningar för kommande utvärderingar och metodutveckling, som vi hoppas kommer mötas av ett stort intresse.

Genomförande – from höstterminen 2013/14

Sedan höstterminen 2013 genomför Konstakuten projektets aktiva fas med utryckningar till skolor på hela Gotland. Konkret ser det så ut att intresserade skolor kontaktar Konstakuten och frågar om en utryckning. Konstakutpedagogen genomgår med läraren tema, tid och gruppens storlek för utryckningen. Sedan planeras insatsen som utgår från undervisningens tema eller elevernas önskemål. Ofta innebär det för pedagogen att läsa om temat, söka exempel från konstens värld, sammanställa bildspel som exemplifierar konsten med det explicita temat, köpa material, hitta rätt konstnär som följeslagare – och sen köra till skolan och genomföra utryckningen.

Vi upplever att planering och genomförande fungerar väl och att Konstakuten mottas av eleverna med stort engagemang. Svaren i redovisningsblanketterna som eleverna fyller i efter mötet visar att eleverna är mycket nöjda och önskar att Konstakuten ska komma tillbaka. Mötena är mycket givande även för Konstakutens pedagog.

Vi har också samlat erfarenheter som har visat sig kan vara ett hinder eller stressmoment och som vi behöver arbeta med:

- planering för varje utryckning och efterarbetet tar mer tid än planerat. Ibland behöver nästa utryckning planeras innan föregående är avslutat. Detta kan bli till ett stressmoment.
- tydlighet mot skolorna. Lärarna behöver vara väl informerade om vad som sker och att deras deltagande spelar roll. Det har hänt att lärarna försvunnit och Konstakutpedagogen varit ensam med 60 elever.
- tydlighet mot läraren/rektorn om kostnader för Konstakuten samt en bättre tidsplanering från Konstakutens håll. I flera fall blev arbetet med eleverna inte klart och Konstakuten behövde komma tillbaka (vad som i sig bara är positivt) utan att kunna lämna en faktura för uppföljningsutryckningen.
- För genomförandet av projektet till år två tar vi med oss erfarenheten att inte planera för många utryckningar, hellre att inte uppfylla vår målsättning om ett 30-tal utryckningar per termin, än att missa kvalitetsaspekten. En ökad tydlighet mot skolans personal behövs. Annars är vi på rätt väg, precis som elevernas och lärarnas respons visat oss.

Resultat

Fakta och siffror

Konstakutens utryckningar under första halva året/hösttermin 2013

- Norrbacka skola, Visby, 2 tillfällen; tema "Lönngångar"
- Alléskolan, Visby, 7 tillfällen; tema "Gatukonst/utsmyckning av skateboardrampen"
- Lyckåkerskolan, Visby, 2 tillfällen; tema "Även det fula kan vara vackert"
- Montessoriskolan, Visby, 2 tillfällen; tema "Reklam"
- Öjaskolan, Burgsvik, 3 tillfällen; tema "Rädda Burgsviken – barnens
framtidmodeller"
- Kräklingboskolan, Kräklingbo, 1 tillfälle; tema "Poesi"
- Vänge skolan, Vänge, 1 tillfälle; tema "Jul"
- Antal möten: 18 st
- Antal elever: 650 st (räknas vid varje mötestillfälle)
- Elever i åldrarna 7-12 år
- Andel flickor: 50 %
- Andel pojkar: 50 %
- Konstnärer som följe med: 2 bildkonstnärer, 1 skådespelare, 1 tonsättare. Dessa
följde med på sammanlagt 8 utryckningar (en extraresurs/ utryckning).
- Skolor i Visby: 4
- Skolor utanför Visby: 3

Målgruppen

Målgruppen för Konstakuten är alla barn och ungdomar på Gotland, från förskoleklass till gymnasium. Konstakuten vill verka för en social och regional rättvisa – alltså att nå barn och unga oavsett bakgrund och var på Gotland dem bor.

Ser man till första halvårets möten med målgruppen så var dessa till 2/3 del förlagda i Visby och då endast barn i låg- och mellanstadiet. Till nästa termin vill Konstakuten bredda uttryckningarna till fler insatser på landet och fler möten med ungdomar från mellanstadiet och gymnasium. Vi kommer dessutom att vända oss direkt till klasser med nyanlända ungdomar från andra länder.

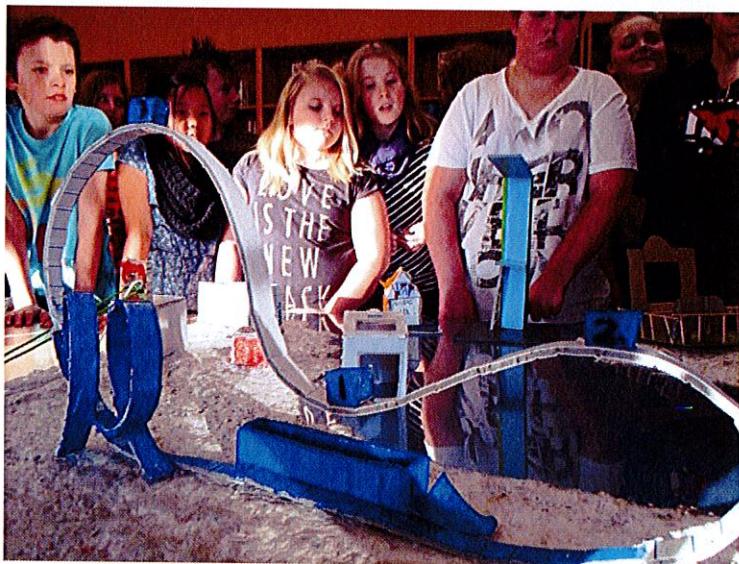
Upplevelser målgruppen har av projektets insatser

Utryckningarna till skolor kan skilja sig i tidsomfång, ibland håller en uttryckning på i en dag, ibland i flera skoldagar. Ju mer tid som skolan är beredd att ”ge” till uttryckningen desto fler och olika typer av upplevelser kan mötet ge.

Detta vill vi att målgruppen upplever – och som utvärderingarna visar också gör:

- Att man kan bredda ett specifikt tema genom att se på det från konstens håll – och detta på ett meningsgivande och lustfullt sätt.
- Att genom konsten konfronteras med oväntade tankar som närmar sig existentiella och filosofiska frågeställningar. Det är då viktigt att framhåller att livet har många dimensioner och att det finns många olika sätt att leva sitt liv på.
- Att vara delaktig i teoretiska och praktiska övningar, att både lyssnande till korta föredrag och vara delaktig i diskussioner, att möte en tredje person (som våra medföljande konstnärer) som har en egen ingång i det aktuella temat.
- Att det går att förverkliga en idé som kanske först verkar svårt att genomföra. Genom detta hoppas vi kunna styrka självförtroende och framtidstro.
- Att få en tanke om vad konst kan innebära och att konsten kan vara en positiv del i ens personliga utveckling.

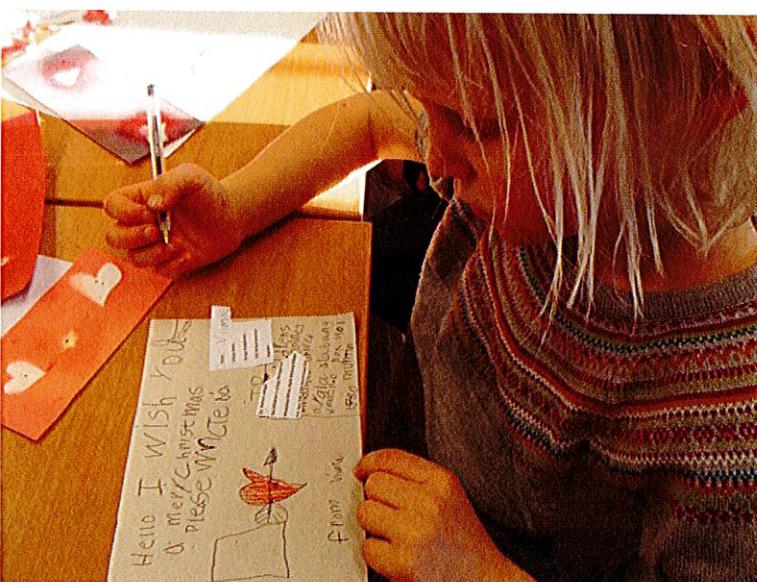
En erfarenhet som vi har gjort är att det finns sidofrågeställningar, som är minst lika viktiga som temat som vi vill belysa från konstens håll. Ofta har det varit allmänmänskliga funderingar som berör särskilt ungdomar i sin utveckling. Vi vill i uttryckningar bekräfta ungdomarnas självkänsla, att de är bra som de är och inte behöver anpassa sig till det normativa. Samtidigt vill vi öka deras acceptans för andra som inte passar in i det normativa.

Bilder är från uttryckningen till Öja skola i Burgsvik. I Burgsvik pågår just nu ett större projekt som handlar om att rädda viken från övergödning. Vi deltar i projektet genom att bygga en modell om viken och där placera barnens egna utvecklingsidéer för området. Vi har som mål att ta en av barnens idéer och tillsammans med dem förverkliga på riktigt i full skala.

Röda naglar till (den manliga) pedagogens hand. Att förmedla att man kan vara hur man vill och att det är bra.

Elever på Vänge skola önskade tema 'jul'. Vi sprayade julkort och skickade dem med hälsningar till andra barn i världen via SOS barnbyar.

Målgruppens delaktighet i projektets genomförande

Under höstterminens uttryckningar har det inte funnits tid för djupare återkoppling och utvärdering där eleverna får chansen att verkligen bli delaktiga i planeringen för framtida uttryckningar. Vi ville också att Konstakuten skulle köra ett tag så att det fanns ett underlag att utvärdera. Men till kommande terminen vill vi göra en djupare återkoppling med eleverna, som Konstakuten då kommer att ha mött 4 gånger. Eleverna kommer att ha möjlighet att påverka Konstakutens framtida uttryckningar.

Utvärderingar av projektet

Se bilaga 1.

Utvärderingsformuläret till eleverna är ganska enkelt och består av fyra frågor:

- Hur tycker du att mötet med Konstakuten var?
- Vad tycker du skulle kunna varit bättre i mötet?
- Vad skulle du vilja arbeta mer med?
- Har du en idé för fortsatta möten med Konstakuten?

Man får genom detta inga djupare svar men tillräckligt med information för att få en bild av elevernas tankar och åsikter. Elevernas svar är nästan alltid positiva till mötet med Konstakuten men kommer också med egna förslag om framtida möten med Konstakuten. Just den sista frågan vill vi bl a fokusera på under ett utvärderingsmöte med målgruppen i början av 2014.

Som bilaga följer 15 kopior av målgruppens enkätsvar (just finns ca 200 insamlade svar). Dessa valdes ut slumpmässigt och får representera helheten av svaren.

Samarbete med andra organisationer

Frågan som vi ställde till Riksutställningar om samarbete för Konstakutens utvärdering och kunskapsförmedling hade besvarats positivt men har ännu inte kommit igång. Dock fick Konstakuten chans att呈现出 sig och sin metod under ett möte som Riksutställningar arrangerade med frågan "Hur kan vi arbeta med inkluderande konst för att aktivera vårt kollektiva minne?". Detta ser vi som en början för ett djupare samarbete. I början av 2014 vill Riksutställningar göra en filmdokumentation av Konstakuten.

Hjälp med marknadsföring har vi fått av Barn- och utbildningsförvaltningen på Gotland.

Konstakuten har dessutom kommit i kontakt med projektet "Occupy bygdegården" (också ett Arvsfondsprojekt) med tanke att samarbeta under våren.

Spridning av resultatet

Än så länge är Konstakuten i början av sin verksamhet och det är för tidigt att sammanställa och sprida resultat. Information om Konstakutens verksamhet har nått ut till medier och målgrupper. Vi har fått flera inslag på Radion P4 Gotland och i våra lokala tidningar Gotlands Allehanda och Gotlands Tidningar.

Lyssna gärna på Gotlands Radio som följde med på utryckning till Öja skola, 2 december:
<http://sverigesradio.se/sida/gruppsida.aspx?programid=94&grupp=18762&artikel=5731914>

Se bilaga 2.

Hur kommer verksamheten och erfarenheterna från projektet att leva vidare.

Gotlands Museum försöker att implementera behovet av en konstpedagog för Gotlands Konstmuseum hos Region Gotland som är potentiell finansiär. Vi har förhoppningen att inom 2 år har en konstpedagog på plats som också tar hand om utåtriktat verksamhet där Konstakuten ingår.

Ekonomisk redovisning

Den här redovisningen avser tiden april 2013 (vår planering) alternativt 18 februari 2013 (datum där Allmänna arvsfonden fattade beslut) tom 18 december 2013. Efter bokslutet för 2013 kommer en revisor att granska den ekonomiska redovisningen. (Senast hos er 20 januari 2014). Prognosens för sista delen av projektets första år skulle enligt vår planering sträcka sig till sista mars 2014 (och inte som den gör till 18 februari 2014). Det finns alltså ett glapp på ca 1.5 månader som betyder några 10 tusen kronor som faller bort. Dessa skulle vi gärna använda för slutet av projektets tredje år för att kunna slutföra projektet enligt vår plan. Vi ber er att vänta med återbetalningskravet för inte använda medel tills projektåret har gått ut sista april 2014 (alternativt 18 februari 2014).

Intäkter och kostnader

	Beviljade medel för år 1	Hittills använda medel efter 3/4 av första projektåret (18 december 2013)	Prognos t o m 18 februari 2014
Lönekostnader	238 000	137 759	217 839
Externa tjänster	107 000 ¹	28 892	58 892
Informationsspridning/ Marknadsföring	10 000	5 327	9 327
Resor	25 000 ²	4 661	8 661
Utrustning	76 000	55 627	61 627
Revision	6 000	0	6 000
Intäkter - avgår	20 000	4 000	10 000
Summa	442 000	228 266	352 346

¹ Ursprungligen innehöll posten Externa tjänster 112 000 kr. Arvfondens kansli godkände enligt Michael Brolund (e-post från 3 oktober 2013) att 5 000 kr flyttas över till posten Resor.

² Posten Resor innehöll ursprungligen 20 000 kr. 5 000 kr flyttades över från posten Externa tjänster. Se fotnot 1.